

8554 AA
OSREDNJA KNJIZNICA
P.P. 132
66001 KOPER

št. 22 (14.418) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov prehodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakir nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedljem Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

SOBOTA, 23. JANUARJA 1993

Gradimo skupaj.
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

ITALIJA / VČERAJSNJI SKLEP VLADE

Italija za sodišče o zločinih v Bosni

Vprašanje Bosne prvenstveno tudi za ameriškega predsednika Billa Clintona

RIM, WASHINGTON - Italijanska vlada je včeraj sklenila, da ustanovi tehnično komisijo, ki bo v 30 dneh izdelala osnutek sodišča za zločine proti človekovim pravicam, povezanim z dogajanjem v bivši Jugoslaviji. Tako je sporočil predsednik vlade Giuliano Amato na tiskovni konferenci, ki jo je sklical takoj po včerajšnji vladni seji. Italija sama ne bo sodila nikomur, osnutek pa bo poslala mednarodnim forumom, kot so Združeni narodi, KVSE, Londonska konferenca, skratka tistim, ki bi ga lahko osvojile.

Amato je v zvezi s tem poudaril, da je za daljša govora o takem sodišču, a doslej nihče ni odločil, da tako sodišče tudi ustanovi. Italija namerava zato pripraviti ustrezen predlog, da bi »se vse ne zaustavilo le pri dobrih namelih«. Vlada je včeraj obirno razpravljala o teh vprašanjih po uvodnih besedah samega Amata, ter poudarila, da so nekatera vprašanja prednostnega značaja, ki jih želi Italija uveljaviti v okviru Evropske skupnosti. Vendar se nobena dobra namera ne uresniči brez izvršilnega nacrta, je menil predsednik italijanske vlade in ta načrt želi ponuditi italijanska vlada.

Sicer pa je Amato napovedal, da bo vlada povabila v Rim sarajevskega župana. »Pravico ima, da zapusti svoje mesto, saj ni ujetnik,« je dejal Amato, ki je napovedal da bo italijanska vlada skupaj s sarajevskim županom presodila, katere

Giuliano Amato

Bill Clinton

ukrepe naj bi sprejeli v pomoč sarajevskemu prebivalstvu. V zvezi z begunci je Amato izrazil željo, da bi mednarodne ustanove pripravile ion sproti azurirale vse podatke, saj gre za pol-drugi milijon ljudi in nekateri mislijo, da so te ljudi za vedno izgnali iz države, v kateri so zrasli: »vendar oni imajo pravico do povratka,« meni predsednik italijanske vlade, ki opozarja, da mednarodna javnost ne sme dopustiti, da se po razgubijo, kajti sicer bi ne mogli več uveljaviti svoje pravice do povratka in ne bi uživali podpore svetovne javnosti, ki jo zaslužijo.

Amato je že dejal, da vlada s pozornostjo sledi razvoju dogajanja na Kosovu in bo navezala stike z albansko skupnostjo, ni pa govoril o včerajšnjem Colombovem obisku v Beogradu, ki je izzval val protestov v vsej državi.

Sinoci pa je agencija Ansa objavila vest, da bo Colombo obiskal tudi Sarajevo in Zagreb ter da je prvotno nameraval obiskati vsa tri mesta istosčasno, a je moral obisk na Hrvaškem in v Bosni odložiti »iz tehničnih razlogov«.

O vojni v Bosni je govoril tudi novi ameriški predsednik Bill Clinton in včeraj so v Washingtonu sporočili, da je to vprašanje prvo na prednostni lestevici Clintonovih obveznosti prihodnjih dni. Sicer pa novi državni sekretar Warren Christopher dvomi v možnost, da bi načrt Vancea in Owens lahko uspel in to iz dveh razlogov: prvič, ker so vojskujoce se strani že večkrat dokazale, da jim ni mar za sprostovanje dogovorov in drugič, ker so se v bivši Jugoslaviji dogajala taka grozodejstva, da bo kakršenkoli sporazum težko dosegljiv.

BALKAN / DAN PRED NADALJEVANJEM ŽENEVSKIH POGAJANJ

Hrvaški udarec Srbom pri Masleniškem mostu

Hrvaška policija in vojska napadli na 100 km dolgi fronti

GORAN MORAVCEK

ZADAR - Močne hrvaske policijske enote so v petek zjutraj zasedle območje okrog porušene masleniškega mostu blizu Zadra, ki je že več kot eno leto pod srbsko oblastjo, nadzorujejo pa ga mirovne sile Organizacije združenih narodov. Srbski viri trdijo, da so masleniški most napadle štiri brigade hrvaske vojske ob podpori približno 60 tankov. Poveljnik enot svetovne organizacije na Balkanu, indijski general Nambiar pa je sporočil, da so srbski vojniki napadli sicer dobro zastraženo skladišče težkega orožja modrih celad, ga izropali in zaseženo orožje takoj uporabili proti Hrvatom.

Fronta hrvasko-srbskih spopadov je dolga približno sto kilometrov, od vasi Rovanijska, 20 km zahodno od Zadra, do vasi Promine blizu Drniša. Po zadnjih novicah hrvaška ofenziva se traja, vendar iz Zagreba ni uradnih novic o dogajanju v srednji Dalmaciji. V petek ob 7. zjutraj so razglasili splošno nevarnost v Zadru in Biogradu, vendar teh dveh Srbi niso napadli.

Srbski viri v Kninu pa trdijo, da hrvaško to-pništvo obsteljuje mejna območja tako imenovane Krajine, predvsem Rovanijsko, Jasenice, Islam Grčki in vasi v zadarskem zaledju.

Novice o bojih je potrdil uradni predstavnik Unproforja Shannon Boyd. Agenciji Reuter je povedal, da so Hrvatje bombardirali tudi letališče Zemunik, ki je se vedno v srbskih rokah.

Hrvaški predsednik Franjo Tudman je o dogajanju okoli Maslenice menda obvestil norveškega zunanjega ministra Thorvalda Stoltenberga, ki je na obisku v Zagrebu. Rekel mu je, da so o hrvaški akciji obvestili generalnega sekretarja OZN Butrosa Galija in balkanska pogajalca Owana in Vancea.

Italijanska agencija Ansa poroča, da je predsednik ZRJ Čosić o bojih v Dalmaciji obvestil Var-nostni svet OZN. Čosić trdi, da je bilo v bojih veliko mrtvih in ranjenih. Srbski radio iz Knina poroča, da ranjenice prevažajo v bolnišnico Sv. Save in da v Benkovac prihajajo dolge kolone beguncev.

Uradno niso potrdili

novic, da so Hrvatje s topovi obstreljevali tudi Knin, o čemer je agencija Ansa obvestila neka Italijanka, ki je poročena v prestolnici tako imenovane srbske republike Krajine.

Srbska stran trdi, da so Hrvatje v blizino mesta Drniša pripeljali 130-milimetrske topove velikega dosega.

Poveljnik srbske vojske v Krajini Milan Martić je po radiu prepricaval prebivalstvo, da bodo njegove enote ustavile hrvaški napad, predsednik Krajine Goran Hadžić pa je zahteval takojšnjo vojaško pomoč Srbije in Jugoslavije. Prebivalci Knina so zaprosili za helikopterja, da bi lahko premostili ranjenice.

Kninske oblasti so raz-

glasile splošno mobilizacijo.

Vojaški strokovnjaki menijo, da so hrvaske sile vsaj trikrat močnejše od srbskih v Krajini. Nasi dopisniki Gordana Gojak, Gojko Marinković in Ramiz Mehulić poročajo, da se je akcija hrvaske specialne policije začela takoj po sklepu hrvaških oblasti, da bodo obnovili porušeni masleniški most. Prometni minister Ivica Mudrić je v četrtek zvečer napovedal obnovo mostu in pojasnil, da ga bo gradilo neko splitsko podjetje. Pojasnil je tudi, da bodo novi most kot del prihodnje avtoceste od Dalmacije do Zagreba zgradili zahodno od Maslenice, zacasno pa bodo v Maslenici postavili pontonski most. Mudrić je rekel, da se s tem strinjata lord Owen in Cyrus Vance.

ZALIV / ŽE DRUGI INCIDENT

Ameriško letalo izstrelilo in zgorelo radar iraške protiletalske obrambe

V Washingtonu in v Bagdadu pa prevladujejo pomirjevalni toni

V Bagdadu se življenje odvija normalno (Telefoto AP)

WASHINGTON - Ameriški letali sta včeraj izstrelila dve raketi zrakozemlja, ki nista povzročili nobene, niti politične škode. S prihodom Billa Clintona je po vsemu sodec zalivska kriza prebela najbolj akutno fazo; obnovili so pregledne nadzornikov OZN, Iranci so bolj spravljivi, nihče ne omenja več mascevalnih bombardiranj.

Ogenj je včeraj odprl ameriški pilot med rutinskim izvidniškim poletom nad prepovedanim območjem nad 36. vzporednikom, ko so naprave njegovega lovskega bombnika F-4G »wild waes« zaznale radarski snop iraške protiletalske obrambe. Takoj je izstrelil raketo tipa »harm«, ki v teoriji ne bi smela zgrešiti radarja, ker sledi njegovim impulzom, a ga je včeraj vseeno zgrešila. Pilot je sprožil še drugo raketo, ki je prav tako zgrešila cilj. Pojasnilo ameriških izvedencev, da je bil iraški radarski

signal presibek, je bržkone le opravičilo, ker je pilot po nepotrebnem izstrelil dve dragi raketi.

To je že drugi incident po Clintonovem prevzemu predsedniške funkcije, a tako v Washingtonu kot v Bagdadu jima ne dajejo nobene teze. Iraska vlada je predsinonjim le poudarila, da bo dosledno spoštovala premirje in da so iraški protiletalski obrambi ukazali, naj ne usmerja radarjev v zavezniška letala. Pentagon pa je navedel, da imajo piloti pravico do samoobrambe. Do podobnih incidentov prihaja torej zaradi napetosti na obeh straneh, tako da so razumljivi pomirjevalni toni iz Washingtona in Bagdada. Nedvomno je k večji sproscenosti prispevalo tudi dejstvo, da je včeraj v Bagdad prispela preostala skupina 25 izvedencev OZN, ki bo preverjala sprotovanje resolucije o likvidaciji iraškega orožja za množično uničenje.

LJUBLJANA / PARLAMENT

Janez Janša se je na »zaslišanju« izmuznil skozi šivankino uho

LJUBLJANA - Pred začasnimi komisijami državnega zbora so se včeraj nadaljevale predstavitve se preostalih desetih kandidatov za ministre v vladi Janeza Drnovskega, o katerih bo zbor odločal že ta ponedeljek. Zacasne komisije so tako včeraj oblikovale pozitivna mnenja h kandidaturi Lojzeta Peterleta (zunanje zadeve), Mitja Gasparija (finance), Jožice Puhar (delo, družina, socialne zadeve), Miha Jazbinska (okolje in prostor), Igorja Umeke (promet in zveze), Slavka Gabra (solstvo in sport), Bozidarja Voljca (zdravstvo), Rada Bohinca (znostnost in tehnologija), Sergija Pelhana (kultura) ter Janeza Janše (obramba).

Svojevrvsten zaplet pa se je zgodil na seji zacasne komisije za področje notranjih zadev, obrambe, pravosodja in uprave, ko se je glasovanja o lastni kandidaturi sebi v prid udeležil siceršnji član te komisije Janez Janša. Izid glasovanja je

bil neodločen, zato je predsednik komisije Alojz Metelko uporabil pravico, po kateri predsednik lahko glasuje še enkrat. In je tako Janša dobil potrebno večinsko podporo za svojo kandidacijo.

Takoj za tem je nacionalna stranka vložila pritožbo zoper način dela in nepravilno odločitev komisije. Opozorila je namreč, da imata pravico dvojnega glasu, po zacasnem poslovniku, le predsednika mandatno-imunitetne komisije in komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. To nam je potrdil tudi predsednik poslovniske komisije državnega zbora Miran Potrč, ki je, sicer v svojem imenu, razložil, da so dvojni glas dodelili omenjenim predsednikom komisij le z avloj tega, da ne bi prišlo do blokade, ki jih lahko povzročijo neodločeni izidi glasovanj pri oblikovanju predlogov, nujnih za konstituiranje državnega zbora.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Klavdij Palčič: slovenska manjšina živi v negotovosti

Slovenska narodna skupnost v Italiji živi v veliki negotovosti. To velja za institucionalne reforme, za revizijo Osima in za deželni zakon o finansiranju kulturnih ustanov. Kaksna so stališča imata vprašanjih Slovenska kulturno-gospodarska zveza nam je pojasnil njen predsednik Klavdij Palčič.

..... stran 9

Posvet DSL o posodobitvi Osima

Na tržaškem sejmišču se je včeraj odvijal celodnevni posvet DSL o posimski problematiki. Uvodna poročila so imeli profesor mednarodnega prava na tržaški univerzi Giorgio Conetti, odgovoren za mednarodne dejavnosti pri vsedržavnem vodstvu DSL Piero Fassino in evropski poslanec Giorgio Rossetti, v splošni razpravi pa so sodelovali številni izvedenci in politični predstavniki z obeh strani meje. Poudarjeni sta bili nedotakljivost meja in potreba po njihovem preseganju z vsestranskim mednarodnim sodelovanjem, pa tudi potreba po ovrednotenju vloge italijanske in slovenske manjšine.

..... stran 4

Na goriški občini kmalu zamenjave

V goriškem občinskem odboru se obetajo nekatere spremembe ob sicer nespremenjeni koaliciji. Zamenjali naj bi podžupana Del Bena, poleg njegove pa bi ulegla odleteti še kaka glava.

..... stran 8

Zahteve tožilca na procesu o loterijah

Tožilec je na procesu zaradi milijardne goljufije s ponarejenimi listki loterij zahteval 9 obsojdb na skupnih 28 let zapora. Za bivšega predsednika Goriške pokrajine Criscija je zahteval 3 leta zapora.

..... stran 8

Strokovni posvet TKB in Kmečke banke

Italijanski, slovenski in hrvaški bančniki in izvozniki so se v nepričakovano velikem številu udeležili včerajšnjega strokovnega posveta o zavarovanju in kreditiranju gospodarskih tokov med Italijo in Vzhodno Evropo, ki sta ga v Gorici pod pokroviteljstvom tamkajšnje Trgovinske zbornice priredili Tržaška kreditna banka in Kmečka banka Gorica.

..... stran 8 in 10

Smuk: Bournissenova pred Zelenskajo

Na včerajšnjem smuku za svetovni pokal je zmagala švicarka Chantal Bournissen pred presenetljivo Rusinjo Varvaro Zelenskajo. Trejta je bila Avstrijka Sabine Ginther. Med včerajšnjo tekmo je bilo več padcev. Danes bo v švicarskem Veysonnazu moški smuk, jutri pa moški slalom.

..... stran 19

Sporočilo bralcem našega dnevnika

V zadnjih dneh so se številni bralci Primorskega dnevnika upravičeno pritoževali nad nekaterimi tehničnimi pomanjkljivostmi, ki so jih ugotovili v našem časopisu. Prišlo je do zamenjave oziroma ponovitve nekaterih slik, enkrat pa celo do zamenjave strani.

Vtem ko se bralcem opravičujemo in jih prosimo za razumevanje, želimo vsem zagotoviti, da si tako novinarji in uredniki kot tudi grafični delavci prizadevamo, da bi te tehnične pomanjkljivosti, ki izhajajo iz našega novega računalniškega sistema, čimprej odpravili, tako da se na časopisu ne bodo več pojavljale napake, v zadovoljstvo naših bralcev in tudi v zadovoljstvo nas, ki časopis iz dneva v dan pišemo.

Uredništvo

KOMENTAR

Diplomacija
in naključja

BOJAN BREZIGAR

V diplomaciji ni nič naključnega. Tako je dopisnik italijanskega dnevnika La Repubblica komentiral dejstvo, da je zunanji minister Emilio Colombo sprva načrtoval potovanje v Zagreb, Beograd in Sarajevo, a je v njegovi beležnici zaenkrat ostal samo Beograd. Prav tako ni naključno kramljanje Emilia Colomba z Milosevicem pred televizijskimi kamerami. In prav tako je premisljen predlog o ustanovitvi posebne cone pod italijanskim vojskim nadzorstvom, v katero bi namestili jetnike iz koncentracijskih taborišč v Bosni. Italija je torej razkrila karte svoje politike do bivše Jugoslavije in iz njih lahko sedaj razberemo privilegiran odnos z Beogradom. Včerajšnji sklep italijanske vlade, da preuči možnost ustanovitve sodišča za zločine proti človekovim pravicam, tega vtisa bistveno ne spreminja. Kako bi si sicer razlagali dejstvo, da v času, ko v Franciji in v Angliji, pa tudi v ZDA govorijo predvsem o grozotah vojne v Bosni in napovedujejo poostreitev embarga proti Srbiji, Italija razbije politično osamitev Srbije oziroma ZR Jugoslavije in poslje sefa svoje diplomacije na pogovor s predsednikom se neoprane ZRJ in s predsednikom Srbije, kateremu ves svet pripisuje levji delez odgovornosti za dogajanja na Balkanu. Se pred mesecem dni se je italijanski politični establishment zgazal nad vabilom, ki ga je Lista za Trst prejala od srbskega vodstva, naj obisce Beograd; sedaj je sam zunanji minister ta zaloga pojedel z veliko zlico.

Kaj se je zgodilo, da se je Italija odločila za tako radikalno, za njeno previdno zunanjo politiko vse prej kot značilno potezo? Verjetno je treba odgovor iskati v sosednjem dogodku zadnjih dni, ki ne zadevajo samo italijansko-srbskih odnosov, ampak celovitost odnosov med Italijo in državami bivše Jugoslavije.

Najprej zelo hladen sprejem predsednika hrvaske vlade Sarinica v Rimu, morda dolg pogovor Colomba z vodstvom Unije Italijanov, nadalje srečanje italijanskega dela mesane italijansko-slovenske komisije za spremembe osimskega sporazuma z združenjem istrskih beguncev: vse to napoveduje nov tek v italijanski zunanji politiki, ki se sedaj očitno počuti bližja Beogradu kot Zagrebu ali Ljubljani.

Italija se je za tako politiko odločila upoštevajoč seveda svoje interese, morda tudi v upanju, da bo uspeła tam, kjer so bili vsi ostali neuspešni. Nič slabega bi ne bilo v tem, ko bi Italija ne imela vrste nerazčiscenih odnosov s Slovenijo in s Hrvasko, predvsem v zvezi z izvajanjem osimskega sporazuma in ko bi prav pred kratkim iz Rima ne prišel namig, da je treba v pogajanja o Osimu vplesti tudi druge dele bivše Jugoslavije. Ker v zunanji politiki ni nič naključnega je pač treba te nerazčiscene odnose nujno povezovati tudi s Colombovim nenadnim potovanjem v Beograd in njegovim kramljanjem z Milosevicem. Da bo slika popolna, moramo k vsemu dodati se izreden nacionalistični pritisk na slovensko manjšino v Italiji in nestrpno cakanje italijanskega zunanjega ministrstva, da nova slovenska vlada zamenja garnituro, ki sedaj vodi pogajanja o Osimu, obenem pa pritiska, naj Slovenija in Hrvaska vendarle dovolita bivsim istrskim beguncem odkup nekdanj zaplenjenega premoženja. Ob vsem tem italijanske oblasti v Trstu umetno dvigajo temperaturo s polemiko o industrijski coni na Krasu, ki jo je predvideval osimski sporazum in ki je nihče ne namerava graditi na Krasu. Menda je celo Evropska skupnost že pristala na predlog, da se ta pobuda v drugačni obliki uresniči na Goriskem. Skratka, Italija se očitno pripravlja na nove diplomatske poteze, na nekakšno »uravnovešene« odnosov z vsemi deli bivše Jugoslavije, pri čemer ne upošteva resno dejstva, da ima z nekaterimi od teh odprta bilateralna vprašanja, ki bi jih bilo treba čimprej rešiti. Novi konflikti, pa čeprav samo verbalni, v tem delu Evrope namreč ne koristijo prav nikomur.

Sporna vprašanja bi torej kazalo čimprej dokončno odstraniti z dnevnega reda italijansko-slovenskih odnosov. To bi koristilo obema državam, saj so urejeni odnosi pogoj za sodelovanje in skupno načrtovanje razvoja. Italijanska vlada se je z besedami za to vedno zavzemala; enosmerni dogodki zadnjih dni tega ne potrjujejo. Gre res za naključje? Mogoče, čeprav bo že drzalo, da v diplomaciji ni nič naključnega.

Iz vrst Slovenskih krščanskih demokratov se med razlogi, zakaj ne morejo (nočejo) pristati na enakopravnost koalicijskih partnerjev, predvsem združene liste, pojavljajo predvsem trije, prvi: iz načelnih razlogov ne moremo sodelovati s komunisti, ker so predstavniki totalitarnega režima (najbolj zagrizeni pravijo: s »krvniki in zločinci«), drugi: če bi sodelovali, bi se naše volilno telo od nas odvrglo, tretji: SKD bi tako legitimizirala ostale partnerje, tudi ZL, oblasti pa ne bi imela (nič).

Oglejmo si poblize utemeljenost teh razlogov!

Pri razmisljanju o prvi razlagi odklanjanja sodelovanja s »krvniki in zločinci« si ni mogoče kaj, da ne bi potegnili hipotetične zgodovinske primere: tudi takoj po vojni bi se ljudem (predvsem partizanskim) zdelo nekaj nemogočega in perverzno, če bi kdo od njih zahteval, naj sodelujejo s »krvniki in zločinci«, z »izdajalci slovenskega naroda«, ker da je zdaj svoboda in moramo vsi skupaj zaceti znova. Da bi kar pustili kapitaliste, »izžemalce delavskih zuljev«, da bi se naprej vodili naše gospodarstvo, ko pa smo se ja borili za nov družbeni in gospodarski sistem, za pravico ... In vendar danes, po vseh skušnjah in iz distance, lahko rečemo, da bi bilo veliko bolje, če bi partija, namesto da je bila v dolgodesetletno sekta-

snje, začela takoj po vojni delovati **spravlivo**, če bi pustila »kapitaliste«, ki so bili hkrati takratni managerji, sposobni organizirati proizvodnjo, na miru, namesto da je bila v nacionalizacijo; če bi dopustila svobodne volitve in spostovala njihov dejanski rezultat ... Skratka, če ne bi ravnala po geslu: **vse ali nič!**

Res so med prenovitelji ljudje, ki so bili v prejšnjem režimu na oblasti - toda hkrati so to isti ljudje, ki so se upirali temu režimu, ki je po sami logiki sistema imel svojo vrhuško v Beogradu. Demosovo insistiranje na osamosvojitvi je bila radikalizacija že desetletnega dogajanja in upiranja, osvobodjenja in osamosvajanja od boljseviza in balkanizma - ne pa (absolutna) diskontinuiteta, ustvarjanje ex nihilo.

Ze torej ce pustimo ob strani temeljno: da so tudi prenovitelji ljudje svojega naroda in predvsem ljudje, in bi jih ze po tej logiki nihce ne smel izrivati iz družbe kot a priori človeško **manjvredne**, in upostevamo samo dejstvo, da so bili tudi oni vpleti v naše osamosvajanje, lahko zavrnemo utemeljenost razloga, zaradi katerega SKD odklanja **enakopravno** sodelovanje z njimi.

Očitki prenoviteljem, da imajo »krvave roke« in da »z zločinci ne moremo sodelovati«, so nesmiselni, kar je razvidno že samo, če pogledamo starost njihovih **izvolje-**

nih (!) poslancev. Morda je prav to očitanje povojnih pobojev in storjenih krivic njim, ki z vsem tem osebno ne morejo imeti nič, hkrati vzrok, da se branijo na način, kakor da do preteklosti se nimajo distance in tudi res ne potegnejo iz nje vseh konsekvenc.

Tretji razlog oziroma ocena najbrž drži: SKD bi (oziroma bo) po vstopu v vlado verjetno izgubila tisti del volilcev, ki ga je prav na podlagi perpetuiranja sovraštva do drugega mislecih sploh dobila. Toda - kaj pa tisti ljudje, ki so verni in se stejejo h krščanskemu **občestvu**, pa zaradi izključevalne politike krščanske demokracije zanjo niso glasovali! Če upostevamo, da se med verne pristeva 72 odstotkov Slovencev, za SKD pa je volilo le cca 15 odstotkov, je razlika kar precejšnja in je njeno potencialno volilno zaledje veliko večje, kakor pa je na volitvah dejansko dobila. Najslabše bi bilo, če se iz tega ne bi nič naučila in bi svojo prihodnjo politiko utemeljevala z razlogom, da bo svoje volilce izgubila, če se bo spremenila ..., se pravi, če bi posledico imela za nujni vzrok, temelj njene prihodnje izključevalnega odnosa do drugega mislecih, in bi perpetuirala svojo doslejšnjo politiko.

POGLED

Pod pogoji SKD
v zgodovinski
kompromis

SPOMENKA HRIBAR

Tretji razlog, ki ga krščanskodemokratski radikalci navajajo v prid odločitvi, da v vladni **koaliciji** ne bi sodelovali s »komunisti«, je ta, da bi SKD legitimizirala prenovitelje. Seveda! Krščanski demokrati bi legitimizirali liberalne demokrate in prenovitelje, prenovitelji in liberalni demokrati pa bi pred svojimi volilci legitimizirali krščanske demokrate - tako je to v koaliciji oziroma tam, kjer nobena stran(ka) nima absolutne večine. Pomislek, da bi bila krščanska demokracija v taki vladi ostalim partnerjem le za »dekoracijo«, pa kaže na manjvrednostne komplekse, na nazaupanje vase, da bi sami zmogli enakopravno delovati tam, kjer niso »pravi in edini«. Ali: kdor zahteva prevec, se boji, da bo zmogel premalo. Zakaj ne bi zmogli učinkovito opravljati »tretjinski del« pripadajoče oblasti?

Toda v takem zavrzanju koalicijskega sodelovanja z drugimi je razvidna **principialna** nepripravljenost/nespособnost za **enakopravno** sodelovanje. Liberalni demokrati in prenovitelji so pripravljeni na enakopravno sodelovanje s krščanskimi demokrati (in v tem smislu na politično spravo!), krščanski demokrati pa na to niso pripravljeni! **Po naših**

pogojih - ali pa nič! Končno je SKD od dr. Drnovske izsilila pristane na manj-vrednost ostalih partnerjev in vstopila v vlado - po svoj kos oblasti. Nič več, nobene **principialne** spravljivosti! Pristala je le na **delitev** oblasti - ker je zaradi svoje premajhne moči v to prisiljena - ne pa na politično spravo.

Ker je na neenak (principialno neenakopraven) položaj pristala tudi združena lista (kar se kaže v tem, da je z mandatarjem podpisala posebno pogodbo, torej v drugacnem besedilu kot z SKD in SSDS!) bomo vendarle dobili svojo vlado. Tako bo volk sit in koza cela. Kajti - glej ga, zlomka - kljub vsem odklonilnim izjavam krščanskih demokratov se bodo v vladi znašli liberalni in krščanski demokrati in združena lista!

Očitno je slo v ravnanju krščanskih demokratov za (morda bolj neza vedno kot hoteno) **igro** med videzom in dejanskostjo: na videz so bili nespravljeni (zaradi svoje članstva in volilcev), **dejansko** pa jim je slo za oblast; benevolentno receno: za lastno odgovornost za naso politično življenje pri nas! In ta dejanskost, kaj je tudi pripekljala tja, kateri **navidez** niso hoteli: v vlado, kjer bodo skupaj s tistimi, s

katerimi »koalicija ne pride v postev«. Videz in dejanskost sta se **dejansko** prekrila (kakor se prej ko slej mora zgoditi): pred nami bo za isto mizo sedela ena vlada in njeni člani bodo hočes nočes morali delovati kot enakopravni. Ob vseh javnih zaklinjanjih SKD in drugih **peripetijah** se je dr. Drnovsku torej posrečila **dejanska** »velika koalicija«. To je dobro; stranke z največjim volilnim zaledjem so prevzele soodgovornost za naso prihodnost!

Vendar videz ni nič! **Dejansko** enakopravni na **simbolni** ravni ne bodo enakopravni: ocena o nespravljenosti krščanskih demokratov na **simbolni** ravni prej ko slej drži. In prav ta načelna neenakopravnost vladnih partnerjev je možni vzrok prihodnjih konfliktov. Vendar upajmo, da jih bodo sproti razreševali, saj (če tudi v začetku prisiljeno) sodelovanje lahko ustvari medčloveško blizino; vsak človek je namreč obdarjen z osebno ocarljivostjo in ce bodo odprti drug za drugega in ce bodo sli v sodelovanje iskreno in z dobro namero, se jim bo zagotovo posrečilo. Očitno je tudi, da so zavestno prevzeli vsak svoj del odgovornosti, zato lahko upamo, da se bodo znali vselej izmotali iz eventualnih konfliktov in da se jim bo zagotovo posrečilo.

Z vstopom v vlado, takšno, kakršna **dejansko** je, so Slovenski krščanski demokrati sami zanikali kot neutemeljene ali vsaj ne absolutno pomembne prejšnje nastete ugovore denšnjim fundamentalistov (-ali jih vsaj dali v »oklepaj«). Torej ima - gledano z druge strani - tudi **dejansko** (»pragmatično«!) ravnanje svojo »ceno«: vstop krščanskih demokratov v takšno sestavo vlade, kakršna **dejansko** je, ima posledice tudi za značaj krščanske demokracije same; po vstopu v tako vlado to ni več ista krščanska demokracija kakor pred vstopom. Tudi zanjo se zacenja nov začetek: začetek poti normalne evropske desnice. Upajmo, da bo na njej zdržala, da je ne bo potegnili nazaj oziroma da ne bo se kdaj prevagala v njej fundamentalistična »načelnost«, da deklarativna nespravljenost ne bo prevagala dejanske pripravljenosti na politično sodelovanje, kakor se le-ta kaže sedaj - to pa so že znaki politične sprave, pa čeprav le v obliki (implicitnega) zgodovinskega kompromisa v dobesednim pomenu besede.

Samo fundamentalisti hočejo v življenju **neposredno** uveljaviti svoja »načela« (»fundamente«), v živem življenju pa potekajo stvari prek nestetih posredovanj, kompromisov, ovinkov; življenje ima pač svojo modrost, svoj čas in ritem. To so zaznali tudi sestavljalci vlade, ki so zmogli premagati vsak svoje zadržke in pomisleke in jim gre za to priznanje, vsakomur posebej.

VLADA

Odločen »spopad« z gospodarstvom

BOGO ŠAMSA

Rojstvo nove slovenske vlade je bilo nadvse zapleteno, polno nasprotij, na trenutke naravnost smešno. Vse skupaj se je izkazalo tudi za veliko slepomišljenje: krščanski demokrati ne vedo, ali vsaj ne vedo, da bi vsaj ne vedeli, kaj se jim dogaja, da ne vedo, da so koalicijski partner prenovitelji oziroma združene liste, združena lista se glasno razburja, čeprav je postala vladni partner. Vsi skupaj s tehnično odmerjajo izmuzljive medsebojne odnose. Ministrski mozaike je presenetljivo, zapleteno, nikjer ni videti jasnega načrta.

Vendar pa je taka sodba zgolj površinska, saj upošteva le razmerja sil v naj-

višjih vrhovih stranke, strankarsko nomenklaturo. V resnici pa je prišlo do pomembnega zblizevanja stališč, do vlade narodne enotnosti, pogojene predvsem z zgodovino sprememb družbenega ustroja slovenske države. Naj so se kresale se tako burne polemike, v zadnjih petih ali šestih letih je bil ob ključnih vprašanjih vselej ustvarjen temeljni konsenz. Predvsem nasprotja nikoli niso prestopila dovoljene meje; ni bilo ne krvi, ne nasilja, ne državne represije v nobeni, niti najmanjši obliki.

Slovenija mora ta trenutek vzeti nase gospodarski izziv in se spoprijeti z

vse hujšimi socialnimi težavami. Prav te skrite, a odločilne silnice narekujejo vlado narodne enotnosti, ki se mora hitro in odločno lotiti predvsem gospodarstva. Verjamem, da je ravno zato sestavljen vlada brez prave opozicije; v opozicijo so odrijene samo skrajno desne nacionalistične sile, ki imajo v parlamentu komaj dobro četrtino poslancev.

V vladni koaliciji se srečujejo pravzaprav tri temeljne politične usmeritve, kakršne prevladujejo tudi v modernem evropskem svetu: krščanski demokrati, ki so pod pritiskom razmer, ob aktivni podpori mednarodnega

krščansko-demokratskega gibanja in hudih notranjih omahovanjih le stopili na pot ustvarjanja normalne krščanske demokracije, liberalni demokrati, katerih pragmatični naboj z željo po vladanju (popolnoma legitimno) ni prestopil načelnosti, in končno slovenska levica, ki jo po številnih preobrazbah predstavlja združena lista, osvobodjena bremena real-socialistične preteklosti in usmerjena v socialno demokracijo, hkrati pa tudi zmeraj bolj enotna.

Ta teza je drzna: pregleda jo hrup vladne kombinacije. Vendar pa je samo na takih temeljih izvedljiv v resnici konstruktiv-

ven vladni program. Podati pa se kaže se na nasprotni breg in se vprašati, kdo je bil porazen, katerih silnic ni vladni koaliciji. Na desni v vladi ni nacionalističnih strank, saj so se morali krščanski demokrati ob vsem sprenevedanju odločiti za moderno evropsko krščansko demokracijo, ki ne pozna zamer iz preteklosti, ki je laična in gleda v prihodnost. Na levi prave opozicije sploh ni, saj se je v celoti pridružila vladni koaliciji.

Vlade nacionalne enotnosti imajo moč učinkovito reševati pomembna splošna vprašanja, zato je notranja trdnost nepogrešljiva. V trenutnem slo-

venskem položaju je namreč potrebno upoštevati dve načeli: liberalizem v gospodarstvu in življenju, toda omiljen s socialno pravico, s socialnim posegom države; v tem je naša družba ponovno izvorna. Slovenska družba se ni razdeljena in razceunjena po klasičnem vzorcu: na eni strani kapitalisti, na drugi najemna delovna sila. Ti odnosi se sele oblikujejo in ne morejo biti preprosti, saj se ne moremo vrniti na začetek preteklega stoletja, ko se je zaostri razpad fevdalne in sprožil proces ustvarjanja kapitalistične družbe.

Na pragu XXI. stoletja

kaze ujeti tudi ustrezne družbene odnose v slovenski skupnosti. Sinonima za moderen razvoj pa sta socialna pravica in učinkovitost; pogled mora biti torej uprt v prihodnost, saj so stare delitve anahronistične.

Kljub vsemu seveda trojna, velika koalicija nosi v sebi tudi kal lastnih nasprotij: osebnih zamer, napetosti v političnem vrhu. Stejejo pa vendar samo programske usmeritve. Ni dvoma, da jih bo vlada nacionalne enotnosti tudi v Sloveniji uresničevala s skupnimi močmi vse dotlej, dokler bo to družbeni skupnosti potrebno.

POŠTA

Kabelski voz

V časopisu Republika smo 8. januarja prebrali članek Prepletenost lokalnih programov s politiko avtorice Mojce Pinteric. S tem pisanjem želim pojasniti nekaj netočnih trditvev. Omenjena novinarka zal piše pod vplivom dogodkov pred osmimi meseci, ko je ona urednikovala, kakor ve sama, na zasebni kabelski televiziji Impulz, torej iz časovne distance, ki potrjuje resnico. Tako navaja, da je podjetje IMPULZ No. 1 registrirano kot podjetje za informiranje, in ne kot televizija. Če bi bila Mojca Pinteric dobro oveščena, bi zagotovo vedela, da je podjetje registrirano kot televizija.

Zakaj se v delovanje in poslovanje Impulza ne vtiča občina, se ni čuditi, pravi Mojca Pinteric, saj je v Kamniku lobi LDS močan. Večina novinarskih sodelavcev Impulza pa je tako ali tako včlanjenih v LDS. Bil sem član ZSMS in član ZSMS Liberalne stranke, ki se je pozneje preimenovala v LDS. Pristopne izjave k LDS nisem podpisal, za svoje sodelavce ne vem, ali so člani te stranke, zagotovo pa ne skoraj vsi po vrsti, sicer pa človekovo osebno prepričanje ni stvar časopisnih razglabljanj. Tudi Pintericevi nihče ne očita članstva v prej omenjenih (družbeno) političnih orga-

nizacijah, čeprav je celo predsedovala občinski organizaciji ZSMS v Kamniku. Vseh zasebnih zamer človek ne more položiti pred bralce, se posebej takrat ne, ko gre za resne deskreditacije, ki nimajo nobene realne podlage. Kdo bi se utegnil trditi, da je Impulz prišpeval levji delez k volilnemu uspehu LDS. Na Impulzu so med volitvami vse stranke imele enake možnosti ali, bolje rečeno, za denar se dobi vse, smo pač komercialna televizija. Predsedniškim kandidatom smo omogočili brezplačno predstavitev, kandidati za državni zbor in svet pa so predstavitev plačali.

Maks Lavrinc in drugi člani LDS se niso pojavljali večkrat kot drugi, razen kadar sta g. Lavrinc in g. Schwartzbartl nastopala kot zupana. V lokalnih medijih so pač v ospredju občinski veljaki. Komercialna in profesionalna prihodnost Impulza je se bolj črna zaradi slabe tehnike, plač in odnosov v podjetju, je napisala Mojca in poiskala nove delovne zmage drugod. Impulz pa: Psi lajajo, karavana gre dalje. Pa srečno, Mojca!

Glavni in odgovorni urednik catv IMPULZ
Damjan Gladek

Vodoravno:

1. znamenje vladarske oblasti, zezlo, 8. vojaški poročevalec, 10. glavna tirolska reka, 11. slovenski pesnik, skupaj s pesnikom pod 36. vodoravno pripadal novi romantiki (Dragotin), 12. spodrslaj, 14. saudski kralj (Ibn Abdul Aziz), 15. naocniki, 17. ime italijanske igralka Massari, 18. mesto v Sremu v vnoziju Fruske gore, 20. Lojze Rozman, 21. Vladimir Kralj, 23. zgodaj umrli slovenski pesnik, ki je skupaj s pesnikom pod 36. vodoravno pripadal gibanju pod 38. vodoravno (Josip Aleksandrov), 25. etiopski knez, 27. angleski književnik (Charles), 30. vinorodna rastlina, 32. pokrajina v Vietnamu, 33. nraoslovje, 35. jezikovna skupina sudanskih crncev (tudi Kwa), 36. na danasnji dan leta 1878 rojen slovenski pesnik in prevajalec, novoromantik in najpomembnejši predstavnik gibanja pod 38. vodoravno (Oton, umrl 1949), 38. slovenska novoromantična literarna smer.

Navpično:

1. srnji mladec, 2. slovenski književnik, ki velja za največjega slovenskega pisatelja (Ivan), 3. pripovedna pesnitev, 4. glas ob strelo, 5. barva kart, kriz, 6. benediktinska opatija na Bavarskem, 7. nemski slikar in risar, avtor fresk o karlu Velikem v Aachnu (Alfred), 9. disciplinski nadzornik, 10. ime koreografa Otrina, 13. mestna cetr, v kateri živi revno prebivalstvo, 16. največja reka v vzhodni Sibiriji, 19. površina, območje, 21. vrtenje, 22. glavno mesto Sudana, 24. gosta keprasta tkanina iz rumenkastega kitajskega bombaza imenovana po kitajskem mestu (krajša oblika), 26. ime hrvaskega politika Bilana, 28. območje na stiku Skofjeloškega in Cerkljanskega hribovja pod Poreznom, 29. ime pevke Prodnik, 31. stara prestolnica Severne Babilonije ob Evfratu, 34. dalmatinska oblika imena Ana, 37. Cacinović Rudi.

Zmagor Pezdirc

Drugi iz niza intervjujev z ustvarjalci, ki so se zatekli v Slovenijo

Kako naj ostanem ista?

ERIKA REPOVŽ

Kaca Celan je režiserka in dramska pisateljica iz Sarajeva. Njene poklicne vezi z Ljubljano so se pletle, odkar se je začela poklicno ukvarjati z gledališcem. Ze v Sarajevu je veliko režirala slovenske drame, slovenska gledališca pa so bila stalni gostje njenega Teatra amfiteatra na Skenderiji. Zato je bila Ljubljana najnaravnejša izbira, kamor se je s svojo osemletno hčerko zatekla pred vojno.

V Ljubljani si stalno zasledena in ogromno delaš...

Ja, srečo imam, da tukaj lahko nadaljujem z delom, ki ga imam rada. Ze v Ljubljani je nastala radijska drama *Valde confusus in anima* po zgodnjih pripovedkah Iva Andrica, predstava *Zivalski kabaret* in komedija, ki sem jo napisala za Mladinsko gledališče z naslovom *Commedia goldoniana*.

Kako to, da se prav zdaj ukvarjaš izključno s komedijo?

Moram povedati, da se mi zdi razlika med umetnostjo in stvarnostjo najbolj naravna stvar, in zdi se mi, da jo je treba v teh vojnih casih se bolj poudarjati. Samo pomisli, prav absurdno bi bilo zdaj, ko je povsod okrog nas vojna, ustvarjati tragične zanje, saj nas obkroža toliko avtentične tragedije. Mislim, da lahko komedija z zavrsknimi sredstvi ustvari drugačne svetove, ki komentirajo in postavljajo pod vprašaj stvarnost, ki nas obdaja. Pozitivni učinek pa je potrebna distanca, ki nam omogoča, da ostajamo normalni. Prav te dni sem spet veliko razmišljala o nekem dogodku iz Sarajeva, o nesrečni anak-

doti, ki morda najbolj govori o odnosu med umetnostjo in resničnostjo v vojnih razmerah. V Sarajevu so med vojno nastale tri gledališke produkcije: drama *Podrumasi* avtorja Safeta Plakala v režiji Dubravka Bibanovića, performance, ki sta ga v sarajevskih zakloniških postavili Suada Kapić in Ognjenka

Finici, ki se konca z modno revijo uniform in musicalom *Lasje*. Na zadnji repriži tega muscila je bil tudi eden od komandantov sarajevske vojske. Po koncu predstave je cestital igralcem za uspešno predstavo, nato pa jih je prosil, da se preoblečejo in gredo z njim, da bodo kopali jarke. Igralci so mu sledili

brez besed, slo je namreč za vojaški ukaz in nikomur niti na misel ni prišlo, da bi se razjezil nanj. Zame je ta dogodek simptomatičen in kaže na bistvo zakonitosti pojava, ki se imenuje vojna.

Kmalu bo v ljubljanske-
em SMK premiera tvoje
predstave *Zivalski kabaret*. Za kakšen projekt gre?

To je moja tretja predstava, ki je namenjena otrokom. Prvo sem režirala že pred stirimi leti; začela sem kar s Shakespearovim Hamletom. Bila sem v tistem življenjskem in ustvarjalnem obdobju, ko sem začutila veliko potrebo in neke vrste poklicno dolžnost, da se lotim tega teksta. Ko sem razmišljala o glavnem junaku, mi je bilo jasno, da lahko tako ciste-
ga, naivnega in iskrenega junaka igra samo otrok. Predstavo smo pripravljali eno leto in jaz osebno jo stejem med svoje na *Zivalski kabaret* pa je komedija v starih slikah, ki zeli dati otrokom povod za razmišljanje o sebi, o svojem odnosu do živali in do umetnosti. *Zivalski kabaret* je tudi oblika nasprotovanja medijem, kot sta film in video, ki sta osiromasila otroško domisljijo in ustvarjalnost.

Kakšni so tvoji stiki in izkusnje z ljudmi, ki prihajajo iz Bosne?

Srečujem se tudi z moskimi, ki so pobegnili iz Sarajeva, cesar osebno sploh ne obsojam; vem, kakšnem pekel je danes v Sarajevu. To, kar me iztirja, je jalovost njihovega razmišljanja. Preprosto so dolgočasni s svojimi travmami, ki so lažne in v bistvu nemoralne, njihove psihološke dileme so za okolico nezanimive, nikakor se ne morejo priklopiti do spoznanja, da jih bo ta občutek krivde in nemoči zaznamoval za vse življenje. Osu-
pljta me človeška narcisoidnost in trdnovitost, ta »odpor človeškega materiala«
proti konkretni situaciji. Ljudje se obnašajo, kot da se nič ne dogaja, pravzaprav, kot da se njim ne sme

V naslovu: Kača Čelan
(Foto: Jože
Suhadolnik/TRIO)

nic zgoditi. Mislim, da bo proces njihovega treznjenja grozljiv. Morda misliš, da sem tako okrutna, ker imam v Sarajevu ranjenega moža. Gre preprosto za dejstvo, da nimam niti enega svojega prijatelja več, niti enega sorodnika ali studenta, ki ni bil ali ubit ali ranjen, ali je brez noge, roke ali pa se je zaradi vsega tega ubil. Kako naj jaz ostanem ista? Kako, lepo te prosim? In kako naj vzgajam svojega otroka? Naj ga ucinim, da pozablja ali da si zapomni? Naj ga ucinim, da bo znal odpustiti?

S svojimi znanici iz Sarajeva si ustanovila društvo ali gibanje *Gradani Sarajeva u ratnoj dijaspori*. Kaj je vas glavni namen?

Nasa prva akcija je popis vsega prebivalstva Sarajeva, ki je trenutno razsuto po vsem svetu. Za začetek bomo objavili knjigo *Telefonski imenik Sarajlija u ratnoj dijaspori*. Sama sebe spominjam na svojo omo, ki je v letih od 1946 do 1948 v vojvodinskih taboricah za *volksdeutscherje* zapisovala imena in primke umrlih in preživelih. Takšna statistika lahko pripomore, da nas bodo končno začeli resno jemati kot skupino, ki ima v rokah argumente. Poskušali bomo tudi ustanoviti sklad za zaposlitev. Nekatere med njimi so se pred kratkim iz obupa odločile celo za vrnitev v Sarajevu. Ves, mi smo ljudje, ki so nam vzeli vsakršno upanje in edino sami si ga lahko spet povrnemo.

KLOBUK DOL! /GLEDALIŠKA PREDSTAVA

Cesar vabi v Trst

MIMA KAPELI

Cesar- Gjorđe Lesnjak (v sredini) v pogovoru s sleparskima tkalcema-krojačema: levo Alojz Svete in desno Maja Blagović (Foto Davorin Krizmančić)

Cesarjeva nova oblačila, Slovensko stalno gledališče Trst, premiera 8. januarja.

So dobre, stare pravljice, katerih konec je (vselej) dober, in ce ze ni tak, iz njih lahko izluscimo dober nauk, lahko se vedno privlacne? So! Vsaj tako so dokazali igralci SSG z uprizoritvijo Andersenove pravljice o cesarju, cigar poglavitna skrb je nenehno oblačenje in preoblačenje. So, ce izvirni tekst predela M. Jesih, ce se z rezijo spopade V. Jurc, ce si kostume omisli M. Vidau sceno pa M. Kravos in ce glasbo zlozi in priredi M. Kosuta. Ce s kančkom magije priskoci na pomoč carodije Viki, je recept za mikavno, pestro in nevsakdanjo posodobitev klasicne pravljice nepogresljiv.

Kakšen pa je Jesihov cesar (G. Lesnjak)? Vse prej kot osaben in nadut in prav zaradi tega simpatičen in prikupen. Napuh in osabnost sta lastnosti, ki so se ju nalezli ministri in svetovalci, zlasti dama (L. Pockaj), ki si na skritem zeli postati cesarica, in dvorjan (S. Colja), ki svojemu gospodarju vselej ustreže, da le ne bi ostal brez tako prestižne službe. Se najbolj v skripih sta posteni (A. Rustja) in bistri minister (F. Korosec). Pravljičica se približa višku, ko prideta na dvor sleparja (A. Svete in M. Blagović), in proti mastnemu placilu steketa in sesijeta zadnji modni krik, ki ga je mogoče videti le z glavo, ne pa z očmi. Sleparja sta spretna in prepričljiva, da resnično nista bogve kako postena, pa prica tudi njuna pankerska barvana prireska.

Scena je kljub skromnosti domišljena in učinkovita: pahljaci ponazarjata cesarstvo, za katerega se vladar ne zmeni, in pavje perje. Enkratna pa je tudi glasba. Ne gre namreč za pravljične zvoke, ki jih je mogoče priklicati iz klavirja, violine ali harfe, temveč za glasbeno kuliso širokega razpona. Končno napoci trenutek, ko se cesar reši vsega hrepenenja in lahko oblece izdelek tkalskih mojstrov. Takrat postane vsem jasno, da lahko prej pridejo na oblast sleparji in kleceplazci, kot pa dobri in posteni možje. Nastopajoči to prepričljivo odpojejo z refrenom »...cesar je nag!«

MEHKO IN TRDO

Pljunek

SLAVENKA DRAKULIĆ

Ko sem sla zjutraj zdoma, sem na vratih zagledala pljunek. Z zunanje strani, cisto zraven kljuke, skoraj sem se ga dotaknila, medtem ko sem zaklepala. Ce bi se mi kljuc zataknil, ce ne bi pogledala, bi se mi roka dotaknila te mokre, gostljate zelenkaste kepice sline, zalepljene na vrata, sem pomislila in spreletel me je srh. Nekaj casa sem kar stala in gledala. Najprej se mi je zazdelo, da mi bo slabo, zacutila sem, kako se mi obraca zloodec in kako me obhaja nekakšna slabost, gnus. Potem sem se zbrala, vzela papirnat robček in obrisala slino. Ko sem končno prišla na ulico, nisem zacutila nobenega olajšanja in ledena decembrska megla se mi je lepila na obraz, na roke. Ves dan se mi je vse, cesar sem se dotaknila, zdelo vlačno in lepljivo: ročka v tramvaju, stol, miža, okenska sipa, skodelica kave...

Človek, ki je to naredil, je to naredil nalašč. To je dolga zgodba. Recimo, da je bil izzvan in nahujskan z besedami, težkimi od lazi in sovražstva; zato pač, ker me kolegi skoraj vsak dan pljujejo po časopisih. Predstavljam si ga - ne morem

si kaj, mislim, da je bil najbrž moski, pa vseeno, kako prihaja k vratom. Tihotapi se. Pazi, da ga ne bi kdo videl. Njega, meščana tega mesta, ko o sebi rad razmišlja kot o civiliziranem človeku in se rad zgrazda, kadar kdo na pločnik odvrže tramvajsko karto ali parkira avtomobil na travnik. Kdo ve, kaj je imel v mislih, prebral je pač kak naslov ali podnaslov o tej feministki, o tem jugo-zombiju, ki blati Hrvasko v tujini, ki je... Vidim ga, kako stoji pred vrati, mogoče za hip okleva. Pravzaprav ne, samo slino zbira, vleče jo iz globine svoje bede in svojega grla in potem pljune v vrata, natanko (malo se je moral skloniti), kot bi udaril. Odide zadovoljno, na obrazu ima izraz, v katerem sta pomešana samozadovoljstvo in krivda, pravzaprav strah, da ga je kdo vendarle videl.

Mogoče je to moj sosedi, bolj ko premišljam o tem, bolj sem prepričana, da bi bil to moj sosedi. Vsak dan ga vidim v trgovini. Kako naj grem zdaj v trgovino in sumničavo preiskujem obraze ter hkrati izgovarjam dober dan, dober dan? Odzdravil mi bo, mo-

goče me bo vprašal, kako se imam...

Vse si lahko odlično predstavljam, razen njegovega obraza. Rada bi videla njegov obraz, rada bi izvedela, kakšen obraz ima tak človek.

Ne, ne želim vedeti, kdo je, ne želim si videti tega obraza. Nočem dati obraza temu človeku. Človeku, ki nima moči, da bi nosil svoj obraz v javnosti. To je človek brez obraza, človek, ki si obraza ne zasluži, je neobstoječ človek, senca, zlika z množico. Njegovo glavno orozje ni slina, temveč anonimnost, možnost, da stori kaj takega, ne da bi ga pri tem kdo videl a hkrati cuti, kako ima prave. Če nekateri to počenajo javno, ko na primer v časopisih napadajo ljudi z anonimnimi, nepodpisanimi teksti, zakaj ta človek ne bi imel pravice, da malo drugače naredi isto. Niti ne verjamem, da gre za pljuvanje z osebnim motivom, za premišljeno pljuvanje. Če bi bil premislek, bi bila morda tudi kakšna sled mišljenja, se pravi dvoma, omahljivosti... Tu pa gre za nekakšen pogojni refleks, kot pri zabijih krakih, ki trznejo, ce skozi spustimo tok. Moj pljuvalec brez

obraza samo prenaša tiste impulze, ki pa se vanj spustili množični mediji, preprosto je reduciran na prevodnik energije, ki na mojih vratih pušča mokro sled, a se tega niti ne zaveda. Tak Nice komajda razume, kako ga ta želja po anonimnosti, po stapljanju z množico, pravzaprav izdaja.

Vrhunec njegove individualne moči je, da se prithotapi ponoci pred vrata zaznamovane osebe in demonstrira kako »misli«
on. Ne z glavo, niti ne z besedami, ampak s slino. V tistem hipu se njegov instinkt množice materializira v sluzasti, gnusni izpljunek. In nanj se reducirajo njegove »misli«, »misli«
človečka, ki bi rad nekaj izjecljal, a za to nima poguma, ki bi rad nekaj storil, a za to nima moči.

Priznam, v prvem hipu me je spreletel srh sprico taksnega znamenja skrivnega lincanja. Zacutila sem nemoč.

Ce sem jaz tista, ki javno govori tisto, kar misli, on pa svoje pri-tajene misli reducira na fizioloski izlocek na mojih vratih, se vprašam, za cigavo nemoč pravzaprav gre, za mo-jo ali njegovo?

NA KRATKO

LIKOVNA UMETNOST Slika kot risba

DUNAJ - Eksperimentalnost kot prvobitni in edini cilj. Igra z barvo, igra z iskanjem samega sebe v sliki. Ta igra ni »nauceno posnemanje«, ta igra pomeni vrnitev v otroško prvobitno izraznost, pomeni tisto, kar je globoko v meni in tebi in za kar se je potre-

no boriti, da spet spoznaš in vidis.

To in se kaj vec so slike mladega akademskega slikarja Petra Ciuhe.

Osmega januarja 1993 je bila v okviru Kluba slovenskih studentov na Dunaju otvoritev razstave mladega akademskega slikarja Petra Ciuhe. Po slovesnem govoru organizatorja Dejana Turka in glasbenem uvodu mlade flavtistke, studentke Patricije Mihelac se nam je odprl pogled v svet abstraktnega eksperimenta.

Mladi umetnik se je predstavil s stirdesetimi deli, ki vsako zase pomenijo enkratno avanturo odkrivanja tako za slikarja kot tudi za gledalca.

Le nekaj slik ima skupno izhodišče, ki pa se v ustvarjalnem procesu obogati in prinese nove izrazne oblike.

Poudariti moramo, da poglavitno vezivo vsakakor ostaja risba; ce je kvaliteta, zazivi sama zase. Vendar pa umetnik dopusca nekaterim risbam, da same določijo sliko. Takrat izrabi možnost eksperimentiranja z barvnimi ploskvami ali pa se odloci za enobarvno skalo.

Izredno prožnost in gibanje barvnih odtenkov ter grafičnih likov nam nudijo fraktalne grafike, narejene s pomočjo računalnika, ki zamenja copic in barvo.

Ideja se vedno ostaja umetniškova in govori o njegovi individualnosti tudi v končnem izdelku. Zapletena matematična formula zaenkrat omogoča samo menjava barve v trenutku, ne pa tudi oblik.

Peter Ciuha zeli program izpolniti. Uporabnost programa naj bi v prihodnosti temeljila prav na njegovi popolni preprostosti brez izračunavanja.

Slikar ali oblikovalec bo samo z uporabo tipk odprl svet v individualno izraznost brez zamudnih matematičnih operacij. Fraktalne grafike Petra Ciuhe so bile predstavljene na videokaseti in na manjših formatih grafičnih listov.

Vsekakor umetniška dela Petra Ciuhe navdusujejo prav zaradi eksperimenta in želje po novih izraznih poteh. In ne samo to.

»Upam, da bodo fraktalne grafike pomenile

neko novo poglavje ne samo za individualnega slikarja, temveč tudi za izobraževalne ustanove, ki bi s tem slovenskemu umetniškemu podmladku odprle poleg starih, že dobro znanih, tudi nova obzorja,«
pravi Peter Ciuha. (T.D.)

STRIP Kje sta Racman Jaka in Miška Miki?

BEOGRAD - Ladjo, ki tone, najprej zapustijo misli. Jugoslovanska ladjo so najprej zapustili ljudje, poslovnezi in ambasadorji tujih dežel, nato domači intelektualci in mladi pacifisti. Odločitev ameriške družbe Walt Disney Publication (WDP), da v Srbiji in Crni gori prepove kakr-

snokoli objavljanje pustolovšcin njenih junakov, je srbsko javnost prizadela vsaj toliko kot naftni, zračni in kulturni embargo ZN.

Kdo je ubil Donalda, se na naslovnici pravljičnega komentator beograjskega casopisa Vreme, o tej odločitvi pa na dolgo in široko razpravljajo sociologi in psihologi.

Odločitev WDP je nasla prostor tudi na naslovnici Politike, ki je imela pravico do objavljanja stripov Walta Disneya. Politika se je odločila, da bo prepoved spoštovala, saj so, kot pravijo, doslej imeli dobre odnose z WDP in bi sodelovanje z njimi po prekinitvi embarga radi nadaljevali.

Glavni urednik Politikega Zabavnika Zefirino Grasi je dejal, da se bodo sicer obrnili na Unicef, naj Disneyeve izdelke uvrsti med otro-

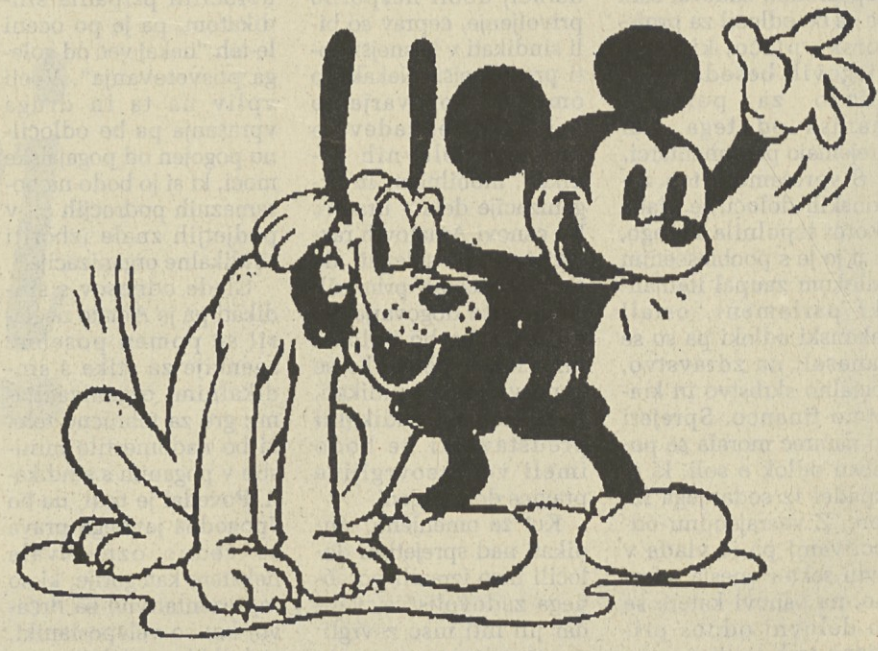
ske izdelke, vendar pa po njihovem mnenju ni prav veliko upanja, da bi si WDP premislila.

Prihologinja z neke beograjske osnovne sole je odločitev ameriške družbe ocenila kot nezaslišano in kruto do otrok in dodala, da je v nasprotju z naceli Unicef.

Odločitev odmeva tudi med srbskimi politiki. Opozicija je zgrozena zaradi nove klofute Srbiji, ki je rezultat katastrofalne politike stranke na oblasti.

Dnevnik Politika je novico o prepovedi opremil s karikaturom, na kateri sta začudeni in uklenjeni Racman Jaka ter obokana Miška Miki, pod njima pa je zapisano: Sankcije prepovedujejo Mikija in Jaka. Avtor clanka se je vprašal, kaj bi rekel avtor stripov Walt Disney, ce bi se zivel.

(STA/AFP, T.K.)

NOVICE

**Minister Russo Jervolino:
»Poviškov šolskih
pristojbin ne bo!«**

RIM - Solske pristojbine se ne bodo podrazile, prav tako pa ni predvideno krčenje državnih izdatkov za solske dejavnosti. Tako je zagotovila ministrica za solstvo Rosa Russo Jervolino na včerajšnjem 15. kongresu Združenja katoliških solnikov.

Jervolinova je hotela z zagotovitvijo utisati besedice o novih povških solskih taks in omiliti polemike o morebitnem zmanjšanju prispevkov iz državne blagajne za solo in solnike.

Ministrica se je pri tem opirala na zaključke včerajšnje seje ministrskega sveta, ki so po njenem mnenju »zelo pomembni za italijanski solski svet«. Ob tem je se nakazala pot, ki jo bo ubrala, da bi zagotovila italijanski soli prepotreben razvoj. Omenila je reformo otroških vrtec, poudarila, da bo treba spremeniti nekatere postavke zakonov o zbornih organih, da bi pospešili sodelovanje in participacijo solskih komponent pri delovanju sol. Obljubila je tudi, da bo zakorakala na pot solskih reform, skušala bo dobiti čimvečji konsenz v parlamentu, da bi reformni zakoni končno ugledali luc italijanskega solskega sveta.

Jervolinova je kratka obljubila in zagotovila to, kar so pred njo obljubljali in zagotavljali domala vsi ministri za solstvo zadnjih desetletij. Njim obljub ni uspelo držati. Bo imela Jervolinova več sreče?

**Posl. Coloni
pri predstavnikih vlade**

RIM - Trzaski demokratski poslanec Sergio Coloni se je včeraj v Rimu pogovoril s podtajnikom pri predsedstvu vlade sen. Fabbriem in podtajnikom za proračun posl. Grillo in oblikah in vsebinah vladnih posegov za zaježitev krize zaposlovanodukcije v številnih krajih Italije, tudi v zvezi s procesom privatizacije oziroma umikanja državnih udeležb. Trzaski predstavnik je med drugim vzel na znanje z zadovoljstvom opravljeno delo, predvsem kar zadeva preustroj ladjedelskega in pomorskega sektorja.

Predstavnika vlade sta vsekakor potrdila, da je med območji, za katera so predvideni posegi, zaobjeta tudi Julijska krajina. Sam Fabbri bo skupaj s posl. Borghinijem v kratkem obiskal Trst in Gorico.

**Bele časopisne strani
zaradi protesta časnikaarjev?**

BARI - Bele strani v časopisih in ekrani brez zvoka in podobe v obrambo svobode informacije; na ta neobičajen način nameravajo italijanski časnikarji protestirati »proti poskusom političnih sil, da bi spremenile pravila informacije«. Napoved je dal tajnik Vsestranske časnikarske zveze Giorgio Santenini na kongresu združenja radiotelevizijskih novinarjev USIGRAI v Bariju.

OSIMO / POSVET VSEDRŽAVNE DSL V KONGRESNEM SREDIŠČU NA TRŽAŠKEM SEJMIŠČU

Za nove odnose sodelovanja med Italijo, Slovenijo in Hrvaško

V ospredju tudi potreba po ovrednotenju vloge italijanske in slovenske manjšine

MARTIN BREČELJ

Fassino: Osimo je treba preseči v smeri nove Evrope

TRST - Zgodovinske spremembe, katerim smo bili v zadnjih letih priča na evropskem političnem prizorišču, in se zlasti padec železne zavese nudijo možnost za vzpostavitev novih odnosov vsestranskega sodelovanja v prostoru med Podonavjem in Jadranom. Italiji ter se posebej Furlaniji-Juliji krajini in Trstu se nudi edinstvena prilika, da postanejo pobudniki tega novega povezovanja. To je kontekst, v katerega je treba postaviti tako imenovano poosimsko problematiko. Ne gre za to, da bi se vračali v preteklost, ampak za to, da bi gradili boljše bodočnost.

Tako je uvedel svoja izvajanja poslanec Piero Fassino, ki pri vsestranskem vodstvu DSL odgovarja za mednarodne dejavnosti. Fassino je nato približno peterski izhodišč, ki naj vodijo bodoče pogovore oziroma pogajanja med Italijo, Slovenijo in Hrvaško. Kot prvo je navedel nedotakljivost obstoječih meja, kot drugo pa njihovo preseganje z vsestranskim sodelova-

Posl. Piero Fassino

njem v duhu nove Evrope. Fassino je nadalje postavil zahtevo po zaščiti italijanske manjšine, ki mora uživati enake pravice v Sloveniji in na Hrvaškem. Četrto izhodišče predstavlja realistična rešitev virašanja odškodnin istrskih beguncem, kot peto temeljno točko pa je član vodstva DSL omenil priznanje pravic slovenske manjšine v Italiji.

TRST - V kongresnem središču na Trzaskem velesejmu se je včeraj odvijal celodnevni posvet na temo »18 let po Osimu. Za nove odnose med Italijo, Slovenijo in Hrvaško«. Priredila ga je trzaska federacija DSL v sodelovanju z vsestranskim strankinim vodstvom in s strankino deželno svetovalsko skupino.

Številne udeležence je uvodoma nagovoril član deželnega vodstva DSL Stelio Spadaro, ki je tudi predsedoval zasedanju. Spadaro je poudaril, da se posvet neče lotiti poosimske problematike s trzaskega »lokalističnega« vidika, ampak z vidika Italije in njenih temeljnih mednarodnih interesov. V taksem kontekstu naj bi potem obravnavali tudi specifične trzasko probleme.

Pravo uvodno poročilo pa je na posvetu prispeval profesor mednarodnega prava na trzaski univerzi Giorgio Conetti, ki je orisal pravni okvir, v katerega se postavljajo osimska oziroma poosimska problematika. Conetti je najprej približal, da se z vidika mednarodnega prava vprašanje meja za Italijo sploh ne postavlja. Slovenija in Hrvaška sta v tem oziru povsem zakoniti naslednici Jugosla-

Pogled na del udeležencev posveta DSL na Pomorski postaji (foto Kržmančič)

vije. Drugače pa je za mednarodne sporazume med Italijo in bivšo Jugoslavijo, ki ne obravnavajo zgolj ozemeljskih zadev. V teh primerih naj ne bi veljalo avtomatično nasledstvo držav, ki so zrasle na ruševinah Jugoslavije, pa tudi naj ne bi zahtevalo vzeti na znanje izjavo o nasledstvu, karšno je objavila Slovenija. Skratka, po Conettijem mnenju bi se morala Italija z naslednicami prava vprašanje meja za Italijo sploh ne postavljati. Slovenija in Hrvaška sta v tem oziru povsem zakoniti naslednici Jugosla-

vu manjšin itd.

V kaksno smer naj bi se razvijali novi pogovori oz. pogajanja med Italijo, Slovenijo in Hrvaško, je nato v imenu vsestranskega vodstva DSL obrazložil poslanec Piero Fassino. O njegovih temeljnih izjavah pisemo na drugem mestu. Pristavili bi le, da se je Fassino zavzel tudi za odgovornejšo politiko Italije pri reševanju sedanje krize na Balkanu ter se kritično obrazil ob zunanem ministru Colomba, ki je na nedavnem obisku v Beogradu z Miloševićem soglasal, da med Srbijo in

Italijo ni odprtih vprašanj (sic!).

Podobno se je ob Colomba ostro obrazil tudi tretji uvodničar na posvetu, evropski poslanec DSL Giorgio Rossetti, ki je sicer predvsem iznesel vrsto predlogov za vzpostavitev novega gospodarskega in drugega sodelovanja med Italijo, Slovenijo in Hrvaško. Osimsko prsto industrijsko cono na Krasu bi po njegovem kazalo zamenjati s priznanjem po sebnega režima proste izmenjave podjetjem z mešanin kapitalom. Italija bi si na splošno mora-

la prizadevati za to, da bi izkoristila vse možnosti in prednosti, ki ji nudi članstvo v EGS, sicer bo to napravila Nemčija, je kritično pristavil Rossetti.

Po uvodnih poročilih se je razvila daljša in zanimiva razprava. Med drugimi so posegli koprski zupan Aurelio Juri kot predstavnik SDP, predsednik izvršnega odbora Italijanske unije Maurizio Tremul, predsednik deželne sveta FJK Nemo Gonano, podpredsednik senatne komisije za zunanje zadeve Gian Giacomo Migone, deželni poslanec Gianfranco Carbone idr. O problematiki slovenske manjšine v Italiji sta posebej govorila deželna svetovalec Milos Budin (DSL) in Ivo Jevnikar (SSK). Budin je dejal, da bi manjšine ne smele biti sredstvo političnega obračunavanja na notranji in na mednarodni ravni ter je negativno ocenil dosedanje zadržanje rimske vlade, poudaril pa je, da je pravična le tista zascita, ki jo sama manjšina prizna za takšno. Jevnikar je med drugim dejal, da ni mogoče v Trstu označiti za privilegij to, kar velja v Kopru za pravico, in je kritiziral rimsko vlado, ker doslej ni hotela zaslisiati predstavnikov slovenske manjšine v zvezi z poosimsko problematiko.

RIM / ZAKONSKI ODLOK VLADE

Javni sektor se bo za uslužbence postopoma prelevil v zasebnega

Določila zadevajo tri milijone in pol oseb, sindikati se še niso izjasnili

RIM - Od 30. marca letos dalje bodo morali zaposleni v javnem sektorju, ki so bili izvoljeni v parlament, izbirati med plačo javnega uslužbenca in parlamentarja; od prvega junija prihodnjega leta bo delovni odnos univerzitetnih profesorjev vseh profilov urejen po vzorcu zasebnega sektorja; glede šole pa bodo sprejeli poseben odlok. To so nekatere bistvene novosti, ki so jih vnesli v besedilo zakonskega odloka o javnem sektorju, ki ga je včeraj dokončno odobrila italijanska vlada. Novosti je po seji vlade novinarjem predstavil predsednik vlade Giuliano Amato, ki je izrecno poudaril, da je določilo glede možnosti izbire med plačo javnega uslužbenca in parlamentarja predlagal sam. To pa zato, ker ga vprašanje neposredno zadeva, sam pa se bo odločil za profsorsko plačo, ki je po njegovih besedah približno za polovico manjša od tega, kar prejemale parlamentarci.

S sprejemom teh zakonskih določil je vlada skoraj izpolnila nalogo, ki ji jo je s pooblastenim odlokom zaupal italijanski parlament, ostali zakonski odloki pa so se nanasali na zdravstvo, socialno skrbstvo in krajevno financno. Sprejeti so namreč morala se poseben odlok o soli, ki je izpadel iz sedanjega izbora. Z včerajšnjimi odločitvami pa je vlada v javni sektor vnesla reformo, na osnovi katere se bo delovni odnos približno treh milijonov in

pol uslužbencev iz modela javnega sektorja postopoma spremenil v zasebnega.

Pravzaprav so tudi določila, ki se nanasajo na izoblikovanje novega modela delovnega odnosa univerzitetnih profesorjev, se pod vprašajem, kajti se je mogoče, da bi do 1. junija '94, ko bi morala sprejeta določila stopiti v veljavo, odobrili zakon o avtonomiji univerz. Vendar pa bi tudi v tem primeru za profesorje uveljavili nacelo o delovnem odnosu zasebnega tipa.

Kot je na tiskovni konferenci potrdil predsednik italijanske vlade Amato, je med najbolj sporna vprašanja sodila določitev tega, kar bo se podvrženo pogajanjem med vlado in sindikati. Amato je sicer izjavil, da je prav glede tega vprašanja od vseh treh konfederacij dobil nesporno privoljenje, čeprav so bili sindikati v kasnejši noti previdnejši. Nekakšno omejeno dogovarjanje naj bi posledje zadevalo urejanje delovnih urnikov, mobilnosti in organizacije dela v uradih. Na osnovi Amatovih razlag bi se dalo sklepati, da bo v določeni primerih se mogoče dogovarjanje, v drugih pa bo odločil funkcionar, potem ko se je posvetoval s sindikati. Vsekakor pa sindikalni predstavniki ne bodo imeli več neovrgljive pravice do pogajanj.

Kot je omenjeno, sindikati nad sprejetimi določili niso izrazili posebnega zadovoljstva, vendar jih niti niso zavrgli: po včerajšnjem srečanju

v rimski palači Vidoni so izjavili, da bodo dokončno oceno dali sele, ko bodo prebrali odobreni tekst odloka. Vsekakor pa se sindikati CGIL, CISL in UIL zavzemajo, da bi tudi za univerzitetne profesorje začel v najkrajšem času veljati režim privatnega sektorja - po njihovi oceni bi do tega moralo priti se v letosnjem letu.

Po oceni CGIL, CISL in UIL so sprejeta določila vsekakor sprejemljivejša od predlaganih, ker so bili vneseni nekateri pomembni popravki. Ni pa bil sprejet predlog sindikatov glede natančne opredelitve v vsestranskim delovnih pogodbah nekaterih pomembnih vidikov delovnega odnosa, kot so na primer organizacija in porazdelitev dela in mobilnost. Možnost odločanja, ki bo po novih določilih pripadla sindikatom, pa je po oceni le-teh "nekaj več od gola posvetovalja". Večji vpliv na ta in druga vprašanja pa bo odločilno pogojen od pogajalske moči, ki si jo bodo na posameznih področjih ali v podjetjih znale izboriti sindikalne organizacije.

Glede odnosov s sindikati pa je Amato naglasil se pomen posebne agencije za stike s sindikalnimi organizacijami: gre za tehnično telo, ki bo nadomestilo ministra v pogajanj s sindikati. Povedal je tudi, da bo "pogodba javnega prava se vedno označevala nekatere kategorije, ki so reprezentativne za državo, kot so veleposlaniki, sodniki in prefekti".

Do prvega julija motorna kolesa še brez tablic

RIM - Od prvega julija bodo morale biti zavarovana tudi motorna kolesa in kmetijski stroji. Tako je določila vlada na včerajšnji seji in to predvsem v želji, da bi italijanske zakonske predpise uskladila z določili EGS.

Kot izhaja iz vladnih virov, sestavlja odobreni zakon samo en člen, ki predvideva ukinitve petega člena prejšnjega zakona. Tudi o vsebini tega težko pričakovanega zakona je na tiskovni konferenci spregovoril predsednik vlade Amato. V prvi vrsti je poudaril, da je bila odobritev posebnega besedila - pa čeprav je izredno kratko

- nujna, zato da bi natančno določili, od kdaj dalje veljajo nova določila in ne bi več prihajalo do različnih tolmačenj. V zadnjem času je namreč vladala precejšnja zmeda: nekod so motornim kolesom brez evidenčne tablice (torej brez ustreznega zavarovanja) dajali globe, drugod pa so čakali nadaljnjih navodil. In končno so prišla: do prvega julija lahko motorna kolesa vozijo brez evidenčnih tablic. Bolj zapleten pa je položaj lastnikov motornih koles, ki so se dobili globo: Amato je namreč resitev tega vprašanja prepustil sodnikom.

BOLOGNA / ZAČETEK SEJEMSE SEZONE NA TRŽIŠČU UMETNIN

Tudi slovenska prisotnost na sejmu Artefiera v Bologni

Med udeleženci Obalna galerija in Visconti Fine Art

BOLOGNA - Z mednarodnim sejmom sodobne umetnosti, ki so ga sinoči odprli na sejmišču v Bologni, se začena letošnja sejemska sezona na trzišču umetnin. Ze prihodnji mesec sta namreč napovedani podobni prireditvi v Parizu (Découvertes '93 od 3. do 8. februarja v Grand Palaisu) in Madridu (ARCO od 7. do 14. februarja), sledila pa jim bo se vrsta bolj ali manj pomembnih pregledov stanja na svetovnem trgu z umetninami v Evropi. Združenih državah Amerike in Aziji.

Kot je znano, preživlja prodaja sodobnih likovnih del že dalj časa krizno obdobje, ki soppada s splošno gospo-

BRANE KOVIC

darsko recesijo. Kljub temu zanimanje za sejemске predstavitve galerijske ponudbe ni bistveno upadlo, celo nasprotno, lahko bi rekli, da mnogi umetnostni trgovci prav s prisotnostjo na sejmih skušajo vzdrževati stike z zbiralci oziroma pridobiti novo klientelo. Bolonjska Artefiera je s tega vidika zanimiv pokazatelj tendenc in oscilacij na umetnostnem področju in z veseljem lahko ugotovimo, da se njena kakovost iz leta v leto izboljšuje, predvsem pa je očitno, da je uspela ob številnih italijanskih razstavljalcih pritegniti tudi precej

tujih galerij.

Letos je v Bologni prisotnih 340 udeležencev, vključno z grafičnimi založniki, keramisti in izdajatelji umetnostnih revij oziroma publikacij. Med njimi so tudi Obalna galerije iz Pirana (s samostojno razstavo Erika Lovka) in Visconti Fine Art iz Ljubljane (z izborom grafičnih del mednarodno uveljavljenih avtorjev, od Zorana Musica, Roya Lichtensteina, Victorja Vasarelyja in Luigija Veronesija do Safeta Zeca in skupine IRWIN).

Tudi sicer se sejem odlikuje s pestro ponudbo, ki sega od klasičkov moderne umetno-

sti (Picasso, Hartung, Klee, Balla, Burri, Fontana, Vedova, Magnelli, Morandi, itd.) do avtorjev srednje in najmlajše generacije (César, Paolini, Adams, Gilardi, Chia, Nunzio, Pizzi Cannella, Knap, Kunc, Cecobelli in drugi). Organizatorji so poskrbeli za zanimive spremljajoče prireditve, med katerimi zbuja največ pozornosti razprava na temo vključenosti bank v sponzoriranje umetniskih projektov in oblikovanja javnih umetnostnih zbirk.

Obiskovalcev je bilo na prvi sejmski dan razmeroma veliko, kako pa bodo s prodajo zadovoljni galeristi, pa se bo pokazalo v naslednjih dneh.

RIM / VČERAJ PREDSTAVILI LETOŠNJO IZDAJO

Festival v Sanremu: vse po starem!

Tudi tokrat bosta odsotni tako avtorska popevka kot italijanski rock

RIM - Sanremo? Vse po starem! Tako bi lahko strnili včerajšnje tiskovno konferenco, na kateri so organizatorji najbolj priljubljenega pevskega festivala v Italiji (na sliki AP Aragozzini in Maffucci) orisali letošnjo izdajo. In kot se redno dogaja, so tokrat govorili bolj o odsotnih kot o nastopajočih v potrditev, da producenti izkoristijo festival, da plasiirajo na trzišče izdelke, ki bi drugače le težko sli v promet. In tako bosta tudi letos povsem odsotna tako avtorska popevka, kot tudi italijanski rock.

ZDRAVSTVO / ZA OPROSTITEV TICKETA NA ZDRAVILA

Pri koriščenju samo osmih nalepk potrebna previdnost

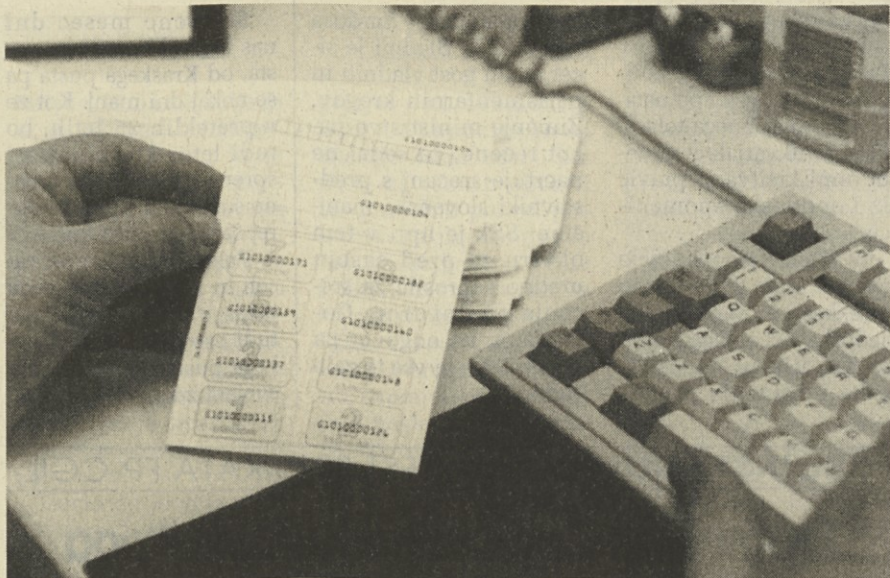
Do njih ima v tržaški pokrajini pravico okrog 40 tisoč upokoјencev

DANIEL BIZIAK

TRST - Razdeljevanje posebnih nalepk, ki dajejo pravico do oprostitve placila ticketa na zdravila, v tržaški pokrajini poteka pospešeno. Krajevna zdravstvena enota (USL-KZE) ga je namrec poverila specializiranemu podjetju, ki nalepke dostavlja zainteresiranim na dom (tudi ob nedeljah), medtem ko si morajo druge po Italiji ljudje sami pomagati. Posledica so dolge vrste in mucno cakanje v uradih KZE.

Upravičencev v tržaški pokrajini je okrog 39-40 tisoč. Gre za upokoјence, ki so lani prijavili do 16 milijonov lir dohodka (oz. 22 milijonov, če imajo enega družinskega člana v breme) in so do junija lani vložili prošnjo na obcino za oprostitev placiranja ticketa. Nalepke jim bodo dostavili do konca meseca in bodo veljale od 1. februarja do konca junija (do 1. februarja velja dosedanja praksa). Sicer pa je prav včeraj vlada pooblastila dežele, da zaprosijo za 15-dnevno odložitve razdeljevanja nalepk.

Nalepk je vsega skupaj osem, vsaka serija pa ima svojo registrsko številko, tako da jih ne more koristiti kdo drug.

Takšne so videti nalepke za oprostitev ticketa na zdravila (foto Ferrari)

Osebe omenjenega podjetja jih mora dostaviti upravičencem osebnostno, slednji pa morajo potrditi prejem. Če upravičenca ne najdejo doma, mu pustijo obvestilo, da se zgleda na uradu KZE. Razdeljevanje nalepk za drugo polovico leta se bo pričelo junija, kaže pa, da bo zanje prisla v postev letosnja davčna prijava. Pri sedanjem razdeljevanju je prišlo do nevednosti, saj so več sto upravičencev vključili v seznam, čeprav do tega nimajo pravice, ker so lani preslegli predvideni dohodek, in sicer zaradi pomote pri prenosu podatkov z občine na infor-

macijsko mrežo KZE. Te nalepke seveda niso veljavne.

Posamezna nalepka velja samo za en recept. Pri obisku zdravnika navadno upravičenci prejmejo tudi po dva in več receptov, a tudi cene posameznih zdravil so zelo različne. Zato morajo paziti, na kateri recept bodo dali nalepko. Če je cena zdravila zelo nizka, je morda bolje, če ga neposredno placajo in nalepko shranijo za kak drug primer.

Z izjemo upokoјencev z nizko pokojnino, vojnih ter velikih delovnih invalidov, pa se za vse ostale ne bo nič spremenilo: za vsak recept bodo

placevali po 4 tisoč lir ticketa in določen odstotek na ceno zdravila (ticket za antibiotike in infuzije znaša 2.000 lir).

Vse po starem bo tudi glede zdravil, ki so »neobhodno potrebna za preživetje« (tako imenovana zdravila »salvavita«). Se naprej bodo oproščena vsakega placila. Takih zdravil je okrog 200 in so navedena v vsedržavnem seznamu, potrebna pa je predhodna zahteva zdravnika po oprostivih.

Novosti pa se obetajo glede družinskih zdravnikov. Po 1. marcu bodo vsi tisti, ki imajo nad 30 milijonov lir dohodka (ali 42 milijonov, če

imajo družinskega člana v breme) morali enkrat na leto placati določen znesek, in sicer sorazmerno z dohodkom. Pri stojni uradi se čakajo na ministrsko okrožnico, vendar bo najmanjši znesek 85 tisoč lir.

Družinski zdravnik ima lahko največ 1.500 pacientov, za vsakega prejme določeno vsoto na leto, neglede na to, kolikokrat potrebuje njegovo pomoč. Do 1. decembra lani je lahko opravljal splošno prakso in bil istocasno zaposlen v bolnici, nakar se je moral eni od obeh dejavnosti odpovedati. Od skupno 280-300 zdravnikov v tržaški pokrajini se jih je za bolnico odločilo 45, v glavnem specialistov.

Do sprememb je prišlo tudi glede nujne pomoči. Ker so se po prvo pomoč ljudje obračali tudi v primerih, ko to ni bilo izrecno potrebno (marsikdo tudi zato, da se je izognil placiranju zdravnika), bo treba v primerih, da prva pomoč ni bila res nujna, placati določeno vsoto (za preglede 15 tisoč lir, za laboratorijske izvide 35 tisoč, za prsni rentgen 25 tisoč, za ostale rentgene 45 tisoč, itd.), kot bo treba iz svojega zepa poravnati tudi usluge, ki bi bile programirane po prvem pregledu.

TRST / VČERAJ PODPIS PROTOKOLA

Ustanovljena prva joint venture med Italijo in Mongolijo

Ukvarjala se bo s komercializacijo in skladiščenjem volne

Podpis protokola o novi mešani družbi (foto Ferrari)

TRST - V Trstu se je včeraj rodila prva joint venture med Italijo in Mongolijo. Ustrezni protokol so podpisali včeraj zjutraj na sedežu Trgovinske zbornice njen predsednik Giorgio Tombesi in podpredsednik sorodne mongolske ustanove Setev Zoriget.

Nova mešana družba, za nastanek katere so si prizadevali nekateri tržaški podjetniki, se bo ukvarjala s komercializacijo volne in bo imela svoje skladišče v Trstu.

Kot je poudaril Tombesi, pa obstajajo še druga področja, na katerih bi lahko z Mongolijo razvili koristno sodelovanje, kot na primer kmetijstvo, mramor, zavarovalništvo in bancništvo, znanost ter usposabljanje novih menadzerjev, razmišljajo pa tudi o konvenciji med trzasko univerzo in univerzo v Ulaan Batarju. Do podpisa protokola o novi družbi je prišlo ob zaključku strednevega obiska mongolske delegacije v Trstu.

NOVICE

Program o izmenjavi študentov med univerzama v Trstu in Melbourne

TRST - Prof. Elvio Guagnini s trzaskе univerze in prof. Piero Genovesi s Trobe University v Melbourne sta včeraj orisala predsedniku deželne sveta Nemu Gonanu načrt o izmenjavi študentov med obema univerzama, med katerima obstajajo že dalj časa plodni odnosi sodelovanja. Prof. Genovesi, ki v Avstraliji poučuje italijanistiko in je tudi izvedenec za vprašanja izseljevanja, se je zavzel za to pobudo tudi glede na dejstvo, da je veliko njegovih študentov po rodu iz Trsta ali iz Furlanije.

Ze v prihodnjih mesecih bodo tako skupine avstralskih študentov prezevale v Trstu študijske počitnice, med katerimi bodo predvsem poglobili svoje znanje italijanske in italijanistike.

V Vidmu posvet o kakovosti delovanja univerz

VIDEM - V Vidmu bo danes pomemben posvet o »Kakovosti univerzitetnih dejavnosti«, ki ga prireja tamkajšnja univerza. Posveta se bo udeležila tudi posl. Rossella Artoli, podtajnik v ministrstvu za univerzo in znanstveno raziskovanje, ki bo podala zaključne misli, medtem ko bodo referate imeli prof. Strassoldo, Frau in Buratto ter ravnatelj CENSIS Delai.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskе tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec visina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT placilja do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Clan italijanske zveze casopisnih zaloznikov FIEG

Januar se izteka!

Naročnine na Primorski dnevnik lahko poravnate še do 31. januarja 1993.
Cena celoletne naročnine za 360 številok je 300.000 lir.

Poravnate jo lahko tudi v treh štirimesečnih obrokih po 105.000 lir. Mesečna naročnina znaša 31.000 lir.

Še naprej vam bomo brezplačno nudili male oglase in čestitke. Naročnine lahko poravnate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri raznašalcih časopisa ter pri slovenskih denarnih zavodih na sledečih računih:

Kmečka Banka Gorica, t.r. 67696 • Kmečko - delavska hranilnica in posojilnica v Sovodnjah, t.r. 504/6 • Kmečko obrtna hranilnica Doberdob, t.r. 1910/2 • Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrezini, t.r. 800141/9 • Hranilnica in posojilnica Općine, t.r. 10730 • Trzaska kreditna banka, t.r. 6986/92

Primorski

D N E V N I K

Naš veliki dnevnik.

NOVICE

Upravna večina
potrdila zaveznitvo

Politična večina v tržaški občinski upravi je očitno še vedno pri zdravju. Tako lahko razberemo iz tiškovnega sporočila župana Staffierija, ki je včeraj zbral predstavnike treh strank, ki sestavljajo večino (KD, LpT in PSI), da bi preverili, če vsi soglasajo z opravljenim delom in bližnjimi načrti. Iz političnih tajništev je izšla podpora sedanji upravi in pripravljenost za skupno nadaljevanje poti, na katero bodo skusali vsekakor privabiti se PRI.

Do konca meseca
čas za poravnavo
TV naročnine

Finančna intendenca sporoča, da znasa televizijska naročnina za letosnje leto 148 tisoč lir za vse leto in 75.530 za šest mesecev. Placati jo je mogoče s posebnimi obrazci, ki jih je razposlal URAR oziroma z obrazci iz naročniške knjižice, medtem ko se morajo novi naročniki poslužiti postnega tekočega računa št. 9100.

Naročnino je treba poravnati do 30. januarja, saj so za zamudnike predvideni dodatni zneski.

Odslej lažji izvoz
v Hrvaško in Makedonijo

Trgovinska zbornica obvešča, da je bila s 15. januarja ukinjena obveza o dodatnem pooblastilu za izvoz in spedicijo na Hrvaško in v Makedonijo. Uknitev je posledica odredbe EGS in odločitve zveze CECA. Dvojna licenca ostaja v veljavi za izvoz v Bosno in Hercegovino.

Prometni ukrepi
v Sesljanu

Devinsko nabrežinska občinska uprava je odredila, da bo od ponedeljka, 25. januarja, do srede, 27. januarja prepovedana voznja in parkiranje za vsa vozila v predelu med barom Belvedere in bencinsko crpalko Esso. Ukrepi so sprejeti, da bi omogočili namestitve novih kablov telefonskega podjetja SIP. Parkirana vozila bodo odpeljali s pajkom.

Tudi v letu 1993
carinske olajšave

Carinske olajšave, ki jih predvideva videmski sporazum o maloobsejnih prometu, bodo v veljavi tudi leta 1993. Urad za zunanjo trgovino pri vladnem komisarju dežele FJK je pojasnil, da se »podaljšek« nanaša na seznama »C« in »D«. Kontingente, predvidene v seznamu »C«, bodo razdelili enkratno. Zainteresirana podjetja morajo vložiti prošnjo do 26. februarja. Tista, ki so tudi leta 1992 upazala na podlagi seznama »C«, bodo lahko zaprosila za predurjem, ki ga bodo določili pri kotizaciji kontingenta za leto 1993.

OBČINA / SREČANJE

Civilna družba
trka na vest
politikov

Srečanje vodil F. Codega

DAMIANA OTA

Predsinocnjim se je na tržaskem sedežu ACLI prvič letos sestala Zbornica združenj in prostovoljstva, na dnevnem redu je bila predvsem ocena pobud, za katere so se v občinskem svetu zavzeli nekateri svetovalci in se uokvirjajo v osnovni dokument Zbornice. Predvsem gre za resolucije in predloge svetovalcev, ki so pred lanskimi upravniimi volitvami »osvojili« dokument z vrsto zahtev tržaskih združenj civilne družbe. Eno večjih poglavič, ki so se jim predstavniki Zbornice posvetili v zadnjem času, je prav gotovo občinski proračun za leto 1993.

Kot je na predsinocnji seji v imenu Zbornice poudaril predsednik tržaske ACLI Francesco Codega, je v zvezi s proračunom prišlo tudi do številnih posegov svetovalcev, ki sodelujejo z združenji civilne družbe in so na zasедanjih občinskega sveta predstavili več vprašanj prav glede oblikovanja pravilnikov k statutu. Statut namreč določa umestitev pristojne tehnične komisije v točno določenem časovnem roku, ki pa je že zdavnaj zapadel.

Glede na tragičen razvoj v sosednji Bosni in Hercegovini in se nerušeno vprašanje beguncev sta se župan in uprava prav na osnovi resolucije skupine svetovalcev, ki sodelujejo z Zbornico, obvezala, da se bosta (po zmožnostih) zavzela za boljši stik med Trstom in prizadetimi območji, za sodelovanje s pristojnimi organizacijami glede sprejema beguncev tudi pri nas in za poseben finančni prispevek tovrstnim pobudam.

Sicer so to le politične poteze, ki se niso obrodile stvarnih sadov, pot sodelovanja med izvoljenimi predstavniki oz. javno upravo in zastopstvom civilne družbe pa je v svojih pozitivnih in v splošno korist zasnovanih vsebinah zacrtana kot ena izmed možnih izhodov iz sedanje družbeno-politične zmede. O tem in tudi o boljsem sodelovanju v bodoče so na predsinocnjem srečanju spregovorili tudi prisotni svetovalci Anamarija Kalc in Claudio Mitri (DZ), Bruna Zorzi (SKP) in Ladi Minin (PSI). Svoj nadaljni pristop so kljub odsotnosti potrdili še Magnelli, Viezzoli in Sasso (KD) in Marchetti (PSI).

OSIMO / NAPOVEDANE AVDICIJE

Ali se Rim otepa
stališč manjšine?

Svetovalec SSK Samo Pahor polemičen
do tržaskega župana Giulia Staffierija

Kaksna stališča bo tržaski župan zagovarjal na bližnjem srečanju s strokovnjaki zunanjega ministrstva, ki se bodo ukvarjali z revizijo Osimskih dogovorov? To javno vprašanje je Giulio Staffieriju včeraj postavil občinski svetovalec Slovenske skupnosti Samo Pahor, ki mu je s tem v zvezi predložil tudi posebno svetovalsko vprašanje.

Župan je v odgovoru na Pahorjevo vprašanje pred kratkim izrečno dejal, da zunanemu ministru Emiliju Colombu (do njunega srečanja je prišlo lanskega decembra) ni posredoval stališč slovensko govorečih tržaskih občanov.

Uradni Rim - kot kaže - ne bo seznanjen s stališči slovenske manjšine. Pahor zato sprašuje župana, če ne misli vsaj ob tej priložnosti seznaniti osimske pogajalce, da si slovenski občani želijo spoštovanje meddržavnih obvez do manjšin, tudi v duhu Posebnega statuta iz leta 1954. To vključuje seveda tudi zahtevo po zakonski zaščiti Slovencev, po pravični zastopnosti manjšine v upravi in po kazenskem pregonu vseh tistih, ki podpihujejo narodnostno oziroma rasno nestrpnost. Občinski svetovalec nadalje navaja pravico do javne rabe

slovenskega jezika, do dvojezičnih dokumentov in toponomastike, končuje pa z obvezo po ustanovitvi posebnega telesa, ki bi se ukvarjalo z morebitnimi kršitvami pravic iz Londonske spomenice.

V Rimu napovedujejo za prihodnje dni avdicijo tržaskega župana, predsednika deželnega odbora Turella in predsednika Združenja begun-

skih organizacij Sardosa Albertinija. Slednji je sicer stalni gost vladnih in parlamentarnih krogov. Zunanje ministrstvo pa, kot rečeno, za sedaj ne načrtuje srečanj s predstavniki slovenske manjšine. SSK je npr. v tem okviru že pred časom uradno zaprosila za srečanje z ministrom Colombom, na odgovor pa se čaka. Ali ni vse to zelo cudno?

OBČINSKE SLUŽBE / PROTEST SINDIKATA FP-CGIL

Dramatično pomanjkanje občinskega
osebja na področju skrbstva za ostarele

Uslužbenci Občine Trst na področju skrbstva, ki so vpisani v sindikat javnih uslužbencev CGIL, so včeraj demonstrirali pred tržaskim županstvom (na sliki - foto Ferrari) in delili letake, na katerih so strnili razloge za svoj protest. Glavni razlog je pomanjkanje osebja, zaradi katerega se ni bilo mogoce odpreti novega doma za nesamostojne ostarele Casa Bartoli in ki močno hromi oskrbo ostarelih na domu. Popolnoma nezadostna je tudi bolnišarska pomoč, vendar sindikat FP-CGIL odločno zavrača možnost, da bi skrbstvene službe dali v zakup zasebnikom.

NESREČA / LETALO JE STRMOGLAVILO V PONEDELJEK V LOUISIANI

Pilot iz Saleža umrl v ZDA

Tomi Grilanc se je pred leti preselil v Ameriko, da bi postal poklicni letalski pilot - V nesreči umrla še dva pilota

Mlad pilot po rodu iz Saleža se je smrtno ponesrečil v letalski nesreči v Združenih državah. Tomi Grilanc, tako je bilo fantu ime, je umrl v ponedeljek v ameriški zvezni državi Louisiana pri padcu letala, ki ga je sam upravljal. V nesreči sta umrla še dva pilota, ki sta se peljala z njim.

Vest o nesreči je pljusnila sredi tedna čez Atlantik do Krasa, kjer je Tomi Grilanc preživel svojo mladostniško dobo in kjer se je tudi razvnela njegova strast do letenja. Tu si je Tomi ustvaril širok krog prijateljev, s katerimi je ostal v tesnih stikih tudi potem, ko se je odločil, da odide v Ameriko na letalsko solo in postane poklicni pilot. Prav od

prijateljev je bilo mogoče izvedeti, kako je prišlo do nesreče.

Tragedija se je dogodila v ponedeljek. Tomi Grilanc je ta dan odpoštoval z letalom vrste Bonanza A38 Beach Craft iz kraja Paducah v južnem Kentuckyju na namenjen v kakih 850 kilometrov oddaljeni Shreveport, mesto v severozahodni Louisiani. Z njim sta se peljala še dva pilota. Do nesreče je prišlo nedaleč od velike letalske baze ameriškega vojnega letalstva v Mendonu. Letalo je iz se nepojasnjenih razlogov strmoglavilo kakih 15 milj pred Mendonom.

Za te vesti je včeraj

MARJAN KEMPERLE

popoldne izvedel Robert Cuk z Opcin neposredno od vodstva podjetja Midwest Aviation, pri katerem je bil zaposlen Tomi Grilanc. Tudi Cuk je namreč dokoncal letalsko solo v ZDA in je sedaj v rojstnem kraju na počitnicah. S Tomijem sta se dobro poznala, saj ga je prav Tomi pred leti prvič popeljal med oblake z letalom goriskega aerokluba.

Po izjavah vodstva Midwest Aviation je ob uri nesreče rahlo deževalo, kar pa po Cukovem mnenju ne bi smelo vplivati na polet. »Dež in veter ne moreta »ustaviti« letala. Hujše bi bilo, če bi se začel na leta-

lu nabirati led. Kaze pa, da gre to okolščino izključiti,« je bilo njegovo mnenje.

Ko so z letališča v Shreveportu javili, da letala ni bilo na cilj, so takoj začeli z iskanjem, ki pa se je zavleklo za skoraj ves dan. »Območje, nad katerim je letalo padlo, je zelo mocvirnato, v bližini teče reka Mississippi. Mogoče je bilo prav zaradi tega zelo težko najti ostanke letala,« je se menil Robert Cuk.

O vzrokih nesreče je mogoče zato le ugibati. Vodstvo Midwest Aviation je javilo, da letalo Bonanza A38 ni bilo novo, a so ga pred kratkim

generalno pregledali in popravili. Zelo težko je, da je nesreči botrovala cloveska napaka. Tomi Grilanc je bil namreč izkušen in tudi zelo cenjen pilot. Kljub mladosti (star je bil 33 let) je imel za sabo že 3.800 ur letenja, kar je za civilnega pilota mnogo. Bolj verjetna je domneva, da je prišlo med letom do tehnične okvare na letalu. Mogoče je pilot tudi poskusil pripeljati letalo do ameriške letalske baze, a mu to ni uspelo.

Vec o vzrokih nesreče bo mogoče izvedeti sele v ponedeljek, ko bo ameriški FAA (tamkajšnje ministrstvo za civilno letalstvo) izdal prvo uradno sporočilo o nesreči. Takoj, ko so nasli razbitine letala, so namreč ameriške civilne oblasti uvedle preiskavo: več izvedencev je na delu, da bi iz črne skatle Bonanze A38 razbrali, kaj se je dogodilo v poslednjih minutah tragičnega poleta Paducah-Shreveport.

Tomi Grilanc se je preselil v Združene države Amerike pred petimi leti. To je bil njegov drugi pomembnejši »skok« čez Veliko lužo. Tomi se je namreč rodil v Argentini, kamor se je bila preselila njegova družina. S šestnajstimi leti so se njegovi vrnili na Kras, v Salez, kjer se je Tomi kmalu vživel v vasko klapo.

Nekaj let po prihodu se je zavzel za tisto, kar je najprej postal njegov konjiček, nato pa poklic: postal je član goriskega aerokluba in se začel ukvarjati s športnim letal-

Tomi Grilanc

stvom. Opravil je izpit za pilota športnih letal, želja po letenju, po svobodi, po zraku, oblakih pa je bila tolikšna, da mu športna letala kmalu niso zadostovala. Zazlel si je, da bi postal poklicni pilot, in to željo tudi uresnil.

Pred petimi leti, avgusta 87, se je preselil v Združene države, v Clarksville, mesto v zvezni državi Tennessee, kakih 30 milj severno od Altmanovega Nashvillu. Tu se je vpisal na Flight Volunteer training, letalsko solo za civilne pilote. »Sola je zelo zahtevna: začneš ob polosmih zjutraj in končaš popolnoma vmes imas le čas za učenje in polet,« je obrazložil težavnost sole Robert Cuk, ki je pred dvema letoma sledil Tomiju v ZDA in prav konec lanskega leta uspešno o-

pravil izpit.

Grilanc je solo odlično zaključil ter se kmalu po prejemu izkaznice civilnega pilota zaposlil pri družbi Midwest Aviation iz kraja Paducah v Kentuckyju, ki je le kakih 70 milj oddaljeno od Clarksville. Midwest Aviation je podjetje, ki kupuje in prodaja letala, nova in prenovljena: njegovi piloti imajo nalogo, da dostavijo letalo kupcu iz enega kraja Amerike v drug kraj.

Tomi Grilanc je z njenimi letali tako preletel podolgo in počez domačo vso Ameriko. Med svojim bivanjem v Ameriki se je spoznal z ameriškim dekletom, Anito Akim, in z njo ustvaril družino.

Grilanc je bil domala ves predan letenju. Tudi ob prostem času je njegovo srce bilo v ritmu

propelerjev in turbin. Bil je tako zanesen od letal, da jih je zadel celo izdelovalci, seveda v miniaturo: letalske svečke je domiselno »spreminjal« v letalčka, ki so bila primerna za pisarniško rabo kot obtežilnik za papir.

Ta svoj izum je »reklamiziral« v eni od številnih specializiranih revij in prav pred kratkim je dobil naročilo za tisoč kosov miniaturnih letal!

Pred slabima dvema letoma je zadnjič obiskal Kras: obisk je bil takrat ovrt v žalost očetove smrti.

Letos poleti je načrtoval spet vrnitev v domaće kraje, prijateljstvo je obljubil, da jih obišče z zeno, a te obljube ne bo mogel držati.

Se nečesa drugega, po čemer je močno hrepenel, Tomi Grilanc ne bo mogel več uresniti. Odkar se je vpisal na letalsko solo je sanjal, da bi nekod postal linijski pilot.

Lani poleti je vložil prošnjo za linijskega pilota, opravil je vse obveznosti, uspel je. Pred tednom je ves presrečen telefoniral prijatelju Robertu Cuku na Opcino in ga seznanil, da ga je letalska družba Meza Airlines iz New Mexica sprejela v službo kot linijskega pilota. Ze je načrtoval, kako se bo preselil iz Kentuckyja v New Mexico, kako bo lahko pilotiral linijsko letalo.

Te njegove sanje so se nekega deževnega dne pogrezile v mocvirju daljne Louisiane...

PUST / PRIPRAVE

Kraški pust:
letos 10 voz
in Čarovnice

Tokrat tudi Tunca in Vanka

Se točno mesec dni nas loči od letosnjega pusta, od Kraskega pusta pa se nekaj dni manj. Kot že v preteklih 25 letih, bo tudi letos kraski pustni sprevod potekal na pustno soboto na Opcinah, torej čez točno stiri tedne.

Pustne priprave po vaseh in zaselkih so seveda tacev in polnem teku, pa tudi osrednji Odbor kraskega pusta ne miruje. Na svojem zadnjem sestanku

je lahko z zadovoljstvom ugotovil, da se bo letošnjega sprevoda udeležilo vsaj deset alegoričnih vozov.

Svoj nastop so namreč potrdili Sempolaj, Trnovca, Praprot, Opcine, Mačkole, SAZGO, Gropada, Padrice, Podlonjer, Sv. Ivan in Dane pri Sezani. Ob njih sta najavili sodelovanje se pustni skupini Jabadabada iz Brega in pustna skupina iz Boljunca.

Osrednji gost letosnjega pustnega izvedbe na Opcinah bo skupina Čarovnic iz Cerknice. Čarovnice bodo zaplesale po openških ulicah ob spremljavi godbe čarovnic, na velikem vozu pa bo vse to norenje »nadzorovala« velika Čarovnica. Godba čarovnic bo tudi zaigrala na odru na Brdini pred glasovanjem in po razglasitvi najboljših vozov in skupin.

Godbenikom bosta delali družbo in poskrbela za dobro počutje tudi ostalih udeležencev pusta največji zamejski klepetulji, znani in priznani Tunca in Vanka.

Odbor kraskega pusta (ki ima letos spet »težave« s Trzasko občino, o čemer bo treba v prihodnje se spregovoriti) že sedaj vabi predstavnike vaskih pustnih odborov in skupin na zadnji sestanek pred sprevodom, ki bo 5. februarja.

ZDRAVSTVO

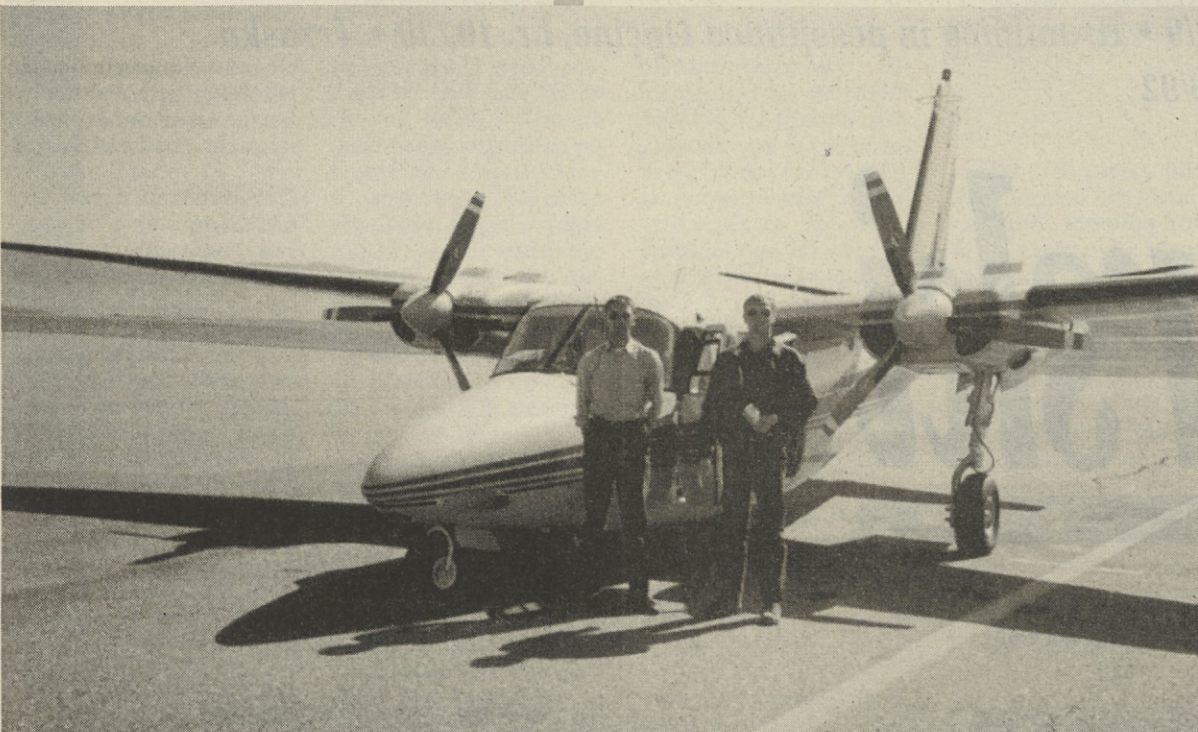
Kmalu
preselitev
oddelka
za AIDS

V tržaski glavni bolnišnici bodo v kratkem uredili posebni oddelek za zdravljenje obolenih za Aidsom. Bolnike (trenutno jih je 25) zdravijo sedaj v bolnišnici za nalezljive bolezni pri Magdaleni. V Furlanji-juljski krajini so od leta 1985 do leta 1992 zabeležili 115 primerov te hude bolezni. Bolnike iz naše dežele zdravijo delno v Trstu in delno v bolnišnici v Avianu, ki je sicer specializirana za zdravljenje rakastih obolenj.

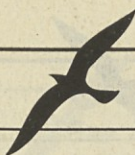
Te podatke je včeraj posredoval deželni odbornik za zdravstvo Mario Brancati, ki je skupno z izrednim komisarjem tržaske KZE Domenicom del Pretejem in primarjem oddelka za nalezljive bolezni Brunellom Rosciolijem obiskal bolnišnico pri Magdaleni. Odbornik je dejal, da bo treba do napovedane preureditve glavne bolnišnice zagotoviti celovito funkcionalnost oddelka za zdravljenje obolenih za aidsom pri Magdaleni.

Premestitev oddelka aids iz Magdalene v glavno bolnišnico sodi v načrtovano restrukturacijo deželne zdravstva. V okviru te »mini-reforme« bodo, kot rečeno, tudi posodobili staro mestno bolnišnico.

Za ta projekt pa so pristojna telesa doslej nakazala le del predvidenih finančnih sredstev. Dežela in tukajšnja KZE vneta pričakuje, da bo Rim kmalu nakazal se dodatni denar, brez katerega ne morejo sploh zaceti z večjimi gradbenimi posegi.

Spominski posnetek Tomija Grilanca (desno) s prijateljem Robertom Čukom ob dvomotornem letalu

TRST / OD VČERAJ ŠE EN BANČNI ZAVOD

Odpri Tržaško ljudsko banko

Kapital 2.230 članov presega 20 milijard

ELIO FORNAZARIC

Trst ima od včeraj novo banko, in sicer Tržaško ljudsko banko (Banca Popolare Triestina), ki ima svoj sedež v Ul. Mazzini 12, kjer so povsem preuredili neko skladišče in pridobili v treh nadstropjih okrog 360 kv m poslovnih prostorov.

Novo banko so predstavili na posebnem srečanju v nekem tržaškem hotelu, nakar so se številni povabljeni podali na sedež, ki ga je blagoslovil tržaški škof Belloni. Prisotni so bili številni javni upravitelji (med njimi predsednik dežele Turello), bančniki in gospodarstveniki iz Trsta in iz drugih srednjeevropskih držav.

Banca Popolare Triestina je nastala na pobudo ozjega odbora pobudnikov, ki je začel delovati leta 1989 in ki je prav hitro speljal ustanovitveni postopek do uspešnega konca.

Kapital - nekaj nad 20 milijard lir - je prispevalo 2.230 članov, med katerimi so bančniki, zavarovalci, poslovneži z raznih področij in številni zasebniki. Okrog 1500 je Tržčanov, ostali pa so iz naše dežele, pa tudi iz Benetk, Verone,

Milana, Rima, Neaplja in iz drugih večjih italijanskih mest. Kakor je na slovesni prireditvi poudaril predsednik zavoda G. Gerin, bo Banca Popolare triestina delovala kot univerzalna banka ter bo opravljala vse redne bančne operacije, vključno poslovanje z različnimi vrednotnicami, izstavljanje kreditnih kart in poslovanje s tuji.

Gerin se je v svojem govoru dotaknil tudi vprašanja davčnih odte-

gljajev, ki bremenijo bančne depozite in ki znasajo kakor znano kar 30% ustreznih obresti ter formalno pozval prisotneega predsednika Italijanske bančne zveze (ABI) T. Bianchija, naj se na pristojnih mestih v Rimu zavzema za to, da bodo ta bremena primeroma zmanjšana. Gerin je tudi naglasil, da bo Banca Popolare Triestina v kratkem odprla nekaj podružnic v Trstu in v drugih pomembnih srediscih naše dežele.

Slavnostni trenutek rezanja traku (foto Ferrari)

SALEŽ / SKRB ZA MLADINO

Delavnica pravljičnih uric na pobudo KD Rdeča zvezda

Ciklus 16 ponedeljkovih srečanj poteka v občinski knjižnici

BORIS SIMONETA

Skrb za vsestransko rast mladine je plemenita in z družbenega vidika pozitivna vzgojna opredelitev. Delo z najmlajšimi je sicer zahtevno, obenem pa zna biti ta kontakt zelo hvalježno opravilo. Če smo sposobni mladega cloveka pricuti določenih delovnih navad in smo mu ob strani, ko odkriva fantastični svet življenjskih resnic, vtisnemo v njegovo psiho zaznaven pečat pripadnosti in zapisanosti določenim vrednotam, ki bodo postale njegovo življenjsko vodilo.

Pomembnosti dela z najmlajšimi se zelo dobro zavedajo pri kulturnem društvu Rdeča zvezda iz Saleza, ki že vrsto let z uspehom prireja »Delavnico ur pravljič«. Gre za ciklus šestnajstih ponedeljkovih srečanj v prostorih občinske knjižnice, ki jih otroci z navdušenjem obiskujejo in živo sodelujejo z animatorkami Darijo Gruden in Darijo Samar (kot vidimo na fotografiji, ki jo je posnel Sergio Ferrari). Konec meseca bo zaključilo štirimesечно skupno izkusno obsest učencev, ki obiskujejo drugi in tretji razred osnovne šole, od februarja dalje pa bo prisla na vrsto skupina predšolskih otrok, oziroma prvosolcev.

Vzgojiteljici imata moderen pedagoški pristop in v pristno sproščenem ozračju otroci dajo duška vsej svoji

energiji in ustvarjalni domisljiji. Po naporu solskega dnevu se najprej razvedrilo in razgibalo z igrivim podziviljanjem ob nastopanju pravljičnih zivali. Ob našem obisku

smo dozveli prizadevanja napadalnega volka, ki je zasledoval svoje žrtve. Vsak odkriva novo pravljico, ki jo preberejo iz risank, ali pa si jo kar sami izmislijo. Nato te prota-

goniste naslikajo in oblikujejo ročna dela. Gre za večplastnost otrokove vzgoje in izražanja. Zelo radi si otroci izposojajo risanke in pravljice, i. D. Auteuil, E. Beart, A. Dussolier.

RADIO - 15.30, 21.30

LONJER

Koristno srečanje z bralci PD

Ce sodimo po srečanju z bralci Primorskega dnevnika, ki je bilo v sredo zvečer na društvenem sedežu v Lonjerju, se novi casopis vse bolj približuje zastavljenemu cilju, da je cimb popolnejši informator in verodostojen odraz zelja in potreb širokega kroga bralcev. Tako predsednik založniške hiše kot tudi odgovorni urednik dnevnika, Klavdij Palčič in Bojan Brezigar, sta uvodoma razložila, da je projekt Primorski dnevnik-Republika pogumno in obenem tvegano dejanje, je pa tudi edina pot, po kateri je mogoče casopis ne samo ohraniti, ampak mu tudi zagotoviti razvoj na vseslovenskem trgu. Noben slovenski dnevnik se ni poskušal zaobjeti slovenskega prostora v celoti, znotraj in izven meja Slovenije, kar je izredno zahtevna, s pogledom v bodočnost in premostitev meja zastavljena naloga. In kakor se ne gre odpo-

vedovati življenjskim idejam bodočnosti, je tudi nujno ohranjati zgodovinsko kontinuiteto casopisa, ki je bil rojen kot parizanski dnevnik v osrčju idrijskih gozdov.

Ce povzamemo hudomušno pripombo domaćina, lonjerske bralce resda manj zanima stran, na kateri so redno objavljene menjalniki tečaji, veliko pa jim je do tega, da se casopis cedalje bolj krepi in izpopolnjuje, njegov "dvojček" Republika pa naj bo primerno pozoren tudi do našega zamejstva.

Lonjerski bralci

prejemajo novi dnevnik z odobravanjem, vendar tudi s pripombami, ki bodo uredništvu in založniški hiši vsekakor koristne napotke. Iz razprave je izšla ugotovitev, da se bralci po začetni dezorientaciji le privajajo na nov format casopisa, ki je tudi vsebinsko neprimerno bogatejši od nekdanjega. Neke vrste stranski učinek velike količine vesti ustvarja tudi vtis, da je poročanje o domačih dogodkih okrnjeno, saj je bilo prejšnji Primorski mogoče prebrati tako rekoc v enem zamahu. Vec krajevnih, tudi drobnejših, vendar koristnih vesti iz mesta in podezelja bi bilo treba po mnenju Lonjercev, ki jih je odgovorni urednik pozval k sodelovanju, pa četudi le s telefonskimi pozivi, kajti stevilo novinarjev je omejeno.

Klavičnik

KINO

ARISTON - 14.30 »Proprio dietro questa foresta«, r. Jan Lomnicki. Poljski film v originalu s podnapisi v italijanskini. EXCELSIOR - 16.30, 18.20, 20.10, 22.15 »Sognando la California« r. Carlo Vanzina, i. M. Bol-di, N. Frassica, Bo Derek.

EXCELSIOR AZZURRA - 15.30, 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »La bella e la bestia«, prod. Walt Disney.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.20, 22.15 »L'ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE III - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Puerto escondido«, r. G. Salvatores, i. D. Abbatantuono, Valeria Golino.

NAZIONALE IV - 16.00, 18.15, 20.15, 22.15 »Il pasto nudo«, r. David Cronenberg; i. Petter Weller, Roy Scheider.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abbatantuono, Valeria Golino.

EDEN - 15.30, 22.10 »Moana schiava del piacere e della depravazione anale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPTOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep.

LUMIERE - 17.00, 19.30, 22.00 »La città della gioia«, i. Patrick Swaytze.

ALCIONE - 16.30, 18.15, 20.00, 22.00 »Un cuore in inverno«, r. Claude Sautet, i. D. Auteuil, E. Beart, A. Dussolier.

RADIO - 15.30, 21.30

KULTURNI CENTER
SRECKA KOSEVELA SEŽANA
vabi na koncert zbora **GRUPPO CORALE »I CANTORI DEL FRIULI«** iz Vidma, ki bo danes, 23. 1., ob 20. uri v veliki dvorani Kulturnega centra.
Pokrovitelj: JADRAN export import Sezana.

»Le due bocche ingorde«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,
23. januarja 1993
IDELFONZ

Sonce vzide ob 7.36 in zatone ob 16.58-Dolžina dneva 9.22 - Luna vzide ob 7.37 in zatone ob 18.01.

Jutri, NEDELJA,
24. januarja 1993
FRANCISEK

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,6 stopinje, zračni tlak 1032,4 mb ustaljen, veter 6 km na uro vzhodnik, vlaga 83-odstotna, nebo pooblaste-no s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 8,7 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Ludovico Pastor, Meggie Casagrande, Davide Ranieri, Maddalena Longo, Gioele Paparo, Veronica Mrvic, Mattia Fabbro, Tommaso Crocetti.

UMRLI SO: 95-letna Concetta Labraca, 69-letni Giacomo Biondini, 83-letni Ernesto Zonta, 91-letna Giuseppina Riosa, 85-letni Francesco Sferza, 81-letna Maria Sevesek, 79-letna Maria Castellan, 82-letna Maria De Zaiacomo, 69-letni Stelio Annassich.

OKLICI: tehnik RAI Piero Magnoni in uradnica Monica Farinelli, upokojenec Ruggiero Dican-dia in natakarka Georgeta Costache, bolnicar Pierpaolo Bornstein in bolnicarka Cristina Zucco, delavec Maurizio Sandri in v pricakovanju zaposlitve Pamela Erti, obrtnik Mauro Marchesan in uradnica Barbara Stichi, delavec Alessandro Fantuz in frizerka Alessandra Tomic, prevajalec Roberto Crevatin in korektorica Rita Filippini, agent JV Gian Franco Barazzutti in uradnica Giuliana Clocchiatti, geometer Gualtiero Paoletti in uradnica Antonella Calogera, delavec Adriano D'Este in krznarka Graziella Bordon.

LEKARNE

Od ponedeljka, 18. do nedelje,
24. januarja 1993
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Largo Sonnino 4 (tel. 726835), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev drevored 1 (Milje) (tel. 271124).
SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za naj-nujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Largo Sonnino 4, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg S. Giovanni 5, Mazzinijev drevored 1 (Milje).
SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za naj-nujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena
dežurna služba
Nocna služba od 20. do

8. ure, tel. 7761, pred-praznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

GLASBENA MATICA - SOLA MARIJ KOGOJ vabi jutri, 24. januarja, ob 18.30 v cerkev sv. Jerneja v Barkovljah na koncert gojencev komornih skupin in solskega godalnega orkestra pod vodstvom prof. Aleksandre Pertot (Albinoni, Graun, Bach, Corelli). Vabljeni.

SD PRIMORJE - KULTURNI DOM PROSEK - Jutri, 24. t. m., ob 17. uri ZABAVNO-GLASBENI POPOLDAN. Sodelujejo: Mix orkester, Trzaski narodni ansambel, sopranist Edith Kocjan, Marta Fabris in Ivica Vergan, tenorist Mario Simić, Fulvio Jurincic s frajtonarico, carodaj Bogdan Frass, pozevovalc Andro Merku. Vabljeni!

SKD TABOR - OPCINE - Prosvetni dom - Jutri, 24. t. m., ob 16.30: ven-digle spet na pohodu: OCIO CHE RIVA TOIA E UCIA - Tatjana Turko in Ingrid Verk v tržaškem dialektu. Vabljeni!

KD PRIMORSKO vabi na slikarsko razstavo EN-NIA TEDESCHIJA jutri, 24. t. m., ob 18. uri v Srenjski hiši v Mackoljah. Predstavil ga bo Sergij Cesar, sodelovala bo ženska pevka skupina Stu ledi.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB - Ul. Donizetti 3 - vabi danes, 23. t. m., na ogled filma JFK (igra Kevin Costner). Kratek uvod o Kennedyjevi do-bi bo podala prof. Lici-nija Roth Pahor. Zacetek ob 18.30.

DRUŠTVO SLOVEN-SKIH IZOBRAZENECV v Trstu vljudno vabi na otvoritev razstave in predstavitev knjige o ziljski ljudski noši v ponedeljek, 25. januarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvo-rani v Trstu.

OBVESTILA
ZADRUGA LONJER - KATINARA sklicuje REDNI OBČNI ZBOR danes, 23. januarja, ob 20.30 v društvenih pro-storih v Lonjerju.

PUSTNI ODBOR OBČI-NE DOLINA vabi zainte-resirane skupine na se-stanek, ki bo v gostilni Pri zupanstvu v pone-deljek, 25. t. m., ob 20.30.

GOETHE INSTITUT sporoča, da se bodo v kratkem pričeli hitri tečaji nemščine za začet-nike in ostale. Za infor-macije telefonirajte na st. 635763-64 - Ul. Coroneo 15.

SLOVENSKA SKUPNO-ST - komisija za solstvo, kulturo in sport - prireja javni posvet na temo ZDRUŽEVANJE SLO-VENSKIH SOL: DA ALI NE? Sodelujejo: Nadja Maganja Jevnikar, Josip Pecenko, Aldo Stefancic; moderator Peter Mocnik.

V sredo, 27. januarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvo-rani v Trstu, Ul. Doni-zetti 3/1. Vabljeni vsi, ki jim je pri sru bodočnost slovenske sole!

SEKCIJA SSK ZA SKE-DENJ, SV. ANO IN KO-LONKOVEC vabi do-maćine na javno razpra-vo o aktualnih krajevnih vprašanjih, o političnem položaju na Trzaskem in o trenutnem položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji v čet-tek, 28. januarja, ob 20.30 v Domu Jakoba Ukmarja, Ul. Soncini

112. Sodelujejo Sergij Petaros, Alojz Debelis, Ivo Jevnikar in Peter Mocnik.

IZLETI

SKD CEROVLJE-MAV-HINJE priredi v nedeljo, 7. februarja, smucarski izlet na Monte Elmo (Se-sto Val Pusteria). Cena izleta je 23.000 lir, odhod je predviden ob 6. uri iz Sesslana - cen-ter. Vabljeni vsi smucarji in ljubitelji snega. (Za informacije tel. na st. 299798 od 20. do 22. ure.)

ŠOLSKE VESTI

UCITELJICE OS PRE-ZIHOV VORANC V DO-LINI vljudno vabijo starse otrok, ki bodo prihodnje solsko leto obiskovali 1. razred, v tork, 26. januarja, ob 13. uri na INFORMA-TIVNI SESTANEK, ki bo v 1. razredu osnovne so-le Prežihov Voranc v Do-lini.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča, da zapa-de rok za vlaganje prošenj za premostitve: 25. januarja - za vzgoj-iteljice in profesorje nizjih srednjih sol ; 5. februarja - za učitelje in profesorje višjih srednjih sol in 10. fe-bruarja za učitelje. Sin-dikat obvešča tudi, da je razpisani natečaj za me-sto ravnatelja poklicne-ga trgovskega zavoda. Natečaj je namenjen izključno profesorjem, ki so opravili najmanj dve leti službovanja kot poverjeni ravnatelj na solah s slovenskim uc-nim jezikom.

MALI OGLASI
IZGUBIL se je pes pasme chow-chow pri Brisach. Odgovorja na ime Furud, je temno rjav, brez ovrat-nice, brez tetoviranih stevilk. Najditelja na-prosimo, da telefonira na st. 422446.

V ZGONIKU st. 71 ima odprto osmico Mario Milic.

ANGELSCINA, vpisuje-mo v 45-urni nadaljeval-no konverzacijski tečaj pri Ljudski univerzi v Sezani, od februarja do maja, enkrat tedensko v večernih urah. Telefon 0038/67 73428.

GOSPA nemškega mate-rinega jezika nudi lekcije za vse stopnje znanja po zmernih ce-nah. Tel. na st. 772155.

17-LETNO dekle z ve-liko voljo do dela isce kakršnokoli zaposlitev. Tel. na st. 417937 ob uri obedov.

22-LETNO posteno in marljivo dekle isce delo v okolici Trsta (likanje, ciscenje in varstvo otrok). Tel. 0038/67 31270.

ISCEN delo kot cistilka pri družinah ali podjetjih v popoldan-skih urah. Pisati na Pu-bliet, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »CISTILKA«.

V TRSTU ali okolici iscem delo za pomoč v gospodinjstvu 2X do 3X tedensko. Pasivno znanje italijanske. Te-lefon 0038/67 65579 v nedeljo popoldne.

NUJNO iscemo soferja. Tel. na st. 212298 v po-poldanskih urah.

GOSTILNA na Krasu nujno isce 18 - 30-letno izkušeno natakario za stalno zaposlitev. Tel. (0481) 78250.

NA KRASU v Sezani ad-damo ali prodamo mo-derno hiso v zaključni fazi gradnje (240 kv. m), z vrtom, primerno za po-slovne prostore ali umet-nisko dejavnost. Te-lefon: 0038/67 23689 to-rek in četrek od 15. do 17. ure.

KUPIMO slamo v malih balah ali rotobalah. Tel. na st. 228932.

ZDRAVNIK kupi v sre-discu Trsta prostore, pri-merne za ambulantno.

Tel. na st. 225530 v večernih urah.
NIVA 4X4, bele barve, letnik 90, v dobrem stanju, na prodaj. Tel. na st. 228932.

PRODAM regato 70. let-nik 84, v odličnem stanju, za 2 milijona lir. Tel. na st. (040) 226452.

KOKOSJA farma Srečko Tomsic - Sovodnje, pro-daja mlade pitke nesnice ciste pasme. Tel. na st. (0481) 882064.

LJUBITELJU zivali poda-rim mesec dni starega mladica mešanih starsev, crne barve, nizke rasti. Tel. na st. (040) 232223 po 14. uri.

VDOVA srednjih let isce družbo, da bi s prijateljs-tvom popestrila in na-redila življenje bolj zani-mivo. Zainteresirani naj pišejo na Publiet, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »Vesela druž-ba«.

PRISPEVKI

V spomin na pok. Marijo Skerk vd. Petelin da-rujejo Danevovi 50.000 lir za popravilo cerkve na kontovetu.

Ob 8. obletnici smrti Oliveria Candottija da-rujejo žena Ljuba, sin Fabio z družino ter An-gelo in Valerija 50.000 lir za Zvezo upokojen-cev v Krizu.

V spomin na g. Wilhelm-Hrovatin, Stankino mamo, daruje Viola Husu-Obersnel da-ruje 50.000 lir za MoPZ Tabor.

V pocastitev spomina Marinkinega oceta Vla-dimira Petota darujeta Alenka in Pino 50.000 lir za Mladinski odsek SPDT.

V pocastitev spomina g. Valerije Kokorovec da-rujeta Alenka in Pino 100.000 lir za Kotalkar-sko društvo Polet.

Tanji in družini izreka-mo iskreno sozljaje ob iz-gubi drage none

Alenka, Katja, Andrej in Boris

Ob izgubi mame soču-stvujejo z dr. Radom Uk-marjem

kolegi Franko, Jasna, Maja, Marijan in Renato

23.1.1992 23.1.1993
Ob 1. obletnici smrti drage

Marije Korošec
por. Zobec

se je z ljubeznijo spo-minjajo
mož Servo, hci Nadja in sin Igor z družinama ter sestra Stana z družino
Boljunec, 23. 1. 1993

24.1.1992 24.1.1993
Pred enim letom se je od nas nenadoma poslo-vil dragi

Ivan Brecelj

Spomnili se ga bomo pri sv. masah danes v Na-brežini ob 17. uri in jutri v Devinu ob 10. uri.

SVOJCI
Devin, 23. 1. 1993

NOVICE

Ascom prireja srečanja o novih davčnih predpisih

Finančni zakon, vnosa vrsto novosti tudi na področje trgovinske dejavnosti. Tako so se zmanjšale oziroma so bile odpravljene davščine na razne izdelke na področju fotooptike. Trgovci, ki so te davščine že plačali, a imajo izdelke se na zalogi, imajo možnost prositi za povračilo do 1. februarja letos. Ker gre kakor običajno za zelo zapleteno zadevo, bo trgovcem zelo verjetno dobrodošla strokovna pomoč in nasveti. Na novost opozarja združenje ASCOM, ki bo v ponedeljek, 25. t.m. ob 17. uri na svojem sedzu v Ul. 9. avgusta priredilo predavanje na to specifično temo, ki prav gotovo zanima tudi dobras del trgovcev na Goriskem. 1. februarja bo združenje ASCOM pripravilo, tokrat v prostorih sejmišča, srečanje s komercialistom Romanellijem na temo: najbolj zanimive in skrite točke novih davčnih predpisov.

V Katoliškem domu koncert ob koncu seminarja

Ob koncu klavirskega seminarja, ki je bil v Katoliškem domu od 12. do 22. januarja in ki ga je vodil pianist in pedagog Sijavus Gadzijev iz Moskve, bo nocoj ob 20.30 v Katoliškem domu zaključni koncert. Nastopili bodo gojenca Centra Komel Michela De Castro in Miran Devetak iz razreda prof. Helene Plesnicar, Erik Sulzer, doma iz Kočevja, studira pa pri prof. Gadzijevu v Moskvi in Godalni kvartet Glasbena matica iz Trsta. Zaradi boleznih prof. Gadzijeva bo njegovo klavirsko vlogo skupaj s kvartetom odigral pianist Aljoša Starc.

Srečanje mladih esperantistov o sodelovanju med narodi

Goriško združenje esperantistov prireja danes ob 15. uri mladinsko srečanje na temo "Civilno služba in esperanto". Mladi bodo razpravljali o pomenu in vlogi mednarodnega jezika za vstop v svet, o krepitvi prijateljskih odnosov med narodi in za utrjevanje miru. Srečanje se bo zaključilo v večernih urah. Sedež goriškega združenja esperantistov je v pasazi Zamenhof 3/1.

21-letno dekle umrlo zaradi nenadne slabosti

Usoda je tragično posegla v življenje dveh družin v mestu. Medtem ko je bila na obisku pri starih v ulici Paolo Diacono je v četrtek nenadoma preminila 21-letna Barbara Flaiban. Po večerji je je obšla nenadna slabost in je kmalu zatem, kljub hitremu posegu ekipe za hitro pomoč umrla. Flaibanova se je pred kratkim poročila in je z možem, Ermanom Birrijem živela v ulici Montesanto 195.

OBČINA / RAZČIŠČEVANJE V KOALICIJI

V odboru naj bi prišlo do nekaterih zamenjav

V torek ponovno srečanje tajnikov strank večine

MARKO MARINCIC

Občinski tajnik KD Maurizio Tripani je bil včeraj po predsedničnem sestanku med partnerji koalicije, ki upravlja gorisko občino, videti zadovoljen. »Dogovorili smo se, da se izognemo formalnemu odprtju krize. Sedanja večina ostaja edina možna za upravljanje goriske občine. Vzeli smo namreč na znanje, da obstajajo med PSI in DSL se precejšnja razhajanja glede temeljnih vsebinskih vprašanj in da torej v bližnji bodočnosti se ni pričakovati razširitve večine z vstopom DSL v odbor. Tajniki strank večine so se razšli z dogovorom, nam je se povedal, da se ponovno srečajo prihodnji torek, do takrat pa naj bi se socialisti izjasnili glede zamenjave podžupana Del Bena, ki naj bi ga v upravi nadomestil drug predstavnik PSI. Govori se o Piniju, Devetagu ali pa morda kakemu "zunanemu" (ceprav so glede tega polemike med samimi socialisti), medtem ko naj bi Zucalli ne prisel v postev, saj se iz anagrafskih razlogov ne bil pomenil prenove v odboru.

Zamenjava podžupana naj bi bila po Tripanijem mnenju edina sprememba po že dolgem obdobju preverjanja in dejanske krize v koaliciji. Bo res slo vse tako gladko? Morda že, toda na predsedničnem sestanku je bilo, kot smo izvedeli, slišati tudi prepire, medsebojne očitke in obtožbe, ki dajejo misliti, da vsa razhajanja v koaliciji se niso rešena. Res so si v uvodnem delu socialisti in krščanska demokracija izmenjali spravljive izjave in zagotovila o medsebojni zvestobi, zataknilo pa se je v nadaljevanju. Pomis-

Požupan Mario Del Ben: bo on edina žrtev sedanjega preverjanja v koaliciji? (foto Studio Reportage)

leje o trdnosti sedanjega zavezanstva je imela delegacija PSDI. Nadalje so očitki drugih partnerjev leteli na račun PRI, ki da prevečkrat nastopa v nasprotju s stališči koalicije. Ocitke se najbrž nanansa na stališča nacelnika PRI v občinskem svetu Pecorarija proti financarski soli, za enotno pokrajinsko bolnišnico itd., četudi ta vsebinska vprašanja niso bila predmet poglobljene obravnave na sestanku.

Dejansko so prav ta vsebinska vprašanja ključnega pomena pri razčiščevanju. Če nam-

reč nasprotovanje financarski soli na letališču preperejuje vstop DSL v večino, ni niti jasno, kako so lahko skupaj v koaliciji na eni strani omenjeni Pecorari in SSK, ki prav tako nasprotujejo gradnji vojašnice, in večina KD, PSI in PSDI, ki se zanjo zavzemajo. Temu vprašanju so se zaenkrat izognili, prej ali slej pa ga bodo le morali razčistiti.

Slovenska skupnost, nam je povedal njen nacelnik v občinskem svetu Bernard Spacapan, pogojuje svoje sodelovanje v koaliciji z dvema zahtevama: takojšnje dokocanje solskega centra in zaposlitev funkcionarja z znanjem slovensčine, ki je že predviden v občinskem organiku. Gre za preproste zadevi, ki terjata samo malo dobre volje, ki pa je doslej kljub obljubam ni bilo. SSK zato zahteva, naj se ti vprašanja vključita v program večine in grozi, da v nasprotju primeru ne bo sodelovala v večini.

Pogoje postavljajo tudi liberalci: njihova edina predstavnica bi hotela dobiti mesto v odboru, kar pa bodo partnerji težko sprejeli. Prej je pričakovati, da se bodo odpovali zunanji podpori PLI, kot pa da bi tej mali stranki odstopili odborniško mesto.

GOSPODARSTVO / MENJAVA Z VZHODOM

Veliko zanimanje za posvet bank

Pobuda Kmečke banke in TKB privabila res številne bančnike in podjetnike

Pogled na številne poslušalce na včerajšnjem posvetu (foto Studio Reportage)

Včerajšnji posvet, o katerem poročamo na gospodarski strani, na pobudo goriške Kmečke banke in TKB je naletel na zares izreden odziv, kar je dokazala nabito polna kongresna dvorana na Goriskem sejmišču. Prisli so bankirji in podjetniki iz nase dežele kot tudi iz Veneta, precej je bilo gostov iz Slovenije ter Hrvaske. Med njimi ravnatelj Banca d'Italia v Gorici dr. Pellegrino, predsednik videmske zbornice Bravo, podpredsednik Hranilnice Međot kot tudi vodilni funkcionarji slovenskih kreditnih zavodov.

Gorica in Trst se nahajata v privilegiranem položaju v gospodarski menjavi z Vzhodom in ga hočejo ohraniti, je dejal v svojem pozdravu predsednik KB Ksaverij Leban, ki je tudi poudaril, da gre ta uspeh pripisati tudi znanju jezikov ter prizadevanju tukajšnjih trgovcev in bančnikov. Predsednik Trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua je dejal, da je uvozno-izvozni saldo prvega lanskega polletja boljši kot tisti leta prej. V zvezi s polemikami o snujemcem se dokumenta-

cijskem centru je Bevilacqua dejal, da se ta ne sme zapreti v ozke krajevne okvire, marveč da mora postati nekaj siroko evropskega. Zaradi tega v vodstvu potrebuje razgledane ljudi. Dejal je tudi, da moramo biti pozorni na odnose med EGS in Slovenijo in na preučitev osimskih sporazumov, seveda Gorici v prid.

Ravnatelj TKB dr. Vito Svetina pa je dejal, da se je dandanes se bolj kot prej treba soočati z različnimi in vsak dan novimi finančnimi vprašanji. (aws)

LOTERIJE / VČERAJ PETA RAZPRAVA NA SODIŠČU

Tožilec postavil zahteve za skupnih 28 let zapora

Predlog za pet oprostitev - Proces se nadaljuje v četrtek

VLADE KLEMS

Pred goriskim okrožnim kazenskim sodiščem se je včeraj nadaljevalo sojenje skupini oseb, obtoženih milijardne goljufije na račun državne loterije. S ponorenjem loterijskih listkov so v različnih časovnih obdobjih vnovčili za 2.450 milijonov lir dobitkov. Slo je za nagrade, ki jih pravi dobitniki niso dvignili.

Včerajšnja razprava je bila že peta, vendar se bo proces nadaljeval se prihodnji teden, v četrtek.

Včeraj je sodni zbor najprej razpravljal o dveh zahtevah, ki jih je predstavil odvetnik Bernot, ki na procesu zagovarja Alda Pierattonia. Ospraval je sestavi sodnega zbora, ker je bil za stranskega sodnika imenovan honorarni pretor in ne sodnik v staležu in redno dodeljen sodišču. V drugi zahtevi pa je odvetnik Bernot opozoril sodni zbor na po njegovem mnenju velike nepravilnosti v postopku. Pierattoni naj bi bil namreč kar nekaj mesecev brez zagovornika in to prav med preiskovalnim postopkom. Po mnenju odvetnika naj bi bil celoten postopek zato ničen in bi ga bilo treba zaceti znova. Sodišče je po dobrih dveh urah posveto-

seg ter posebej opredelil odgovornosti glavnih obtožencev ter predlagal za devet obtožencev skupaj nad 28 let zaporne kazni ter 19,4 milijone lir globe ter zaplenbo (za nekatere) neupravičeno pridobljenega bogastva. Pri obtožencev, Iride Zanuttig, Rodolfa Meleja, Vincija Ceja, Annalisa Pierattoni in Saveria Licheria, pa je javni tožilec predlagal oprostitev ker niso zagrešili pripisanega jim dejanja.

Najstrožje kazni je dr. Mancuso zahteval za Alda Pierattonia in Roberta Criscija (4 leta in šest mesecev zapora ter 6 milijonov lir globe ter zaplenbo pridobljenega bogastva) ter Odonija in Stefania, nekaj manj pa za druge obtožence.

Za bivšega predsednika pokrajine Gianfranca Criscija je predlagal 3 leta zapora in milijon lir globe. Najnižjo kazn naj bi prisodili Alessandri Pierattoni (eno leto zapora, plačilo stroškov in zaplenbo pridobljenega premoženja).

Na včerajšnji razpravi so nastopili tudi nekateri od zagovornikov. Uvodni poseg je imel odvetnik Lippi, zagovornik Roberta Criscija. Prizadeval si je predvsem izpodbiti tisti del obtožnice, ki govori o združenju v zločinse name, na trilih nogah pa je po njegovih trditvah tudi obtožnica o ponarejanju državnih vrednotnic.

Pierattoni z odv. Bernotom (foto Studio Reportage)

GORICA / REAKCIJE NA POTEZO MSI

Ducejeva vnukinja na obisku

VZPI in glasilo Informagiovani opozarjata na zločine fašizma

Poslanka MSI Alessandra Mussolini prihaja danes na obisk tudi na Gorisko, kjer bo po napovedih krajevnih veljakov stranke govorila o obrambi italijanstva Gorice pa tudi o problemih zaposlovanja in zdravstva v naši pokrajini. Govorila bo ob 10.45 v sejni dvorani pokrajinskega sveta, pred tem pa naj bi se na glavnem pokopališču poklonila padlim borcem X. mas, ki jih je njen ded poslal v smrt v naše kraje. Napovedanih obiskov na Krasu po sleh ducejevih bojvinskih izkusenj

pa po vsej verjetnosti ne bo.

Obisk plavalase poslanke bo nedvomno pritegnil pozornost ne samo nostalgikov priimka, ki se v teh dneh vsiljuje z lepakom po mestu, pa tudi radovednežev in obcudovalcev drugih lastnosti igralke, ki nimajo zveze s politiko.

Napovedani obisk pa je izzval tudi izjavo vodstva VZPI-ANPI v Gorici, ki ugotavlja, da »pomembni obiski, kakršni je prihod posl. Mussolini ne morejo spremeniti - glede na politični značaj, ki so ga skušali

dati njenemu prihodu v Gorico in nase deželo - jasne in odločne obsodbe fašizma in njegove politike«. Pri tem navajajo, da naše z zlato medaljo odlikovano mesto ne more pozabiti na vse zlo, ki mu ga je prizadel fašizem.

VZPI tudi pozdravlja potezo urednikov mladinskega glasila Informagiovani, ki so v okviru razmišljanja o razizmu naslovni članek najnovejše številke posvetili Gorici "v tistih letih", tj. protizidovski rasni diskriminaciji, ki so jo fašisti izvajali v našem mestu.

CENTER ZA STORITVE / POLEMKA O BRAVU

Pomisleki zaradi z vrha vsiljenega imenovanja

I. Bratina: mimo specifične sposobnosti kandidata gre pri tem za nesprejemljiv primer lotizacije oblasti

Kandidatura predsednika Videmske trgovinske zbornice, socialista Giannija Brava na celo Centra v Gorici povzroča upravičene pomisleke, ker da gre za enega najslabsih in danes težko sprejemljivih primerov lotizacije oblasti. Pri tem se sploh ne spoštujejo soudeležene osebe, trdi Bratina: vse gospodarske stroke soglasno zahtevajo potrditev Brava na celu videmske zbornice, toda ker za tisto mesto obstaja drug kandidat z močnejšimi političnimi zavetniki, so sedanjemu predsedniku nasli "tolazilno" mesto v Gorici. Tu pa se na to izbiro gleda z upravičeno zaskrbljenostjo, nadaljuje Bratina, ker so prav nekateri videmski politični in go-

spodarski krogi, ki jim ni bil tut sam Bravo, skušali prepričati odprte centra v našem mestu. To imenovanje, zaključuje, ne nudi dovolj jamstev glede nepristranskosti in specifične tehnično-znastvene podkovanosti za vodenje takega centra tudi v odnosu do vseh subjektov, ki so ali se bodo pri tem soudeleženi.

Zaradi tega Bratina sprašuje zupana, ali ne namerava poseči pri predsedniku deželne vlade z zahtevo, da se na celo Centra imenuje oseba, ki ne bi bila tuja goriski stvarnosti in bi poleg nujnega tehnično znastvenega znanja lahko uživala tudi popolno zaupanje vseh soudeleženih subjektov.

Spodarski krogi, ki jim ni bil tut sam Bravo, skušali prepričati odprte centra v našem mestu. To imenovanje, zaključuje, ne nudi dovolj jamstev glede nepristranskosti in specifične tehnično-znastvene podkovanosti za vodenje takega centra tudi v odnosu do vseh subjektov, ki so ali se bodo pri tem soudeleženi.

Zaradi tega Bratina sprašuje zupana, ali ne namerava poseči pri predsedniku deželne vlade z zahtevo, da se na celo Centra imenuje oseba, ki ne bi bila tuja goriski stvarnosti in bi poleg nujnega tehnično znastvenega znanja lahko uživala tudi popolno zaupanje vseh soudeleženih subjektov.

PROSTA CONA / SREČANJE

Bevilacqua na pogovorih o izvajanju dogovora z ES

Goriska trgovinska zbornica si prizadeva, da bi cimprej uskladila mehanizme proste cone s smernicami, ki jih je v odločitvi dne 23. decembra lani nakazala Komisija za konkurenco pri Evropski skupnosti. Med drugim je komisija, ki je dejansko priznala obstoj goriske proste cone, določila da mora Trgovinska zbornica v okviru ugodnosti proste cone opraviti vsako leto za najmanj deset milijard lir prelevmanov. Poleg tega bo morala zbornica uskladiti pravilnik, na podlagi katerega se do-

deljujejo prispevki industriji. Pravilnik bo treba uskladiti z normami ES.

Tako je bil te dni v Rimu ze prvi sestanek med predstavnikmi ministrstva za finance in ministrstva za industrijo ter Trgovinske zbornice. Predstavniki zbornice so pojasnili kaksne odločitve nameravajo sprejeti, da bi zadostili pogojem, ki jih je postavila ES. Pogovora se je udeležil tudi predsednik zbornice Bevilacqua. Predstavniki ministrstev so zagotovili takojšnje in široko sodelovanje.

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO - SMUCARSKI ODSEK obvešča, da zaradi neugodnih snežnih razmer jutri ne bo predvidenega izleta in tečaja na Neveškem sedlu. Dejavnost se bo spet redno nadaljevala v nedeljo 31. januarja, če bo do takrat snežilo.

OBČINA DOBERDOB obvešča vse, ki niso se dvignili nalepk za oprostitev plačevanja ticketa na zdravila, da se lahko obrnejo na občinske urade od ponedeljka, 25. januarja, dalje.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE obvešča člane, da niso podvrženi plačilu t.i. minimalnega taks za leto 1992 vsi, ki izpolnjujejo posebne pogoje in predložijo zadevno prošnjo na zupanstvo najkasneje do 31. januarja letos. Vse informacije s tem v zvezi nudijo na sedežu SGZ v Ul. Roma 20, 3. nadstropje.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE prireja v marcu tečaj osnovne informatike MS DOS in urejanja besedil Word 5 (60 ur). Vpisovanje in podrobnejše informacije do 29. januarja na sedežu zavoda v Gorici, Ul. della Croce 3, tel. 81826, vsak dan razen sobote od 8. do 13. ure.

OBČINSKO ODBORNIŠTVO ZA KULTURO obvešča, da so vstopnice za jazz koncert Steve Coleman tria, ki bo v torek, 26. t.m., v Gorici, v prodaji v agenciji Appiani v Gorici, agenciji Utat v Trstu in trgovini Angolo della Musica v Vidmu.

RAZSTAVE

OBČINSKA GALERIJA V FOLJANU: do 31. januarja razstava petih sodobnih avstrijskih fotograf v organizaciji JVKC iz Ronk. Ogled v ponedeljek, sredo, četrtek 16.00-18.30, v petek in nedeljo 10.00-12.00.

PRIREDITVE

FOTOKLUB SKUPINA 75 obvešča udeležence začelnega tečaja fotografije, da bo napovedano zaključno srečanje v torek, 26. januarja, ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV priredi v soboto, 20. februarja veselo pustovanje v restavraciji Pri skofu (Al Vescovo) v Podbonecu, v Beneški Sloveniji. Vesela zabava in skupna večerja. Prijave na sedežu društva in pri poverjenikih do 3. februarja.

GLEDALIŠČE

VERDIJEVO GLEDALIŠČE V GORICI: v ponedeljek, 25. januarja, ob 20.30 »Anatol« Arthurja Schnitzlerja. Nastopa Teatro Stabile FVG, režija Nanni Garella.

KINO

GORICA VITTORIA 18.20 - 20.10 - 22.00 »La morte ti fa bella«. Igrajo Meryl Streep, Bruce Willis, Goldie Hawn.
CORNO 17.00-19.30-22.00 »Dracula«. Rež. F. F. Coppola.
VERDI 17.15 - 22.00 »Guardia del corpo«. Kevin Costner.
TRZIC COMUNALE 18.00 - 20.00 - 22.00 »Non chiamarmi Omar«. Rež. S. Staino.
EXCELSIOR 17.00 - 22.00 »Sognando la California«.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI PROVIDENTI - Travnik 34 - tel. 531972.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU OBČINSKA LEKARNA ST. 1 (Comunale) - Ul. Terenziana 26 - tel. 482787.

PREDSEDNIK SKGZ KLAVDIJ PALČIČ

Slovenska manjšina ne more živeti v stalni in splošni negotovosti

SANDOR TENCE

TRST - Slovenci v Italiji živimo v stalni negotovosti. Italiji se obetajo korenite institucionalne in politične spremembe in mi se ne vemo, kaj bo na tem področju z našo manjšino. Italija in Slovenija se v precej negotovem vzdušju pripravljata na revizijo Osimskih dogovorov. Z letom 1993 zapade deželni zakon, ki finansira delovanje naših kulturnih ustanov. O teh in se o drugih problemih smo se pogovarjali s predsednikom Slovenske kulturno-gospodarske zveze Klavdijem Palčičem.

Kako bodo po Vašem napovedane politične spremembe vplivale na življenje slovenske manjšine?

Italija doživlja zelo hudo gospodarsko, politično in moralno krizo. To, kar se sedaj napoveduje bo prav gotovo zelo vplivalo tudi na naše življenje in se postavlja tudi kot velika neznanka za našo skupnost, začeni z možnostjo našega uveljavljanja v vseh izvoljenih telesih, kjer se odloča o naši usodi in o naših problemih. SKGZ odločno zagovarja načelo, da mora biti nasi narodni manjšini od parlamenta naprej zajamčena prisotnost.

Se Vam ne zdi, da smo glede predloga o zajamčenem zastopstvu Slovenci nekoliko v zamudi?

Ta trenutek je težko reči, kakšen naj bi bil oziroma kakšen bo ta predlog, ker se ni jasno, kako se bo izoblikovala nova volilna reforma. Vemo, da dvodomna parlamentarna komisija isče neke rešitve. Kot manjšina pa moramo že v tej fazi jasno opozoriti državo na to za nas zelo važno vprašanje.

Globalna zascita je nekoliko romala v pozabo, saj do tega trenutka ni bil v parlamentu predložen niti en zakonski osnu-

tek. Kaj mislite o tem?

Predstavnstvo manjšine se je svojčas odločilo, da po možnosti predloži skupni zakonski predlog. SKGZ podpira to usmeritev. Na delu je strokovna komisija, ki pripravlja to besedilo in mi si želimo, da bi se to delo čimprej zaključilo. Vemo, da odlašanje ne koristi nasi manjšini, nad katero se znova zgrinjajo temni oblaki po zaslugi tistih, ki si želijo zaostritve v pripravi na volitve. In to prav v trenutku, ko se mešana italijansko-slovenska komisija pripravlja na posodobitev osimskih dogovorov. Od uspešnosti teh pogajanj bo prav gotovo odvisna tudi uspešnost sprejetja zaščitnega zakona; želimo si, da bi stvari stekle čimprej in seveda čimbolj učinkovito.

Manjšini (slovenska v Italiji in italijanska v Sloveniji) morata biti soudeleženi pri teh pogovorih. Med njima je prišlo v bližnji preteklosti do nekaterih nesoglasij. Ali se ta led nezaupanja počasi prebija?

Ne morem napovedati, kako se bodo stvari odvijale. Upam, da se bosta obe manjšini vedli v duhu medsebojne solidarnosti. Kratak stik, če ga lahko tako imenujemo, je nastal ob oblikovanju znane tristranske spomenice, ki je Slovenija, kot vemo, ni podpisala, ker se Italija ni hotela v ničemer obvezati glede naše zascite.

Kako ocenjujete odnose med manjšino in matico in dejstvo, da je Slovenija ukinila ministrstvo za Slovence po svetu?

Zelimo si, da bi bili odnosi z maticno državo čimbolj tesni in da naj bi se res ustvarili trajni mehanizmi, ki bi to sodelovanje dosledno omogočili. Ti mehanizmi se morajo vzpostaviti tako na ravni vlade kot na ravni parlamenta. Pričakujemo, da se to vprašanje čimprej razreši, ker ne sme biti nobene praznine v teh odnosih.

Občni zbor SKGZ je nakazal tudi nekatere organizacijske novosti, ki pa so se doslej zacele izvajati le na Goriskem. Kaj pa drugod?

Sedaj bosta na vrsti trzaska in videmska pokrajina. Mi hočemo reorganizacijo naše zveze izvajati na načelu, ki je se posebno važno v tem času: da sta naša zveza in delo, ki ga opravlja, veren odraz volje naših ljudi. Se posebno je to potrebno in mogoče uresničevati na pokrajinski ravni. Mi smo sicer že doslej imeli pokrajinske odbore, vendar sedaj novi statut predvideva v tem pogledu se večje poudarke avtonomnemu delu v posameznih pokrajinah, kar bo koristilo delu naše organizacije in predvsem konkretnemu reševanju problemov.

Kakšni so v Beniciji odnosi med SKGZ in novoustanovljeno Zvezo Slovencev?

SKGZ je prisotna s svojim delom na deželni ravni; v videmski pokrajini bo kot doslej delovala s pomočjo tamkajšnjih rojakov, ki se v njej prepoznavajo in bo podobno kot na Trzaskem in Goriskem zasledovala uveljavitev manjšine, njenih pravic in interesov. Nova zveza zasleduje povezanost vseh Slovencev na Videm-

skem. S kaksnim uspehom, se bo se videlo. V njej je več članov, ki so istocasno tudi člani SKGZ, kar omogoča, da se v obeh organizacijah brez težav in konfliktov zasledujejo isti cilji.

Dezelni zakon za slovenske kulturne ustanove zapade letos, za naprej pa se ni jasno, kaj bo z njim. Kaj mislite o tem?

Uvodoma je treba poudariti, da smo državni zakon za obmejna območja Slovenci ocenili pozitivno, ker je predvsem zakon, ki gleda naprej, ki premošča meje in ki povezuje sosednje države. Vključitev slovenske manjšine skupno z italijansko manjšino v ta zakon je zato mogoče razumeti kot poudarek pozitivnosti njune vloge v novih integracijskih procesih. V tem okviru nam je država zagotovila sredstva za naše osrednje kulturne ustanove, kar je bilo krvavo potrebno za našo manjšino.

Bodočnost tega zakona pa je se vedno zelo nejasna!

Sam zakon govori, da je ta rešitev začasna - do sprejetja zaščitnega zakona. To triletno začasnost si zato razlagamo kot obvezo, da se ta zakon, ki zapade letos, nujno podaljša glede na to, da zaščitnega zakona v tem času se nismo dobili. Vemo tudi, da se pripravljajo velike institucionalne reforme, po katerih bodo dežele imele več pooblastil in zato smo prepričani, da si mora naša avtonomna dežela priboriti več pristojnosti na področju manjšinske zascite. In s tem hkrati tudi več odgovornosti do nas.

Ali naj bi to veljalo tudi za zakon za našo kulturo?

Dežela se mora jasno potegovati za udritev vseh pogojev, ki jih je začasno ustvaril ta zakon, da ne bomo Slovenci živeli iz dneva v dan v vse bolj negotovem položaju.

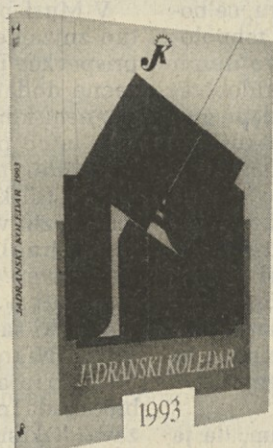

JADRANSKI KOLEDAR 1993 s knjižno zbirko

Veliko več kot lep božični dar

~~130.000 LIR~~

CENA ZBIRKE SAMO
55.000 LIR

JADRANSKI KOLEDAR ZBORNIK 1993

Življenje na Primorskem in dogajanje v svetu nekdanj in danes: problemi in ustvarjalnost, kronika dogodkov, portreti ustanov in vidnih osebnosti. Stališča, dokumenti, slike, razvedrilno in koristno branje. Zbornik z nadihom morja. Str. 208.

Pavel Medvešček SKRIVNOST IN SVETOST KAMNA

Zgodbe o čarnih predmetih in svetih znamenjih na Primorskem so bogato ilustrirane z barvnimi posnetki kapelic, predmetov in krajev, ki se jih še drži stara vera prednikov. Kulturna dediščina in nadvse zanimivo odkrivanje skrivnih moči v našem okolju. 106 fotografij Rafaela Podobnika, str. 198.

Igor Skamperle SNEG NA ZLATI VEJI

Roman o mladostniškem dozorevanju v tržaškem predmestju Sv. Ivan, v Postojni in Ljubljani. Brstenje ljubezni, predvsem pa dramatičen dialog z gorami, s kamnitimi stenami, zaradi česar je to obenem tudi roman o alpinizmu. Str. 224

NAMIZNI JADRANSKI KOLEDAR 1993

Da vsega ne boste nosili v glavi ali na begotnih lističih: praktičen, lepo oblikovan, naš v najširšem pomenu besede.

Stanko Klinar STO SLOVENSkih VRHOV

Avtor je v besedi in sliki označil tako gore v Sloveniji, kot tudi vrhove na Koroškem in Primorskem v Italiji, pa tudi daljna gorstva, ki jih je slovenski človek "obiskal" in osvojil, npr. Himalajo, Ande. Bogat vodnik z dragocenimi popotniki, kulturnozgodovinskimi in naravoslovnimi podatki. Okr. 140 barvnih slik, 272 str.

Naročila sprejemamo:

- v TRSTU — na sedežu ZTT, Ul. Montecchi 6
- v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Franciška 20, tel. 635969
- v GORICI — na uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. 24. maja 1, tel. 53382
- v Katoliški knjigarni, Trg Vittoria 25, tel. 531407
- v ČEDADU — na uredništvu Novega Matajurja, Ul. Ristori 28, tel. 731190
- v SPETRU — v knjigarni Cernetig Francesca, Condominio al Centro ali po telefonu na št. 727536

- po telefonu od 8.30 do 13. ure, tel. 040/7796420
- preko raznašalcev Primorskega dnevnika

ZALOŽNIŠTVO TRZASKEGA TISKA

NOVICE

Nacionalni informacijski sistem za turizem

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu je bila včeraj na pobudo ministrstva za turizem in gostinstvo organizirana predstavitev informacijskih in rezervacijskih sistemov START in AMADEUS. Namen predstavitev, na kateri so predavali številni znani tuji in domači strokovnjaki za omenjeno področje, je čimprej vzpostavitev nacionalnega informacijskega sistema za turizem tudi v Sloveniji. Povabljeni gostje so med drugim govorili o rezervacijskem in informacijskem turističnem sistemu v Nemčiji, o dejavnostih nemških turističnih agencij za Slovenijo in o informacijskem in rezervacijskem sistemu Slovenije za domače in mednarodno tržišče. (N. P.)

Podelili nagrado za poslovni načrt

LJUBLJANA - Na malem podjetniškem forumu so prvič podelili nagrado v višini tisoč nemških mark za uspešno predstavljen poslovni načrt. Prejel jo je Alojz Bojnc, direktor in lastnik podjetja MAR-KER d. o. o. iz Murske Sobote. Bojnc je predstavil možnosti rasti svojega podjetja, ki izdeluje okrasno keramiko iz posebne zmesi, podobne porcelanu. Izdelke prodaja skoraj izključno na tujih trgih, predvsem v Italiji in Avstriji. Podjetje je od ustanovitve leta 1990 do danes hitro raslo in lani doseglo 1,7 milijona nemških mark prihodka. Zaposlenih ima 60 delavcev. Nagrado so prispevali člani podjetniškega foruma, ki deluje v podjetniško-izobraževalnem centru Gea College in namerava letos podeliti še devet nagrad manjšim zasebnim podjetjem, ki bodo na malih podjetniških forumih predstavila svoje poslovne načrte. Za večja podjetja pa pripravljajo štiri velike forume. (STA)

Privatizacija britanskih železnic

LONDON - Britanska vlada je v petek seznanila javnost s svojim ambicioznim načrtom, da železniško omrežje, ki je zdaj v državni lasti, ponudi zasebnikom. Nemudoma pa se je zasnala v viharju kritike politične opozicije in železničarskih sindikatov. Minister za transport John Mc Gregor je izjavil, da predlagana zakonodaja kar najsirše odpira železnice zasebnemu sektorju. Kljub temu, da so ti načrti povsem v skladu s prizadevanji konservativne vlade, da razproda čimveč državnih podjetij, ti predlogi vladi ne bodo prihranili denarja. »Predlog ni namenjen zmanjšanju stroškov in javnih stroškov v kratkoročnem obdobju,« so povedali vladni predstavniki. (Reuter)

Konec kanadske recesije

OTTAWA - Vladna agencija je v četrtek sporočila, da se je kanadska gospodarska recesija, ki je trajala skoraj tri leta, zdaj končala, čeprav je brezposelnost še vedno visoka, gospodarstvo pa sibko. Odpiranje novih delovnih mest, povečevanje izvoza, stanovanjska gradnja in večje povpraševanje so kanadske statistike prepričali, da lahko razglasijo splošne gospodarske premike. Kanadsko gospodarstvo je pokazalo prve znake drsenja v recesijo aprila leta 1990, ko so objavili najslabše rezultate po drugi svetovni vojni. Recesijo je napovedala visoka brezposelnost, sibka industrijska rast in rekordno število stečajev. Kanadski bruto domači produkt je upadel leta 1991 in ostal sibak tudi v letu 1992. Nezaposelnost se je v primerjavi z letom 1989, ko je bila 7,5 odstotna, v letu 1992 povzpela na 11,3 odstotka. Zelo je bila prizadeta industrijska proizvodnja, zlasti v osrčju Ontario, ves čas trajanja recesije. V drugi polovici leta 1992 pa so se že pokazala prva znamenja okrevanja in zviševanja industrijskih naročil. (Reuter)

Irski se izogiba devalvaciji

DUBLIN - Irski, ki se na vsak način skuša izogniti devalvaciji svoje valute, je v četrtek objavila podrobnosti paketa nujnih ukrepov, s katerimi želi poslovanje zaščititi pred visoko obrestno mero, s katero je irski funt zasidran med druge valute. Irski bo za posamezne primere na nekaterih področjih omogočal poceni nakup tuje valute in sama prevzela menjalni riziko, je receno v vladnem stališču. Vlada je pripravljena podobna načela uveljaviti tudi za banke in gradbenega podjetja in jim tako pomagati pri zniževanju visokih stroškov izposojanja na denarnem tržišču, kar prizadeva 80 odstotkov Ircev, ki živijo v lastnih stanovanjih. Irski se je vztrajno upirala vsem pozivom, naj devalvirajo funt, ki je pred kratkim znesel pod hudim pritiskom znotraj Sistema valutnih razmerij. (Reuter)

Manjša kredibilnost japonskih bank

TOKIO - Vse manjša kredibilnost japonskih bank se zdaj siri tudi v nederne družbe in jih sili v dodatna oblikovanja skladov in zmanjševanje stroškov kapitala, ugotavljajo analitiki. »Japonske korporacije izgubljajo svoje finančne standarde zaradi problemov na celotnem japonskem finančnem področju,« je povedal Tapsuya Mizuno, eden od analitikov pri Moody's Japan KK. Nazadujoca borza delnic ter bančne omejitve pri posojilih japonskim podjetjem vse manj omogočajo oblikovanje velikanskih finančnih skladov, ki so bili skoraj zastojni, a so močno podpirali konkurenčnost japonskih podjetij v zgodnjih 80. letih. Ugled japonskih bank je začel padati pred petimi leti, ta trend pa je zdaj zajel tudi nederne področja, je povedal Masaru Kakutani, eden od direktorjev pri MJKK. (Reuter)

GOSPODARSKA GIBANJA

Rast plač je nevarna

Izvenproračunska poraba je čedalje bolj očitna

LJUBLJANA - Nekateri pomembni gospodarski dosežki kažejo v zadnjem četrletju 1992 prva znamenja izboljšanja, vendar pa se lahko kaj kmalu sproži ponovno poslabšanje gospodarskih dosežkov, saj bistvene ekonomskopolitične vrzeli vse bolj zijajo. To so med seboj povsem neusklajene kolektivne pogodbe in država v ožjem smislu, ugotavlja Veljko Bole v zadnji številki Gospodarskih gibanj.

Bole opozarja zlasti na socialni del javnega sektorja, ki se napihuje bolj kot v starih casih, medtem ko »brstenje« novih skladov pospešeno zmanjšuje nadzor ekonomske politike in parlamenta nad prihodki in porabo ustreznega dela javnega sektorja.

Prav to primerja z dobro znano zunajproračunsko porabo, ki je vse bolj očitna. V svojem prispevku Veljko Bole opozarja tudi nosilce ekonomske politike, ki bi po njegovem mnenju morali znatno zaostri predvsem denarno, fiskalno in dohodkovno politiko ter finančni nadzor poslovanja javnega sektorja. Spreminjanje povprečnih plač, se piše Bole, ima kratkoročne učinke na gospodarsko aktivnost in inflacijo, v gospodarstvu na »prehodu«, kakr-

šnega ima danes Slovenija, pa tudi na zaposlenost.

Oktober 1992 je slovensko gospodarstvo kljub zelo hitri rasti realnih povprečnih plač po februarju 1992 še vedno delovalo na spodnji veji krivulje končnega povpraševanja, torej v območju, kjer ekspanzija poginjajo profiti. Z analizo Bole dokazuje, da bo nadaljnje povečevanje povprečnih plač na kraterok (če se konjunktura na svetovnem trgu ne bo bistveno spremenila), pritiško na zmanjševanje gospodarske aktivnosti kakor tudi zaposlenosti.

Vsak odstotek povečanja povprečnih realnih plač nad raven, doseženo v oktobru, na kraterok zmanjšuje izkoristčenost zmoglijosti (gospodarsko aktivnost) za 0,36 odstotka. Povečevanje gospodarskega bremena plač pa izvira iz povečane relativne zaposlenosti v javnem sektorju. Nadaljnje povečevanje mase plač v tem sektorju v primerjavi z gospodarstvom je nevzdržno, zato bo treba ali zmanjšati povprečne (relativne) plače javnega sektorja ali pa zmanjšati zaposlenost v tem sektorju bolj kot v gospodarstvu, se zaključuje Bole.

(Priredila A. L. J.)

ITALIJA / POSVET O ZAVAROVANJU IN KREDITIRANJU POSLOV Z VZHODOM

Država si ne more izmišljati poslov, podpira pa jih lahko

Srečanje sta pripravili Tržaška kreditna banka in Kmečka banka

VLASTA BERNARD

GORICA - V mestu, ki ima po besedah predsednika goriške Kmečke banke Ksaverija Lebana edino prihodnost v meji, pojmovani kot prostoru gospodarske izmenjave in povezovalni, se je včeraj zbralo več kot 300 gospodarstvenikov, predstavnikov bank in zavarovalnih ustanov iz vse severovzhodne Italije, Slovenije in Hrvaske. V veliko večjem številu od pričakovanega so se odzvali vabilu prirediteljic, Tržaške kreditne banke in Kmečke banke, ki sta pod pokroviteljstvom goriške Trgovinske zbornice pripravili strokovni posvet o zavarovanju in kreditiranju gospodarskih tokov med Italijo in Vzhodno Evropo, na katerega sta povabili ugledne poročevalce z rimskega zakladnega ministrstva, iz ustanove SACE (sekcije državne zavarovalne družbe INA za zavarovanje izvoznih kreditov), osrednjega državnega vodja za kreditiranje izvoza Mediocredito Centrale, deželne Mediocredita za Furlanijo-Juljsko krajino in Slovenske izvozne družbe iz Ljubljane.

V ospredju razprave je bil odnos med podjetnikom, banko in kreditno-zavarovalnimi ustanovami oziroma med njihovimi različnimi vlogami pri poslovanju s tujino, konkretno pa z državami Vzhodne Evrope, se posebej s Slovenijo. Tako je vodja urada

za mednarodno kreditiranje pri rimskem zakladnem ministru Rubino bankam očital, da kljub svoji vitalnosti niso bile sposobne prevzeti vloge spodbudjevalca blagovne menjave s Slovenijo, in to kljub dejstvu, da institucije ponujajo bankam in podjetnikom številne prilagoditve. Pritegnil mu je tudi vodja urada za mednarodno poslovanje pri ustanovi SACE Francesco Pittore, ki je opozoril, da je v Italiji ravno nasprotno kot npr. v Franciji in Nemčiji. Tam gre v tujino najprej bankir in sele za njim podjetnik. Sicer pa si država ne more izmišljati poslov, njena naloga je podpirati banke in podjetnike pri poslih s tujino. Pittore se je podrobneje ustavil pri primeru nekdanje Jugoslavije, kjer je - izjemno neprimerno zanesljivo Slovenije - politično in komercialno tveganje pri poslih postalo izredno visoko. Največjo oviro pomeni privatizacija bank, po kateri ni znano, kdo jamci za posle, za katere je pred razpadom federacije jamčila država, druga težava pa je pomanjkanje komercialnih informacij, s problemom nezanesljivih poslovnih bilanc vred. Precej bolj spodbudne so razmere v Sloveniji, za katero je SACE že uvedla srednjeročno zavarovanje

izvoznega kreditiranja, vendar je po Pittorejevih besedah upati, da bo ta država čimprej razbremenjena takšne zavarovalne obveznosti, ki ne obstaja za države brez tveganja. V Rimu si tudi prizadevajo, da bi poleg Ljubljanske banke uvrstili med garante izvoznih poslov še druge slovenske banke, pogoj za to pa je, da italijanske banke odprejo kreditne linije slovenskim bankam. Za Pittoreja to praktično pomeni, da je treba nujno ustvariti tesno mrežo sodelovanja

med obema bančnima sistemoma.

Za tako sodelovanje se je zavzel tudi direktor Slovenske izvozne družbe Zlatko Mursec. Ta je bila ustanovljena pred tremi meseci in ima med temeljnimi nalogami pospeševanje odnosov med slovenskim in italijanskim gospodarstvom, za kar so v Ljubljani pripravljene nuditi vse potrebne poslovne informacije.

Iz vrst bančnikov in izvoznih operaterjev je bilo na kritike predstavnikov državnih ustanov slisati

ka Gorica

IONE E FINANZIAMENTO DEI FLUSSI DI CREDITO
A L'ITALIA ED I PAESI DELL'EST EUROPEO
IN KREDITIRANJE GOSPODARSKIH TOKOV
MED ITALIJO IN VZHODNO EVROPO

Prireditelji in gostje - izmenjava mnenj in izkušenj (Foto: STUDIO REPORTAGE)

INTERVJU / BOŽO KUHARIČ

Država jemlje preveč

ALENKA L. JAKOMIN

V obdobju gospodarske recesije, v kateri se je skupaj s svetovnim gospodarstvom znašla Slovenija, v letu, ki je minilo v znamenju odpuščanja delavcev, stavk, padca realnih plač in standarda, je murskosoboška Mura pravo presenečenje. Brez odpuščanja delavcev se ji je posrečilo poiskati nove trge na konkurenčnem Zahodu, znižati stroške poslovanja, odplačati kredite, povečati obseg proizvodnje in vložiti sredstva v novo tehnologijo. O vsem tem smo se pogovarjali z generalnim direktorjem tega vodilnega tekstilnega podjetja Božem Kuharičem.

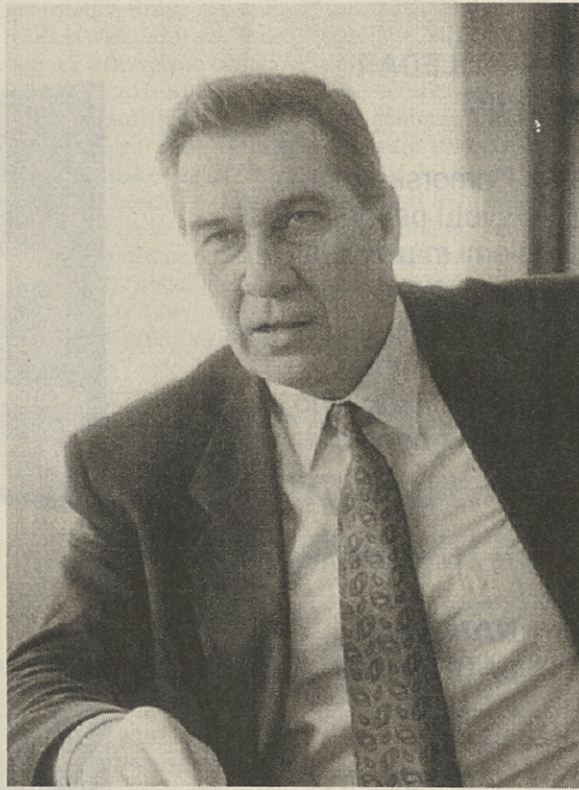
jem?

Na to je težko odgovoriti. O trznem deležu doma skoraj ne moremo več govoriti, saj je odstotek prodaje na domačem trgu majhen. Pri tem smo zagotovo naredili poslovnorazvojno napako. Predvsem lani smo ta trg preveč zamenjali, tako da je bilo na slovenskem trgu odločno premalo kvalitativnih Murinih izdelkov. Podatki kažejo, da obvladujemo 50 odstotkov konvertibilnega izvoza slovenske konfekcije. Na zunanjih trgih pa deleža v tekstilu skorajda ni mogoče najti, saj se na leto v svetu prodaja za približno 300 milijard ekujev tekstilnih izdelkov.

Kakšna je lastniška struktura Mure? Zakon o lastniškem preoblikovanju podjetij je sprejel. Ze razmisľate o metodah privatizacije, ki bi v vašem podjetju prisle v postev?

Ne bi mogel reči, da glasno se razmišľamo. Čakamo na celotno spremljajočo zakonodajo na tem področju. Ko jo bomo dobili na mizo, bomo sprožili postopke, ki so za lastninjenje potrebni.

Kateri model lastni-

Božo Kuharič

(Foto: Matej Fišer/TRIO)

njenja bi bil po vašem mnenju primeren za Muro?

Danes je to težko reči. Upam pa, da bo večinski delež podjetja v lasti zaposlenih. V razmerah normalnega poslovanja bi lahko zaposleni v podjetju prisli do lastniškega deleža, in sicer 60-odstotnega, v pribli-

zno petih letih. Vendar so to le grobi izračuni. Vse je odvisno od zakonov in podaktov, ki jih mora parlament se sprejeti. Mura bo najbrž organizirana kot koncern, ki ga poznajo na Zahodu.

Vlada naj bi v kratkem v projekt prenove podjetij vključila kot

samostojen projekt tudi tekstilno panogo. V celoti naj bi ga financirali v okviru programa Phare. Se namerava Mura morda vključiti v ta projekt?

Imeli smo že nekaj stikov z ljudmi, ki bodo odgovorni za ta projekt. O tem smo se pogovarjali tudi v Bruslju. Vendar pa moram reči, da smo se v takšne programe pripravljene vključevati le v primeru, če bodo prispevali k tehnološkemu in razvojnemu napredku ter pridobivanju znanja. Gledano globalno, pa se poskusamo kar najbolj naslanjati na lastne sile, tako razvojno kot tudi poslovno.

Kaj vas kot izvoznike moti? Nekateri menedžerji vladi očitajo ne-realni tečaj tolarja, previsoke obrestne mere in nevzdržne pogoje kreditiranja.

Prepričan sem, da je Slovenija potencialni izvoznik, ki bo s svojimi zmogljivostmi vedno ustvarjala presežek. To pomeni, da bo morala vladna gospodarska politika spodbujati izvoz. To lahko stori s tečajno politiko ali pa z izvoznimi spodbudami.

Predlagate kaksne konkretne ukrepe na področju tečajne politike?

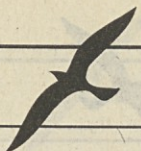
Seveda ne verjamem v velikopotezne administrativne posege, saj zagovarjam trden tolar. Kljub temu pa menim, da bi moral biti tečaj tolarja za 10 odstotkov višji. Toliksno so tudi razlike med dvigom tolarja v preteklosti in inflaciji.

Tretji sklop težav v gospodarstvu je posledica previsokih prispevkov in dajatev. Naj vam povem konkreten primer. Masa povprečnih Murinih bruto plač je mesečno 8 milijonov nemških mark. Od tega je 4 milijone mark namenjenih neto plačam, s preostalimi štirimi milijoni pa poravnamo davke in prispevke. To bi morali znižati.

V Muri bi 20-odstotno znižanje davkov in prispevkov prineslo mesečno dodatnih 800 tisoč nemških mark dobička, letno pa skoraj 10 milijonov mark. To je skoraj toliko, kot smo lani vložili v novo sodobno tehnologijo. Sam seveda ne morem razmisľati o konkretnih resitvah, saj je to delo vlade. Nikoli pa se ne bom strinjal, da mora biti mlada in majhna država, kakršna je Slovenija, nujno tudi draga, kot trdijo nekateri naši politiki.

Kako ocenjujete gospodarsko prihodnost Slovenije?

Ce ne bi bil optimist, prav gotovo ne bi vztrajal na svojem delovnem mestu. Slovenija ima v marsikateri panogi velike potencialne. Prenehati bi morali s političnimi igrami in se usmeriti predvsem v razvoj gospodarstva in ustvarjanje dobička. Čimprej bi morali podpisati nove sporazume in urediti odnose z Evropsko skupnostjo in državami, ki omejujejo uvoz, saj se vedno posluje v okvirih starih jugoslovanskih sporazumov.

MENJALNIŠKI TEČAJI

22. januar 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,70	62,58	8,68	8,82	6,38	6,74
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,50	8,70	8,83	6,50	6,75
Azur*	61,80	62,50	8,70	8,89	6,52	6,80
Banka Vipra Nova Gorica	61,51	62,50	8,65	8,81	6,57	6,70
Bela vrtinica*	62,00	62,80	8,70	8,89	6,50	6,99
Bobr Fuzine	61,90	62,30	8,70	8,88	6,55	6,65
Bobr Trzin	61,90	62,30	8,70	8,88	6,55	6,65
BTC terminal Sežana	61,55	62,50	8,70	8,85	6,55	6,77
BTC d.d. Ljubljana	61,90	62,70	8,71	8,90	6,50	6,85
Burin Moste	62,00	62,60	8,60	8,85	6,40	6,75
Burin Center	62,00	62,55	8,65	8,85	6,40	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,60	8,80	6,40	6,70
Creditanstalt - Nova banka	61,60	62,40	8,75	8,90	6,20	6,80
Dom na trgu	62,20	62,39	8,80	8,84	6,60	6,79
Dom Kaffee*	62,00	62,30	8,78	8,87	6,60	6,77
Emona Globtour	61,35	62,50	8,68	8,92	6,30	6,83
Eros Ljubljana*	62,10	62,40	8,77	8,85	6,60	6,80
Eros Kranj - Stari Mayr*	62,00	62,40	8,77	8,90	6,60	6,80
Euroservis Sežana	61,90	62,30	8,70	8,80	6,60	6,68
Euroturs international*	61,70	62,50	8,70	8,85	6,55	6,90
Feniks d.o.o.	61,74	62,50	8,64	8,86	6,56	6,82
Fiba d.o.o. Koper	61,80	62,45	8,65	8,78	6,58	6,78
Firadas d.o.o. Idrija	61,95	62,65	8,80	8,90	6,40	6,70
Golf turist Ljubljana	61,95	62,65	8,68	8,88	6,40	6,85
Golf turist Domžale	62,10	62,40	8,70	8,85	6,50	6,90
Hida	62,15	62,30	8,78	8,83	6,65	6,80
Hipotekarna banka Koper*	61,80	62,55	8,70	8,88	6,45	6,80
Hram Rozice Menges	62,10	62,30	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	62,00	62,55	8,74	8,90	6,40	6,82
Invest škofja Loka	61,70	62,70	8,74	8,90	6,53	6,85
Italdesign Nova Gorica*	61,75	62,45	8,74	8,85	6,60	6,72
Klub Slovenijales*	61,90	62,40	8,70	8,90	6,60	6,80
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,45	6,85
Kompas Hertz Celje*	62,10	62,50	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Velenje*	61,90	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Holidays*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,30	6,80
Libertas Koper*	61,75	62,25	8,68	8,80	6,57	6,77
Ljubljanska banka d.d. Lj.	61,35	62,85	8,67	8,93	6,57	6,86
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,50	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,75	8,90	6,70	6,85
LB Komercialna banka N. G.*	61,40	62,62	8,60	8,93	6,36	6,75
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,40	62,85	8,67	8,90	6,40	6,97
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,70	8,80	6,40	6,80
LB Splošna banka Koper*	61,39	62,62	8,56	8,75	6,39	6,75
MA Vir	61,80	62,50	8,70	8,88	6,55	6,85
Media*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,60	6,80
Mercator Turist	61,90	62,60	8,68	8,85	6,50	6,85
Niprom II Ljubljana *	62,00	62,40	8,73	8,88	6,50	6,90
Otok Bled	61,80	62,50	8,70	8,80	6,55	6,72
Panna*	62,00	62,50	8,70	8,88	6,50	6,80
Petrol*	62,00	62,30	8,70	8,85	6,50	6,80
Probanka Maribor	61,43	62,70	8,70	8,86	6,60	6,80
Publikum Ljubljana	62,00	62,25	8,80	8,89	6,70	6,89
Publikum Celje	62,07	62,37	8,77	8,85	6,60	6,84
Publikum Dobova	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,05	62,30	8,77	8,83	6,30	6,99
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	62,00	62,38	8,71	8,84	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,90	62,70	8,70	8,90	6,40	6,75
Publikum Piran	61,60	62,50	8,58	8,78	6,43	6,73
Publikum Ptuj	61,80	62,70	8,75	8,85	6,30	6,70
Publikum Sevnica	61,90	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,05	62,30	8,77	8,83	6,30	6,85
Publikum Šentjur pri Celju	62,10	62,48	8,73	8,83	6,60	6,79
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,95	62,35	8,72	8,81	6,60	6,85
Publikum Zalec	62,10	62,40	8,75	8,85	6,58	6,84
Roja	62,00	62,60	8,75	8,85	6,60	6,80
Simotisk	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,01	62,08	8,81	8,82	6,57	6,68
Slovenijaturist	62,06	62,42	8,77	8,86	6,62	6,75
Slovenska investicijska banka*	61,85	62,60	8,80	8,95	6,40	6,88
SZKB d.d. Ljubljana	62,00	62,55	8,74	8,90	6,40	6,82
Sonce	62,00	62,50	8,74	8,90	6,52	6,85
Štajerska banka obrti in podj.	61,90	62,40	8,72	8,90	6,45	6,80
Tarlarus Postojna	61,60	62,54	8,63	8,77	6,45	6,715
Tenotours Domžale	61,80	62,40	8,70	8,90	6,50	6,90
Tori*	62,10	62,50	8,75	8,88	6,50	6,80
Trias	62,10	62,50	8,70	8,90	6,50	6,75
Upimo	62,00	62,25	8,77	8,80	6,60	6,70
Wilfan	62,05	62,35	8,77	8,87	6,50	6,80
Wolf	62,00	62,30	8,75	8,85	6,60	6,80

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana

IŠČEMO NOVE SODELAVCE

Pisne prijave z življenjepisom posljite na naslov:

HIDA TRADE FINANCE, Kozeljeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 16 z dne 22. januarja — Tečaji veljajo od 23. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	66,0683	66,2671	66,4659
Avstrija	040	šiling	100	869,5321	872,1485	874,7649
Belgija	056	frank	100	297,0626	297,9565	298,9504
Kanada	124	dolar	1	76,5719	76,8023	77,0327
Danska	208	krona	100	1592,6739	1597,4663	1602,2587
Finska	246	marka	100	1788,1259	1793,5064	1798,8869
Francija	250	frank	100	1809,5370	1814,9819	1820,4268
Nemčija	280	marka	100	6117,4339	6135,8414	6154,2489
Grčija	300	drahma	100	—	45,9697	46,1076
Irski	372	funt	1	—	162,9679	163,4568
Italija	380	lira	100	6,6435	6,6635	6,6835
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	11,0000	—
Japonska	392	jen	100	78,7620	78,9990	79,2360
Nizozemska	528	gulden	100	5439,0105	5455,766	5471,7427
Norveška	578	krona	100	1439,1263	1443,4567	1447,7871
Portugalska	620	escudo	100	67,9035	68,1078	68,3121
Švedska	752	krona	100	1362,9643	1367,0655	1371,1667
Švica	756	frank	100	6686,5332	6686,5332	6706,5928
Velika Britanija	826	funt sterling	1	149,4489	149,8986	150,3483
ZDA	840	dolar	1	98,5396	98,8361	99,1326
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,9323	120,2932	120,6541
Španija	995	peseta	100	86,4393	86,6994	86,9595

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 23. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA 1993:					1.000.000	593,645	607,021	1.200,666
50	61,3584	118,7289%	121,4043%	120,0666%	100,000	59,364	60,702	120,067

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992.

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

22. JANUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	7,00	10,50
Azur*	9,00	11,00
Burin Moste	8,00	12,00
Burin Center	8,00	12,00
Fiba	8,00	12,50
Hida	8,00	11,00
Hipotekarna banka Koper*	7,00	11,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
Tori*	8,00	12,00
Tenotours	10,00	15,00
Slovenijaturist	7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

22. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1450,00	1500,00
nemška marka	905,00	930,00
francoski frank	268,00	277,00
holandski gulden	805,00	833,00
belgijski frank	44,10	45,55
funt sterling	2225,00	2290,00
irski sterling	2400,00	2485,00
danska krona	236,50	243,50
grška dramma	6,30	7,25
kanadski dolar	1135,50	1175,00
japonski jen	11,60	12,10
švicarski frank	988,00	1021,00
avstrijski šiling	129,00	133,00
norveška krona	214,00	220,00
švedska krona	202,50	209,00
portugalski escudo	9,30	10,50
španska peseta	12,25	13,25
avstralski dolar	982,00	1002,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

22. JANUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,70
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,00
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

22. JANUAR 1993	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6634,2177	6614,3150	6654,1204
Francija	frank	100	13817,2128	13775,2612	13858,6644
Nemčija	marka	100	46682,3299	46542,2829	46822,3769
Italija	lira	100	51,1072	50,9539	51,2605
Švica	frank	100	50916,3823	50763,6332	51069,1314
ZDA	dolar	1	750,0000	747,7500	752,2500
V. Britanija	funt	1	1154,2473	1150,7846	1157,7100

Opomba: povzeto po Reuterju.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun

NOVICE

Srečanje predsednikov SND

MOSKVA - Predsedniki držav Skupnosti neodvisnih držav (SND) so se danes sestali v Minsku na pogovorih o jedrski razorožitvi in obrambi. Po besedah ruskega predsednika Borisa Jelcina se bodo predsedniki SND pogovarjali o okrepitevi skupnih konvencionalnih obrambnih sil in o državljski vojni v srednjeazijski republiki Tadžikistan, podpisali pa naj bi tudi tako imenovano Listino SND. Vse države, razen Ukrajine, so pripravljene podpisati dokument, vendar pa tega ne želijo narediti brez Ukrajine. (STA, Reuter)

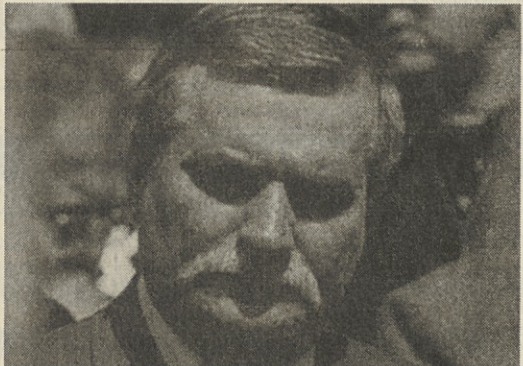
Atentat v Baskiji

MADRID - V atentatu, ki so ga izvedli v baskovskem letovišču San Sebastian, je bil z dvema streloma v srce ubit zaporniški uslužbenec. 35-letnega uslužbenca zapora, v katerem so zaprti pripadniki baskovskega separatističnega gibanja Eta, so našli pri neki bencinski črpalki. Kmalu zatem je umrl. To je že drugi atentat v San Sebastianu v enem tednu. Prejšnji četrtek je neznanec ustrelil nekega baskovskega podjetnika. Policija sumi, da je obeh atentatov kriva Eta. (STA, Reuter)

Ukrajina je za napad obtožila črnomoško ladjeveje

KIJEV - Predstavniki ukrajinske vojske so včeraj izjavili, da je črnomoško ladjeveje napadlo neko ukrajinsko protiletalsko bazo, in obtožili poveljnika ladjeveja, da izziva. Ukrajinski predstavnik za tisk je za Reuter poročal, da se je vse končalo brez tragedije le zaradi razumnega delovanja ukrajinskih vojakov. Poveljstvo črnomoškega ladjeveja, v katerem so skupaj predstavniki Ukrajine in Rusije, pa trdi, da je do napada prislo zaradi nesporazuma med nočno vajo na Krimu in da pri tem nihče ni bil ranjen. Ukrajina je že večkrat obtožila poveljnika črnomoškega ladjeveja za akcije, ki so v nasprotju z interesi Ukrajine. (STA, Reuter)

Poljska in človekove pravice

VARSAVA - Poljski parlament je z 251 glasovi za in 72 proti izglasoval ustanovno listino o človekovih pravicah, ki jo je predlagal poljski predsednik Lech Walensa in jo poslal v preučitev posebni komisiji. Poljska zakonodaja je tako popravila ustavno listino, ki so jo sprejeli tedanji komunistični voditelji, vendar pa je večji del nekdanjih zakonov ostal. Parlament je izglasoval tudi zakon o zakonskih reformah, ki ga je predlagala Združena demokratična levica, nekdanje komunistične stranke, ki naj bi zagotovile blagostanje v državi. (Reuter)

Turška ofenziva proti PKK

ANKARA - Turška tiskovna agencija Anadolu je sporočila, da je turška vojska tudi včeraj nadaljevala z veliko ofenzivo proti delavski stranki Kurdistan (PKK), ki jo je v sredo začela v južnoanatolski provinci Bitlis. Turcija je okrepljene napade proti PKK imenovala akcijo očiscenja. Po dosedanjih poročilih se ni podatkov o morebitnih izgubah. (STA, Reuter)

Inflacija v Nemčiji

FRANKFURT - Po Reuterjevih napovedih naj bi inflacija v Nemčiji prebila kritično mejo starih odstotkov; z decembrskih 3, 7 odstotkov je skocila na 4, 3 odstotkov. Nemski centralni banki, ki je v bližnji prihodnosti nameravala znižati obrestne mere, bi dvakrat večja inflacija od pričakovane povzročila velike težave. (Reuter)

Turčija ponuja Grčiji vojaški dialog

CARIGRAD - Kot je včeraj poročal levo usmerjeni liberalni carigradski časopis Dschumhuriyet, naj bi Turcija Grčiji ponudila politični dialog; to naj bi izjavil poveljnik turskega generalstaba Dogan Güresch. Namen pogovorov naj bi bil najti pot za reševanje različnih nesporazumov med sosednjima državama. Iz Aten se uradno se niso odzvali. (STA, Reuter)

Močan vihar na severu Nemčije

HAMBURG - Mocan vihar, ki je pihal na obali severnega dela Nemčije, je terjal eno žvrljenje. Po policijskih poročilih je bila zrtev v traktorju, najo pa sta padli od viharja podrti drevesi. Vihar, ki je pihal s hitrostjo 130 kilometrov na uro, je na Severnem morju in v baltskih obalnih mestih prevračal avtomobile in poskodoval številne tamkajšnje prebivalce. Vsi večji prometni mostovi so bili zaprti. Vihar je prizadel tudi sosednjo Švedsko. (Reuter)

ITALIJA / REAKCIJE

Italijanski tisk graja Colomba

Obisk v Beogradu je bil »neprimeren«

RIM - Italijansko časopisje v glavnem ni preziralo globljega pomena nepričakovanega obiska zunanjega ministra Colomba v Beogradu, ki odpira celo kopico vprašanj o nadaljnji vlogi Italije na Balkanu. Iz poročil veje slabo prikrito nezadovoljstvo, ker je Italija kot prva in edina članica Evropske skupnosti v bistvu pretirala diplomatsko osamljenost Srbije in srbsko-črnogorske federacije.

Ce k temu dodamo, da so ob poročilu o Colombovem obisku s precejšnjim poudarkom navajali poročila Amnesty Internationala o »etničnih posilstvih« v Bosni in Hercegovini, je lahko vsakomur jasno, da razen redkih izjem italijansko časopisje dvomi o umestnosti Colombovega obiska. Trzaski Il Piccolo in rimska la Repubblica pa v uvodniku in kurzivu se dodatno grajata italijansko pobudo.

Za Il Piccolo Paolo Rumiz v uvodniku navaja, da živimo v »čudnem obdobju«, ko Zahod kaznuje Bagdad, ker je »razkazoval mišice«, je pa takoj pripravljen odpustiti Beogradu za stotisoce mrtvih v Bosni. Na Sadamovo izzivanje odgovarjajo z raketami, na Miloševićevo z bliskovitim obiskom ministra Colomba v Srbiji, ki

je le znamenje zahodnega farizejstva. »Hvala Srbija,« piše Rumiz, »ker si se pripravljena ustaviti, potem ko si osvojila vse, kar se je dalo osvojiti.« »Nihče danes noče umreti za točko na zemljevidu, ki ji je ime Sarajevo. Leta 1983 je bila tudi Praga videti kot točka. Leta 1938 sta tudi Chamberlain in Daladier pohitela poklekat pred Hitlerjem. Da bi preprečila vojno, je Evropa izbrala sramoto. In imela je vojno.« »Ta trenutek pohiteti v Beograd, ne pomeni samo pravno podpreti države, ki pristaja na navzočnost vojnih zločincev v svojem parlamentu. Pomeni razprodajo Sarajeva, izdajo pravice in z njo nas samih, pomeni dati prosto

Emilio Colombo

pot besom fundamentalizma, psom prepustiti mesto, ki je bilo simbol kulturnega talilnega kotla tiste Evrope, ki si jo je Maastricht hinavsko domisljal uresničiti. Pomeni uničiti čudež laičnega in strpnega islama v srcu kontinenta.«

Kurziv rimske la Repubblica pa bolj umirjeno, a nič manj odločno obsoja Colombov obisk. »Medtem ko je včeraj Amnesty International trdila, da se nasilje in posilstva nadaljujejo, je nas minister presegal mednarodno osamljenost Srbije in kot prvi med zahodnimi državniki odhitel v Beograd na klepet s Slobodanom Miloševićem, s srbskim predsednikom, ki bi mu Clinton hotel soditi kot vojnemu zločincu.« La Repubblica ugotavlja, da je Milošević ze vnovic prvo nagrado, ko je povedal, ne da bi ga kdo demantiral, da »med Italijo in Srbijo ne obstajajo razlike.« »O cem smo istih misli kot Srbi, gospod Colombo?« se sprašuje la Repubblica. »O človekovih pravicah, o osvajaški vojni in prihodnosti bosanske države?«

Niste tudi vi s prepričanjem pozdravili papeževega poziva o pravici do vojskega vmesavanja, da bi neki narod resili pred genocidom?« (voc)

Vojska ni odveč

Generalni sekretar severnoatlantske vojske zveze Manfred Woerner je opozoril, da Združene države in njeni zahodni zavezniki ne bi smeli hiteti z razorožitvijo, saj morajo po njegovem mnenju ostati dovolj močni, da lahko preprečijo večje vojaške spopade v Evropi, kar je tudi njihova poglavitna naloga. Po njegovih besedah tudi nova ameriška administracija do leta 1995 številu svojih enot v Zahodni Evropi ne bo zmanjšala na manj kot 150.000. Ob tem pa je povedal, da je zaskrbljen zaradi znatnega krčenja vojskih enot nekaterih manjših evropskih držav, kot so Belgija ali Nizozemska. V zvezi z oblikovanjem Zahodnoevropske vojske zveze (WEU) kot vojskih enot združene Evrope pa je menil, da organizacija se ne bo sposobna prevzeti obrambnih nalog, ki jih zdaj v Zahodni Evropi opravlja Nato, in da bo WEU ostal do Nata v podrejenem položaju. Težko si je predstavljati, da bi ruska vojska skusala zdaj napasti Zahod, trdi vojaški strokovnjaki. Ob tem pa dodajajo opozorilo, da morajo ostati pripravljeni za primer, če bi demokratične reforme v Rusiji spodbile in bi nova oblast začela obnavljati politiko, znano iz časov pred Gorbacovom.

IRAK / AMERIČANI NE POPUŠČAJO

Vsak dan napad na iraške položaje

Novi ameriški predsednik je dejal, da v odnosih z Irakom ne bo popuščal

WASHINGTON - Ameriški predsednik Bill Clinton je dal jasno vedeti, da ne misli popuščati v odnosih do irskega diktatorja. »Nadaljevali bomo z dosedanjim politiko,« je dejal v četrtek zvečer, »to je ameriška politika.« Izjavo je dal potem, ko sta dve ameriški bojni letali odvrli rakete in kasne bombe na eno od irskih raketnih izstrelisc na severu države, kjer velja prepoved poletov za irska letala. Tudi v petek je na istem območju ameriško letalo izstrelilo nekaj raket na eno od rake-

tnih izstrelisc, in to sele potem, ko se je znalo v irskem radarskem snopu. Irski predstavniki pa so v petek izjavili, da bodo kljub omenjenim napadom ameriških letal spostovali enostransko premirje, ki so ga razglasili v sredo, na dan Clintonovega ustoliceja v Beli hiši.

V Bagdad je iz Bahreina, kjer so nastanjeni vsi strokovnjaki ZN, zadolženi za pregled in uničevanje irskega orožja za množično uničevanje, pripotovala 52-clanska skupina strokovnjakov za pregled irske

oborožitve. V skupini so tudi strokovnjaki za kemično orožje. V eni od bagdaskih bolnišnic je v petek umrla se tretja zrtev ameriške manevrirne rakete, ki je v nedeljo zadela objekt v predmestju Bagdada, ki naj bi bil po ameriških trditvah del pogona za proizvodnjo jedrskega orožja. Iranci pa trdijo, da je slo le za manjšo strojno tovarno. Po irskih podatkih je v obnovljenih ameriških napadih na Irak umrlo 46 ljudi. Vsaj stiri od njih so bili civilisti. (Reuter)

Ameriška letala v pripravljenosti (Telefoto: Reuter)

MODRI TRAMVAJ

Nočni pogovor o Slovencih, ki so krivi za vse

BRANKO ŠOMEN

je bilo slabo. - Zakaj pa ravno z mano? - Zato, ker ste to, kar ste. Vem, vem, nas človek vam je očitil, da ste polsvet, demimond... - To je bila zalitev, ki sem si jo zapomnil. Najbrz zato, ker sem poročen s Hrvatico... - Nikar ne bodite vulgarni. Nas to sploh ne zanima. Cenimo vas kot Slovenca v Zagrebu. Vi ste človek, ki ne sodi v skupino intelektualcev, ki nudijo alternativo sedanjim politikim. Vi živite tu, objavljate pa tam. To pa je demokracija par excellence... - Nicesar ne nudim. To je res. - Potrebujemo vas, kot sol na kruhu. Veste,

da je Hrvatska ena od najstabilnejših držav, ki so se resile socialističnega sistema... - Mislim sem, da je to Češka, sem se hotel skriti za domovino Vlasta Havla, da moje domoljubje ne bi bilo preveč očitno. Vendar se mi posrečilo. Sobesednik je moje prikriti misel preslišal. - Ustanavljamo pravo stranko. - Stranko prava? Ta je že ustanovljena... - Poslušajte, to je skrivnost! To ni Paragova stranka. To je prava stranka Hrvatske. Skrajšano PRASTRAH. - Prastrah? - sem se zasmejal. - Ne smejte se. To bo stranka, ki bo vsem po-

gnala strah v kosti. Da bodo klecnili. Pokleknil.

- Torej verska stranka?

- Kdor ne veruje, ni vreden da živi.

Zdela se mi je, da se je moj sobesednik izdal.

- Ali govorim z verskim zanesenjakom?

Na drugi strani sem zaslišal histeričen smeh.

- Potrebujemo vas, kajti ne mislimo samo na danes, marveč tudi na jutri. Na posledice. - Dobra stranka ne pusa za sabo posledice. Je ladja, ki valovi za sabo ravno ideološko brazdo.

- Ne poučujte me. Izbrali smo vas, sprejeli medse, ker ste to, kar ste. Mi namrec ne gledamo ne na vero ne za nacionalnost ne na ...

- Me potrebujete kot statista, dimno zaveso, kot številko potnega lista?

- Dragi gospod Kremen! Zgodovina nas uci, da so bili v preteklosti za vse, kar se je dogajalo na Balkanu, krivi Korosec, Kidric, Kardelj, Kocbek, Kucan...

-Aha, sem poskocil v temi, zato napačno izgovarjate moje ime. Toda jaz nisem Kremen.

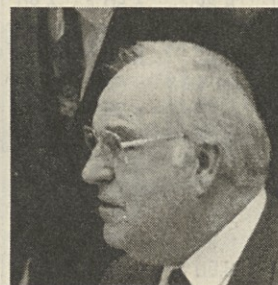
-Saj vem, da niste! Ste pa Slovenec!

Vrgel sem slušalko na vilice in zlezal v posteljo.

Pod oknom, cez strehe zagrebških hiš sem pozdravil kot upanje za boljše življenje doma in za nov vzpon »american way of life« v svetu. A najbrz samo do prvih razocaraj, kajti gospodarske, socialne in mednarodne

Teden pod povečevalom

BARBARA KRAMZAR

CETIRTEK - Trideset let je minilo od zgodovinskega sporazuma o prijateljstvu med napadalko iz druge svetovne vojne Nemčijo in njeno zrtvijo Francijo. Mitterrand in Kohl sta obletnico počastila podobno zgodovinsko. Francoski in nemški generali so namrec s poveljnikom zveze Nato podpisali sporazum o sodelovanju. Ob viharnih dogajanjih na jugu in vzhodu stara celina se najmanj potrebuje dve vojski in desetine politikov, ki se ne morejo dogovoriti, kaj naj ukredujejo.

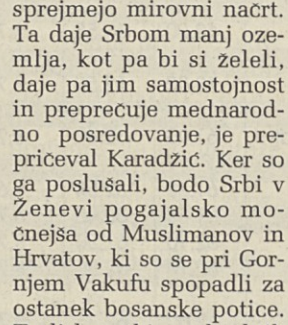

SREDA - V brezhibnem slogu ameriških političnih veselic je prisegel novi predsednik Bill Clinton. Državljan malce utrujene supersile so ga pozdravili kot upanje za boljše življenje doma in za nov vzpon »american way of life« v svetu. A najbrz samo do prvih razocaraj, kajti gospodarske, socialne in mednarodne

tezave, ki ze čakajo v ovalni dvorani Bele hiše, bodo od Americanov zahtevale tudi veliko odrekovanja. Ce jim bo Clinton ponudil kaj vec, pa bodo racune placevali prihodnji predsedniki, tako kot bo sam poravnava racune uničenja komunizma pod Reaganom.

TOREK - Na Palah so se zbrali poslanci t.i. parlamenta bosanskih Srbov, da bi razpravljali o mirovnem nacrtu za BiH. Po dveh dneh so se uklonili dramatičnim pozivom Radovana Karadžica, naj sprejmejo mirovni nacrt. Ta daje Srbom manj ozemlja, kot pa bi si želeli, daje pa jim samostojnost in preprečuje mednarodno posredovanje, je prebriceval Karadžić. Ker so ga poslušali, bodo Srbi v Zenevi pogajalsko močnejša od Muslimanov in Hrvatov, ki so se pri Gornjem Vakufu spopadli za ostanek bosanske potice.

TUDI hrvaški predsednik v Bosni noce zaostajati za svojim srbskim vzornikom. PONEDELJEK - Americani so s svojimi zavezniki ze tretjič v tednu dni napadli Irak. Po bombardiranju raket ob 32. vzporedniku in posilski manevrirnih raket na domnevni jedrski kompleks v bližini Bagdada so v ponedeljek spet udarili z letali. Zada-

nji pozdrav odhajajočega ameriškega predsednika Busha naj bi irskemu predsedniku Sadamu Husseinu nazorno pokazal, naj se ne norčuje iz ukazov Združenih narodov in Združenih držav, ki hočejo imeti na Bliznjem vzhodu relativni mir in nizke cene nafte.

NEDELJA - Po trditvah Americanov se človekoljubno vojsko posredovanje za nahranitev lačnih Somalcev približuje koncu, zato so napovedali postopen umik. Na ozemlju te nesrečne afriške države so postavili osem velikih centrov za razdeljevanje pomoči, somalske fevdalne gospodarje pa prisilili, da so sedli k pogajanju.

Nihče pa ni odgovoril na vprašanje, kaj bo, ce se bodo Somalci spet stegli med seboj in zakaj si nekatera druga krizna zarišča, kjer umirajo desetisoci, ne zaslužijo podobnih akcij.

ODNOSI MED HRVAŠKO IN SLOVENIJO

Hrvaški načrti v Piranskem zalivu

Napovedi zaostrovanja zaradi morske meje?

GORAN MORAVCEK

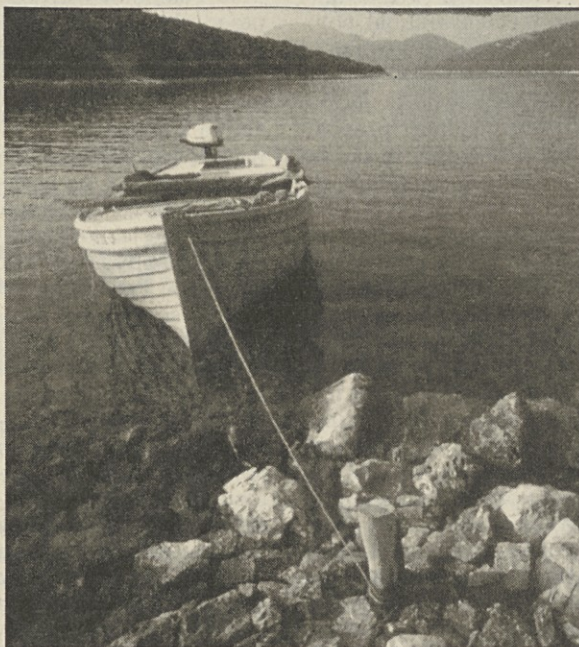
REKA - Na Hrvaskem so vse pogostejše in vse glasnejše zahteve, da mora nova država, v nasprotju z nekdanjo SFRJ, ki tega ni storila, razglasiti gospodarski pas morja na svojem delu Jadrana. Če bo do tega prišlo, bo precej manj odprtega morja za slovenske ribice. Gospodarsko območje se bo razprostiralo znatno dlje od hrvaskega teritorialnega morja, ki zajema 12 milj široki pas, gledano od obalne ozirno otopotne crte. Sedanje politične in vojne okoliščine ter dejstvo, da se nobena država ob Jadranskem morju ni razglasila izključnega morskega gospodarskega območja, uradni Zagreb silijo k opreznosti. Dva hrvaška strokovnjaka za mednarodno pomorsko pravo - dr. Davorin Rudolf in dr. Vladimir Djuro Degan - pa si že več let prizadevata, da bi tudi v Jadranskem morju opredelili gospodarska območja za izkoriščanje morja. Dr. Rudolf je tudi vodja hrvaske državne komisije za razmejitve, dr. Degan pa je zelo dejaven v komisijah za razdruževanje in pravico do nasledstva premoženja nekdanje Jugoslavije.

Nekdanja Jugoslavija je zelela za v gibanju nevrščenih enostransko razglasiti morsk pas, ki ima status odprtega morja, za svoje izključno gospodarsko območje. Zdi se, da je nasprotovanje Italije, ki je zelela, da v Sredozemskem morju ne bi določali gospodarskih pasov, zaviralo

prizadevanja Beograda. Hrvaški analitiki zdaj ugi-bajo, koliko bi Italija nasprotovala zagrebskim prizadevanjem, zelo vprašljivo pa je obnasanje Slovenije. Med obema državama namreč obstajajo odprta vprašanja meje, brez tega dogovora pa ni mogoče razglasiti morskega gospodarskega območja, ne da bi to povzročilo ostre slovenske reakcije.

Gospodarski pas ali izključno gospodarsko območje, je lahko skupaj s teritorialnim morjem oddaljeno največ 200 milj od izhodiščne crte. Jadransko morje je tako ozko, da obalnim državam ne dopušča polne širine gospodarskega pasu, pomembno pa je, da v skladu z mednarodnim pravom sleherna obalna država, se pravi tudi hrvaška (ki o tem zelo resno razmišlja), lahko enostransko razglasi gospodarsko območje. V nasprotju s teritorialnim morjem, kjer obalna država uživa polno suverenost v pasu 12 milj, pa je v gospodarskem pasu dolžna dovoliti tudi drugim državam, da ta pas uporabljajo. Pred kratkim je Hrvaška sprejela svoj zakon o koncesijah, zato zdaj ne obstajajo več objektivne ovire za razglasitev gospodarskega območja na Jadrnu, saj bodo zainteresirane države, predvsem Slovenija in Italija, na podlagi koncesij lahko lovile ribe v teh področjih.

Vzhodni del Jadrana, ki večinoma pripada Hrvaski, je bogatejši z ribami kot italijanska obala. Na Hrvaskem od Sarinica zelo glasno zahtevajo, naj skusa »izsiliti« cestne koridorje od Trsta do Reke in do avstrijske meje čez Maribor do Zagreba. Dr. Degan zagovarja prehodno obdobje, v katerem bi ribici drugih držav lahko se naprej lovili ribe v hrvaškem gospodarskem pasu brez omejitvev in odškodnin. Zelo močno se temu upirajo hrvaški ribici, ki zatrjujejo,

Do kje hrvaško morje? (Foto Srdjan Živulović/TRIO)

jo, da tuji ribici, zlasti italijanski, s svojimi mrežami »orjejo« morsk dno in uničujejo rastlinski in živalski svet.

Nobenega dvoma ni, da bi razglasitev gospodarskega območja na hrvaškem delu Jadranskega morja dolgoročno pripeljala do zmanjšanja slovenske in italijanske ribiske flote. Zagotovo bo Hrvska zelo kmalu izrabila prilžnost, ki temelji na konvenciji Združenih narodov o morskem pravu iz leta 1982. Seveda pri tem ostaja upanje, da se to pravo ne bo izrodilo v nov meddržavni spor jadranskih sosed.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Šele po Ženevi se spleača boriti

Od našega posebnega poročevalca

ERVIN MILHARCIC HLADNIK

TRAVNIK - V Bosni si podajajo ženevski zemljevid razdelitve BiH na deset provinc kot zdravniški test za barvno slepe. Graficna podlaga je vedno enaka, vsaka od treh nacionalnih skupin pa na njem vidi drugačen zemljevid. Vsaka od provinc je dodatno razdeljena v več drobno srafiniranih podprovinc, kjer so posebej označena področja z večinskimi muslimanskimi, večinskimi hrvaškimi in večinskimi srbskimi prebivalstvom. Področja, kjer je ena nacionalna skupina zastopana z več kot polovico večino, pa so se posebej razmejena od področij, na katerih je ta večina zgolj relativna. Da bi bile stvari se bolj zapletene, vsi operirajo s predvojnimi podatki, ki ne upoštevajo pregnanega muslimanskega prebivalstva. Na ozemljih, ki jih niso zasedli Srbi, so zdaj Muslimani in Hrvati v vedno bolj napetih odnosih, ker se bojijo, da bodo prisli pod jurisdikcijo druge nacionalne skupine.

Da gre za razdelitev BiH na tri nacionalne države, nihče več ne dvomi. Dokler ženevska konferenca ni proizvedla zemljevida bo doče državne ureditve, so bile meje med temi državami abstraktne. Ženevski zemljevid pa je postavil meje, za katere se spleača boriti. V Travniku se je mesto razdelilo na dvoje. Ima dve vojski, dva staba, dva zupana, dve vladi in dve logistični organizaciji.

Mesto, v katerem je pred vojno živel skoraj za tretjino več Muslimanov kot Hrvatov, z begunci pa se je stevilo Muslimanov povzpelo čez polovico, so v Ženevi dodelili hrvaški provinci. Hrvaska in muslimanska organizacija sta se doslej tolerirali. Z odkritimi spopadi med hrvaškimi in muslimanskimi enotami le 30 kilometrov vzhodno od mesta v Gornjem Vakufu pa je se tistih nekaj skupnih struktur, ki jih je mesto imelo, začelo ponikati pod tezo medsebojnih obtoževanj. Razdelili so si vse, tudi begunce. Hrvški zupan Zeljko Pervan pravi, da legalne skupne države, na katero se sklicujejo Muslimani, ni več, vojska BiH pa je evfemizem za muslimanske oborožene sile. Njegov muslimanski protizupan Muhamed Čurić pa pravi, da je on edina legalna oblast v mestu. Da sploh ne gre za vprašanje organiziranja lokalne uprave, ampak za velikohrvaske ambicije, ki hočejo jugozahodni del Bosne in Hercegovine priključiti republiki Hrvaški. Oba zupana uradujeta v stavbi nekdanje skupščine občine. Hrvški v prvem nadstropju, muslimanski v tretjem. V hrvaškem nadstropju se jim zdi ženevska konferenca božji blagor in vsa trenja v mestu pripisujejo nerazumnosti Mulimananov, ki se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da so izgubili vojno. »To, kar se dogaja v Gornjem Vakufu,

je odraz Ženeve. Muslimani nečejo sprejeti položaja, ki sta ga predlagala evropska skupnost in Združeni narodi, da morajo živeti v hrvaškem kantonu. To ni incident, ampak nacrtno upiranje dejstvu, da se nekatera mesta z večinskimi muslimanskimi prebivalstvom dodeljena hrvaškimi provincam.« Čurić pa za Ženevo pravi, da je se ena zarota proti Muslimanom. »Zemljevid, ki so ga izdelali v Ženevi, je kombinacija nacionalnega zemljevida Bosne in Hercegovine in zemljevida vojsko osvojenih ozemelj. Predele, kjer je večinsko prebivalstvo hrvaško, so dodelili Hrvatoma. Ozemlja, ki so jih vojsko osvojili Srbi, so dodelili Srboma. Od področij, ki so večinsko muslimanska in jih Srbi niso zasedli, so potem pravično razdelili nekaj Hrvatoma in nekaj Srboma.«

O Srbih, ki so le nekaj kilometrov pred mestom in občasno nanj posljejo kakšen topovski izstrelek, skoraj nihče ne govori. Tista vojna je že izgubljena. V zahodnem delu osrednje Bosne svoje sile zdaj merijo le se Hrvati in Muslimani.

V Gornjem Vakufu so s posredovanjem britanskega bataljona ZN sklenili premirje in danes je bilo v mestu slišati samo se občasno obstreljevanje lahkih pešadijskih orožij. Zato pa je do novih napetosti prišlo v vasi Busovača ob cesti, ki iz Travnika pelje proti Sarajevu.

NOVICE

Pred nadaljevanjem ženevske konference

ZENEVA, SARAJEVO - Iz urada predsedujočih mirovne konference o nekdanji Jugaviji so sporočili, da se bodo nadaljevanja pogovorov udeležili vsi povabljeni, Dobrica Čosić, Slobodan Milošević, Momir Bulatović, Radovan Karadžić, Franjo Tudman, Mate Boban in Alija Izetbegović.

Mirovni načrt za BiH, ki sta ga sestavila predsedujoča konferenci o nekdanji Jugoslaviji lord Owen in Cyrus Vance, ima tri dele. V prvem je devet točk ustavnih nacer. Drugi del vsebuje zemljevid BiH, razdeljene na devet avtonomnih kantonov po etnicnih, geografskih, gospodarskih in zgodovinskih kriterijih. V tretjem delu pa so navedeni pogoji za premirje. Sporazum, ki obsega 19 strani, predvideva zaustavitev vseh sovražnosti, ponovno vzpostavitev infrastrukture, sprostitve prometnih poti, locitev oboroženih sil, demilitarizacijo Sarajeva, nadzor nad mejami in vrnitev obrambnih sil na vnaprej določena območja.

Da se sprte strani ne strinjajo z omenjenim nacrtom, dokazujejo hudi spopadi po vsej BiH. Spopadi med pripadniki HVO in vojske BiH v Gornjem Vakufu se nadaljujejo. Topništvo vojske BiH je napadlo več hrvaških naselij na tem območju, najhuje je bilo v mestu Trnovaca. Vse več spopadov med Hrvati in Muslimani je tudi na območju Travnika. Najhuje je v Mostarju, ki so ga srbske sile po 40 dneh premirja v petek zopet napadle. (Reuter)

Obsodili ustanovitelje Dubrovniške republike

DUBROVNIK - Svet vojskega sodišča splitskega operativnega območja je v četrtek v Dubrovniku obsodil na zaporne kazni pet oseb. Obtožnica jih je bremenila, da so pred dvema letoma hoteli ustanoviti Dubrovniško republiko, ki naj bi se odcepila od Hrvaske in se pridružila drugi državi. Dubrovčana Aleksandara Apolonija je svet obsodil na 12 let zapor, Iva Langa na 10, Mirka Vujacića na 3, Blaža Zlopašu na 6 in Mira Bratos na 3 leta zapor; vsi so iz Cavtata. Pred sodiščem je bil samo Bratos, medtem ko so drugim sodili v odsotnosti. Sestega obtoženca Ugljesa Jovića so oprostili. Bratos je zanikal navedbe obtožnice in zatrjeval, da se je zavzemal samo za demilitarizirano in avtonomno Dubrovniško republiko, ki bi sodila k Hrvaski. Za republiko kot takšno pa naj bi se po Bratosevih trditvah zavzemali nekateri pripadniki prosrbske Narodne stranke, visoki oficir KOS, Aleksander Apolonijo in Ivo Lang. (MOREL)

MAKEDONSKI PREDSEDNIK KIRO GLIGOROV

Človek, ki ne mara nasilja, na sodu smodnika

MARJAN KOS / SKOPIJE

litke, da bo »nepriznanje Makedonije destabiliziralo to področje« in

v končni konsekvenci posledično pripeljalo tudi do vojne na njenem

ozemlju? Če bo Makedonija dalj časa ostala nepriza-

Petinsedemdesetletni predsednik Makedonije Kiro Gligorov je doslej dokazal, da je atipičen politik na Balkanu, kjer znova vre. Človek, ki ni nagnjen k težkim besedam, ampak prej k spremeni grajenju odnosov v tej novi balkanski državi, za katero je Tadeusz Mazowiecki ugovaril, da je »etnični sod smodnika« (z znatnim številom Albancev, a tudi drugih manjšin: Turkov, Romov, Vlahov, Srbov), kakor tudi pri iskanju možnosti za sodelovanje s sosednjimi državami: z Grčijo, Bolgarijo, Albanijo in tudi s Srbijo.

V političnem obzorju Gligorova vojna ne obstaja kot možnost reševanja političnih vprašanj. Informacije o tem, da se »Makedonija hitro oborožuje«, demantira v celoti. Odkar se je pred letom dni z makedonskega ozemlja sporazumno umaknila nekdanja JNA, ni Makedonija kupila niti ene same puške, nobenega topa, kot pravi sam. Hkrati dodaja, da ima Makedonija na voljo orožje nekdanje teritorialne obrambe, tega pa je dovolj, da lahko nadzoruje meje.

»Z orožjem ne moremo doseči nicesar. To bi pomenilo smrt za Makedonijo, saj bi vojna na tem ozemlju pripeljala tudi do biološkega uničenja naroda. Če je iz Bosne, ki je nekdanj imela več kot milijon prebivalcev, odšlo pol milijona ljudi, kaj bi to selo pomenilo za Makedonijo, ki ima pol manj prebivalcev,« se sprasuje Gligorov.

Zaradi nasprotovanja Grčije, ki zahteva spremembo imena makedonske države, Makedonija že več kot leto dni caka na sirse priznanje mednarodne skupnosti. Po Evropski skupnosti se podobna situacija ponavlja tudi v Varnostnem svetu ZN. Vasa prošnja za sprejem v Združene narode nikakor ne pride na dnevni red Varnostnega sveta. Kljub temu pa so začeli tudi Grki deloma popuščati; pripravljeni so namreč ta problem rešiti z novo arbitrazo. Vi tega ne sprejmete. Kaj so vam priporočili, ko ste se minuli petek pogovarjali z generalnim sekretarjem ZN Galijem v Parizu?

Gospod Gali mi je rekel, da se zaveda, da formalno ne moremo sprejeti nove arbitraze. A tudi tisto, kar je predlagal, je spet svojevrstno posredništvo pri izumljanju imena, ki bi bilo sprejemljivo tako za makedonsko kot za grško stran. Tudi če bi pri tem sodelovala soproducta Ženevske konference, Mednarodno sodišče v Haagu oziroma kdo tretji, bi to konec koncev pomenilo samo novo arbitrazo. Sam pa sem prepričan, da sprejem določene države ne more pogojevati njene politike, če je ta država sposobna izpolnjevati obveznosti iz Listine ZN. Potemtakem Makedonija izpolnjuje oba pogoja in vse je resljivo v petih minutah, kot se je to zgodilo v primeru Češke in Slovaške.

Po drugi strani pa ze

obstaja arbitražna komisija, ki jo vodi predsednik Ustavnega sodišča Francije Badinter, komisije, ki jo je ustanovila sama Evropska skupnost tudi s sodelovanjem Grčije in je že povedala svoje stališče; po njem je Makedonija že pred letom dni izpolnila vse pogoje za mednarodno priznanje.

Ne moremo pristati na novo arbitrazo, saj bi to pomenilo novo negotovost za makedonski narod. Ob vsem tem pa naj bi se odločalo tudi o njegovem imenu in primku. Tega si ne more dopustiti noben narod, saj je njegova naravna pravica, da se imenuje tako, kot se sam želi imenovati, kar pomeni, da v Makedoniji nima nihče mandata, da bi o tem odločal - ne predsednik države ne parlament.

Ali mislite, da so zadrege v Varnostnem svetu posledica groženj, ki so prihajale iz Aten in zatrjevale, da bi sprejem Makedonije v ZN s tem imenom »destabiliziral položaj« na jugu Balkana?

Ali bi bila Grčija res pripravljena stopiti v vojno?

V ozračju, ki je nabito z emocijami, bi jo to lahko pripeljalo tudi do spopada z drugo članico Nata, s Turčijo, kar vsekakor ni v interesu same Grčije, ki ima tudi brez tega veliko sporov s sosedi okrog sebe.

Če je bil to zgolj propagandno-politični grški trik, ali ne mislite, da podobno velja tudi za tezo makedonske po-

na s strani sirse mednarodne skupnosti in se ne bo normalno vključila v Mednarodno skupnost, da bi bila tako zaščitena njena suverenost, lahko pride do konflikta. Se posebej na Balkanu, in to zaradi apetitov, ki jih poznamo iz preteklosti. Če se med seboj povežejo odprti problemi Makedonije in odprti problemi v njeni neposredni sosesčini na Kosovu, potem je nevarnost nove vojne na Balkanu veliko večja, kot ce bi se zgodilo nasprotno.

Iz katere smeri menite, da Makedoniji grozi največja nevarnost?

Očitno je, da nekatere sile v Srbiji že pripravljajo teren za destabilizacijo Makedonije.

V srbski vasi Kučeviste Seselj ze ima svoje organizacije, vzklikali so Arkanu, hkrati pa tudi: »To je Srbija«. Izkušnja nas uči, kam je to pripeljalo v bližnji preteklosti, a tudi sicer tega ne bi prenasala nobena država. Kljub temu se naša policija ni neposredno spopadla s tamkajšnjimi prebivalci. Preprosto so prisli, sneli te slike in odšli.

O odnosu makedonske države do srbske manjšine navsezadnje dovolj govori tudi objava na makedonski televiziji, kjer lahko opazite veliko srbskih priimkov. V kioskih je mogoče kupiti ves srbski tisk. Potem so seveda v Makedoniji tudi sole, v katerih poteka pouk v srbscini. Po drugi strani pa nimajo Makedonci nobene sole v svojem je-

ziku v Srbiji, vendar iz tega ne delamo problema, ker menimo, da ne gre zaostrovanje odnosov. Nase nacelo je - sesti za mizo in se na meddržavni ravni dogovoriti o položaju srbske manjšine v Makedoniji in nase manjšine v Srbiji.

Od vodje poslanskega kluba Albancev v makedonskem parlamentu sem izvedel, da so nekateri makedonski politiki obljubili, da se bodo v primeru razširitve vojne, ce bi ta zajela Kosovo in Makedonijo, solidalizirali z Albanci.

Ne gre za nobeno obljubo. Vsi skupaj v Makedoniji, Makedonci, Albanci, Turki in drugi pripadniki narodnostnih manjšin, smo dolžni braniti to državo, saj je to država vseh njenih državljanov.

Pojav Makedonije kot političnega in državnega dejstva je marsikoga po svetu »presenetil«. A zdaj, ko se je že pojavila, del inteligence, ki je nagnjena h geopolitičnim spremembam, meni, da obstajata dve opciji za ureditev prostora na balkanskem jugu. Ena menda francoska, vidi Makedonijo v srbsko-grški interesni sferi, druga pa je prepričana, da bi bilo za Makedonijo najbolje, ce bi se znašla v nekakšni skupnosti, kakršna je na primer evropski Benelux, ki bi zaobsegala tudi Bolgarijo in Albanijo.

Geopolitika in njene variacije na »makedonsko temo« niso nobena novost. Makedonski narod se že 130 let bori za

svojo neodvisnost in lastno državo. Ta država obstaja že 50 let in v vseh Ustavah povojne Jugoslavije so obravnavali tako kot tudi druge republike, kot državo. Pravzaprav je bil vrstni red tale: 2. avgusta 1944 smo na Avnoju najprej razglasili neodvisnost, potem pa smo sprejeli sklep, da se pridružimo jugoslovanski federaciji.

Danes nocemo nič drugega kot mednarodno priznanje te subjektivitete države, ki obstaja že pol stoletja. To vedo vsi tisti, ki govorijo o »presenečenju« in to mogoče počnejo iz slabe vesti. Okrog Makedonije sta bili dve balkanski vojni. Zanimivo je, da je bil po prvi svetovni vojni v zraku tudi italijanski predlog, naj se »makedonsko vprašanje« reši z avtonomijo.

Vse kombinacije, ki se tudi danes pletejo okoli Makedonije, imajo svojo zgodovinsko genezo. Vse, kar smo naredili, smo dosegli na legitim in legalen način, po miroljubni poti. Tisto pa, kar se v zvezi z Makedonijo dogaja v Evropski skupnosti in Združenih narodih, je ostanek tega balkanskega viharja, ki poenjuje. Treba je pač sprejeti stvarnost, ta pa govori, da smo država, da smo poseben narod. To je pogoj za mir na Balkanu, mednarodna skupnost pa mora to priznati, saj je vse, kar smo v Makedoniji storili, v skladu z njenimi pravili.

NOVICE

Marjan Podobnik zanika obtožbe predsedstva NDS

LJUBLJANA - »Z nemajhnim presenečenjem sem prejel vest z včerajšnje novinarske tiskovne konference, kjer je bilo receno, da sem se mimo pogajalske skupine pogovarjal s posameznimi občinskimi odbori NDS in s tem otežil razmere v NDS, pa tudi odnose med SKD in SLS.« Te besede je v svoji izjavi za javnost zapisal prvak SLS Marjan Podobnik. V njej zatrjuje, da ni imel nobenih pogovorov s katerikoli odborom NDS, da pa je večje število posameznikov in skupin iz vrst NDS zlasti v zadnjem obdobju izrazilo interes za vključitev v SLS. Marjan Podobnik odločno zavrača, kot sam pravi, »pavsalne kritike« na njegov račun v zvezi z združevanjem desnosredinskih strank. Izjavlja, da je glede teh vprašanj pripravljen na kakršnokoli javno soopenje, saj po njegovem mnenju člani sveta NDS niso dovolj vsestransko obveščeni o dogovorih glede sodelovanja in povezovanja desnosredinskih strank. (B. K.)

Predstavnik Demokratične stranke levice na obisku pri SDP

LJUBLJANA - Piero Fassino se je s člani SDP pogovarjal o odnosih med strankama, med Slovenijo in Italijo in o vojni v nekdanji Jugoslaviji. Kot je povedal v. d. predsednika SDP Peter Bekes, je ta stranka poudarila, da je treba v odnosih med državama nadgrajevati osimske sporazume. Gostu pa so izrazili tudi nezadovoljstvo zaradi neučinkovitih ukrepov Združenih narodov in Evropske skupnosti pri reševanju krize v nekdanji Jugoslaviji. (STA)

PARLAMENT / PREDSTAVITVE

Na kratko: o aferah, jezikih in dušah ...

Vsi so bili za ministrske kandidature, toda z zadržki

IVANKA MIHELČIČ, MIJA GACNIK, BOSTJAN LAJOVIC

Kandidat za obrambnega ministra, Janez Jansa, je včeraj sicer dobil potrebno soglasje začasne komisije državnega zbora za področje notranjih zadev, obrambe, pravosodja in uprave, toda na način, ki bo v kroniki rojevanja novega slovenskega parlamenta zagotovo ostal zabeležen kot nekaj farski podobnega. Po zapletih se je udeležil glasovanj o lastni kandidaturi in jo podprl. Neodločen izid glasovanja je nato razrešil predsednik komisije, ki si je po lastni razlagi poslovnika prisvojil se en

glas. Tako je komisija z izvidom 6 : 5 podprla Jansevo kandidaturo. Pred tem pa je kandidat za obrambnega ministra prestal dolge minute dobesednega zasliševanja. Nekateri poslanci namreč niso bili zadovoljni z Jansevimi odgovori v stilu ugotovitve, da je obramba pac najzahtevnejši državni sistem, ki je bil postavljen v minulih dveh letih, in sicer ob trikratnem zmanjševanju denarja zanj. Jelincič mu je tako očital, da kot bodoči minister sploh nima koncepta obrambe in tudi sicer mu je očital

posplošeno vizijo bodočega dela. Konkretno pa ga je zanimalo število Neslovencev v TO, kdaj bo TO preimenovana v Slovensko vojsko, kako je Jansa ukrepal ob javnem razkrivanju slabega dela njegove obveščevalne službe, predvsem pa ob dejstvu, da iz obrambnega ministrstva curljajo podatki. Zanimalo ga je tudi, zakaj ob pomanjkanju sredstev ministrstvo nabavlja draga terenska vozila znamke puch in podobno. Dragana Cernetic (LDS) je spraveval, s kakšnim motivom je Jansa pisal o pri-

sluskuvanju, saj to od obrambnega ministra ne bi pričakoval ter ali meni, da je naredil napako? Ciril Ribičič (ZL) pa je Janso vprašal, ali bi na njegovem mestu glasoval za ponovno kandidaturo človeka, ki je kot obrambni minister uporabil zapadne podatke, s katerimi je povzročil politični konflikt?

Janez Jansa se je tudi tokrat največkrat spušal v »ofenzivne« polemike. Sicer pa je nekajkrat povedal, da ni razkrival podrobnosti prisluškovanja in da ni zlorabljal položaja za politične obračune. O aferah znotraj ministrstva je dejal, da potekajo nekateri preiskovalni postopki in da bodo zadeve sankcionirali, ko bodo za to imeli dokaz. O Neslovencih je dejal, da je v TO le 330 častnikov in podčastnikov, ki so nekod bili pripadniki JLA, od tega kar 75 odstotkov Slovencev. Denarja za obrambo je res malo, toda puche so kupovali, ker so primerni in tudi zato, ker je od teh nakupov imela koristi tudi Slovenija. Ob pojašnjavanju koncepta parlamentarnega nadzora nad delom varnostnega organa v okviru obrambnega ministrstva pa je povedal, da so poročilo o

Kandidat za zunanjega ministra Lojze Peterle je uspešno prestal včerajšnjo parlamentarno preizkušnjo, kljub »vročim« vprašanjem (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)

delu poslali predsedniku parlamenta že v začetku leta 1992, da do danes o njem se ni nihče razpravljalo oziroma se vedno leži v zaprti kuverti v predalu zdajšnjega predsednika državnega zbora.

Dokaj pestro pa se je včeraj začela tudi predstavitev kandidata za zunanjega ministra, Lojzeta Peterleta, predčasno komisijo za področje mednarodnih odnosov. Se pred Peterletovo uvodno besedo je Dimitrij Rupel predlagal, naj poteka predstavitev v tujem jeziku, saj bo kandidat moral veliko komunicirati s tujino. Ta predlog ni bil sprejet, pa tudi na naslednje Ruplovo vprašanje, katere tuje jezike kandidat sploh govori, ni bilo odgovora. Peterle je menil, da so njegove ključne reference za to mesto poznane že iz časov, ko je bil predsednik vlade. Hkrati pa je izrazil priložnost, da izrazi zahvalo in spodbujanje dosedanjemu zunanjemu ministru, delo ministrstva za zunanje zadeve pa je na splošno ocenil za zelo uspešno. Trenutek je izbral tudi Jozef Skole, saj je Peterleta spomnil na predvolilne izjave, da

zunanje ministrstvo deluje katastrofalno. Toda Peterle se je znel in dejal, da je v njegovi oceni poudarek na besedni zvezi »na splošno...«. Komisija je na koncu ocenila kandidatovo predstavitev za ustrezno.

Kandidat za solskega ministra dr. Slavko Gaber je svoj nastop začel s parafraziranjem Maxa Webra. Umestil se je med ljudi, ki verjamejo, da v Sloveniji nastopa čas za neobremenjeno in umirjeno vzpostavitev nove strukture. Politika se dela z glavo in ne z drugimi deli telesa ali z

duso. Ravno odsotnost duse pa je zbudila dr. Janca Podobnika, ki si brez nje politike ne more zamisliti. Daljši teoretski disput je preprečilo pomanjkanje časa, ostalo je le pri Aristotelovem in Machiavellijevem razumevanju duse in Podobnikovem deljenem mnenju glede podpore Gabrovemu ministrovanju. Podobnik je s tem odprl prastaro dilemo o odnosu med vzgojo in izobraževanjem oziroma idelostnosti sole, vendar včerajšnja predstavitev ni bila prava prilika za razpravo o tem.

Več denarja za znanost in kulturo

Znanost je gibal razvoja v svetu, je dejal na današnji predstavitvi kandidat za ministra za znanost in tehnologijo Rado Bohinc. Poudaril je, da je treba zato nujno razvijati osnovna in dodatna znanja. Zavzel se je tudi, da začne država vlagati v znanost in njen razvoj, saj je doslej v znanost vložila premalo. Tej dejavnosti smo namreč namenili komaj 0,5 odstotka domačega bruto dohoda.

Podobno usmeritev namerava zacrtati tudi kandidat za novega kulturnega ministra Sergij Pelhan, ki je prav tako govoril o kroničnem pomanjkanju denarja, potrebnega za razvoj kulture. Sicer pa je dejal, da se bo zavzel za ureditev davčne politike v kulturi, za zaščito avtorskih pravic, za odnos do mecenov. Letos bodo omogočili snemanje kar starih celovečernih filmov.

NOVA VLADNA KOALICIJA

V vladi tudi SDSS

ZL pa pravi, da bo o sodelovanju v vladi še enkrat premislila

Janez Drnovšek, Lojze Peterle in Jože Pucnik so včeraj podpisali aneks h koalicijski pogodbi med LDS in SKD, v katerem je v prvem členu prevedeno, da SDSS pristopa k sporazumu med obema strankama in da sprejema vsa njegova določila. V drugem je določeno, da se pogodba odslej imenuje Sporazum o skupnem delovanju LDS, SKD in SDSS v vladi dr. Janeza Drnovške. V tretjem, zadnjem členu pa je zapisano, da mora mandat za obrambnega ministra predlagati Janez Jansa.

S tem pa se se vedno ni končala polemika o bolj ali manj enakopravnih članih vlade. Ivo Bizjak je na redni petkovi tiskovni konferenci SKD dejal, da sta sporazuma o sodelovanju krščanskih demokratov in strank

združene liste po kvaliteti, oziroma po tem, kaj urejata, različna. SKD in LDS sta podpisala koalicijski sporazum, med LDS in ZL pa gre za sporazum o vključitvi ministrov liste v vlado. Bizjak je menil, da je veliko število ministrskih stolčkov združene liste morda cena za to, da ZL formalno ni v koaliciji.

Tiskovno konferenco je sklical tudi združena lista, ki trdi, da so enakopraven partner v vladi in da se zdaj njihova pogodba tudi uradno imenuje Sporazum o medsebojnem sodelovanju. Peter Bekes pravi, da gre za »zvezdasto« sestavo koalicije. Njeno središče je LDS kot najmočnejša stranka, ZL in SKD pa sta njena kraka. Za-

to bi moral, da bi ohranil ravnotežje, mandat podpisati ločeni sporazum tudi s socialdemokrati. Dejstvo, da je SDSS pristopila k pogodbi med SKD in LDS, pa lahko poruši ravnotežje v razmerju sil vladne koalicije, zato bo združena lista »ponovno proučila pogoje za sodelovanje v vladi«. Združeno listo tudi moti, da namerava Drnovšek imenovati se drugega podpredsednika (Davorina Kracuna), čeprav je po zakonu v vladi lahko samo eno podpredsedniško mesto.

Ta »zaskrbljenost« združene liste je seveda logična - s prihodom Janse se bo namreč zagotovo okreplil desni pol v vladi. Imenovanje liberalnega demokrata in mi-

nistra za ekonomske odnose Kracuna za podpredsednika pa bi lahko pomenilo, da bo ta v praksi »nadrejen« ministru za gospodarstvo in članu ZL Maksu Tajnikarju. Prevelika samostojnost ministra LDS lahko vladne partnerice dodatno moti zato, ker bo prav ta resor odgovoren za izvedbo privatizacije.

Sploh bodo »finančne zadeve« v novi vladi nekoliko drugače urejene kot v prejšnjih in bodo lahko tudi razlog za nesoglasja med koalicijskimi partnerji. Janez Jansa je na primer po novem »minister brez listnice«, saj bo finančno-racunovodske službe v vladi prevzelo ministrstvo za finance, ki ga vodi Mitja Gaspari. Zu-

nanja trgovina, torej gospodarski odnosi s tujino, se selijo iz zunanjega ministrstva v že omenjeno Kračunovo ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj. Gaspari in Kracun sta seveda ministra LDS, kar dokazuje, da je najmočnejša stranka očitno vendarle obdržala ključne vladne pozicije.

Sicer pa te dni politične kroge poleg ministrskih in koalicijskih kombinacij najbolj vznemirja informacija, da obstaja se ena pogodba med SKD in LDS, ki pa ni podpisana. V tej pogodbi je menda podrobno navedeno, katere »kadrovske spremembe« se bodo zgodile na nekaterih ključnih mestih, predvsem v gospodarstvu. Obe stranki sta obstoj takega dokumenta, katerega vsebino naj bi poznal silno ozek krog ljudi, zanimali.

TANJA STARIC

Dimitrij Rupel in Miran Potrč: zamenjani vlogi pozicije in opozicije. Kaj bo prinesel ponedeljek? (Foto: TRIO)

PREDSTAVITVE / PROMET IN FINANCE

O davkih in povezavah

KATARINA FIDERMUC, MILE ČUK

Predčasno komisijo državnega zbora za področje financ se je včeraj uspešno predstavil kandidat za finančnega ministra Mitja Gaspari. Ze uvodoma je napovedal vrsto sprememb in novosti v davčni zakonodaji. V pripravi pa so tudi spremembe zakona o dohodnini, predvsem 7. člen, ki govori o davčnih olajšavah. Glede vladne zaščitne politike za kmetijstvo pa je Gaspari zatrdil, da se bo zavzemal za »razumno zaščito«, kar po njegovih besedah pomeni strani pomeni »subvencioniranje kmetov, ne pa predelovalne industrije«, po drugi pa »opredelitev spodnjega praga, pri katerem začnejo delovati državne subvencije.«

Kandidat za ministra za promet in zveze Igor Umek je v svoji predstavitvi kot prvo glavnih ciljev politike na gospodarskem področju omenil povezavo Slovenije s svetom oziroma integrativno vlogo vseh sistemov v naši državi. Nacelo integrativnosti naj bi uveljavili tudi v telekomunikacijah, saj imamo na primer več vzporednih sistemov: od RTV in PTT do elektro- in železniškega gospodarstva. Zelo pomembna je ob tem notranja reorganizacija, pa tudi racionalizacija in sanacijski programi v prometnih dejavnostih.

V prid razvoja infrastrukture navedel pomen splošnega gospodarskega razvoja in vključevanje Slovenije v evropski prostor.

Kandidat za prometnega ministra Igor Umek ni novinec med ministri (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

BOŽIDAR VOLJČ O SVOJI KANDIDATURI

Ne politična, temveč strokovna merila

Kandidat stranke zelenih, ki ni v vladni koaliciji, dobil podporo pristojne komisije državnega zbora

KATARINA NOVAK

Dosedanji minister za zdravstvo, družino in socialno varstvo, dr. Božidar Voljč iz stranke zelenih, je po včerajšnji predstavitvi dobil podporo pristojnečasne komisije državnega zbora. Je prvi minister, ki je predlani v skupščini sploh nastopil in tako imenovan predstaviti v edini minister, ki je svojo kandidaturo in poglede na smeri razvoja ter vlogo slovenskega zdravstva v sorazmerno kratkem času predstavljajal kar trikrat. Prvič, ko je na tem mestu zamenjal dotedanjo zdravstveno ministrico dr. Katjo Boh, drugič lani spomladi v prvi Drnovškovi vladi in zdaj tretjič. Dr. Voljč je edini član vlade iz stranke, ki ni v koaliciji. Ko je bil se poslanec, se je med kolegi »proslavil« kot vztrajni bореč proti kajenju. Čeprav uživa ugled v strokovnih oziroma zdravstvenih krogih, v stranki in drugod, je bilo njegovo kandidiranje za ta resor se

zadnji dan vprašljivo, saj so bili v igri tudi demokrati. Takoj po potrditvi komisije je dr. Voljč za naš časopis pojasnil razvoj dogodkov.

Ali imate soglasje svoje stranke in kaj pomeni vas sedez v koalicijski vladi?

V stranki smo se odločili, da bomo v opoziciji. Ker pa se je govorilo, da bo vlada tudi strokovna, ne samo politična, smo sklenili, da ne bomo nasprotovali, če bi se kaksnemu našemu članu ponudilo mesto, ki bo predvsem strokovne narave. Razen gospoda Gosnika, kot sem zvedel danes, iz stranke doslej temu ni nihče nasprotoval. Na svojo kandidaturo gledam predvsem s strokovnega vidika.

Kaj menite o tem, da je premier Drnovšek pristal na to, oziroma predlagal,

da bi to področje tudi v novi vladi vodili vi?

To bi morali vprašati gospoda Drnovška samega, saj se osebno z njim nisem pogovarjal o ničemer.

Boste pri opravljanju svojega dela zavezani stališčem svoje stranke, torej zelenim, ko bo na primer prišlo do razhajanja mnenj glede določenih stvari?

Na srečo gre za področje, na katerem težje pride do večjih razhajanj. Posebej moram poudariti, da se cutim zavezanega tudi ekologiji, ki se vedno bolj povezuje z zdravstvom. Zato ministrstvo za zdravstvo lahko glede varstva okolja naredi zelo veliko. S tem lahko hkrati veliko prispeva tudi k imidžu stranke, ki ji pripadam. Kot član vlade pa se cutim lojalnega njeni politiki. Tako sem se cutil tudi v obeh dosedanjih vladah in sem tako ves čas svojega ministrovanja tudi ravnal.

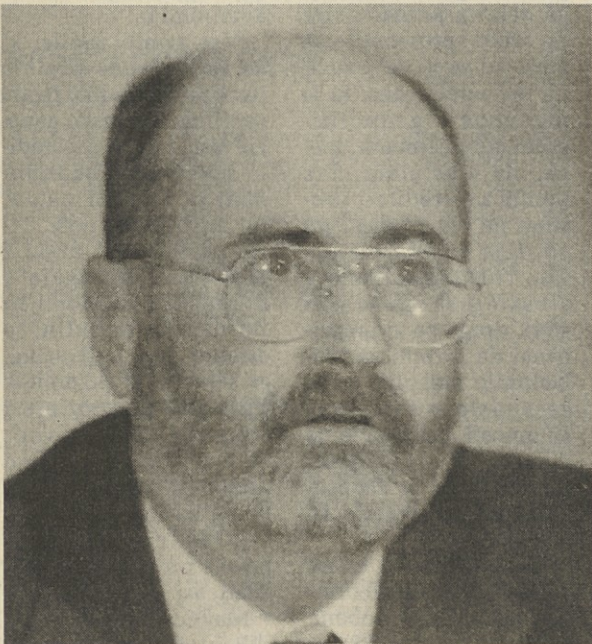
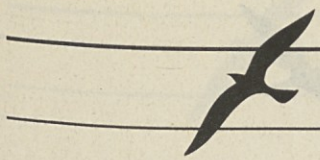

Foto: Srđan Živulović / TRIO

DUNAJ / ZA SOŽITJE

Avstrija danes v znamenju strpnosti in miru

Pričakujejo 100.000 ljudi

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - Danasnje vseavstrijsko zborovanje proti sovratvu do tujcev in rasizmu na Dunaju bo eno največjih zborovanj v zgodovini druge avstrijske republike. Na zborovanju, ki bo hkrati jasen odgovor na Haiderjevo in svobodnjasko politiko do tujcev in poziv Avstrijcem, naj se ne udeležijo referendumov o tujcih, organizatorji pričakujejo daleč nad 100.000 udeležencev.

Število bi pa lahko naraslo na nekaj stotisoč ljudi, saj je včeraj Zveza avstrijskih sindikatov, ki ima nekaj stotisoč članov, pozvala vse avstrijske delavce, naj se danes udeležijo manifestacije na Dunaju. Nadaljnji poziv k udeležbi so izdali vsi trije predsedniki avstrijskega državnega zbora, socialdemokrat Heinz Fischer, Robert Lichal (Ljudska stranka) in celo Haiderjeva namestnica in tretja predsednica avstrijskega parlamenta Heide Schmidt! Udeleženci protestne prireditve se bodo zbrali ob 15. uri na Ballhausplatz, ob 16. uri je predvidena "veriga luči" na Ringu, ob 18. uri pa je na sporedu zaključno zborovanje z "morjem luči" na Heldenplatzu.

CELOVEC / PO TRDITVAH KOROŠKEGA DEŽELNEGA GLAVARJA

Kancler Vranitzky za rešitev vseučilišča v Celovcu

Odloženo srečanje med Busekom in koroškimi politiki

Avstrijski zvezni kancler Vranitzky

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - V odločilna pogajanja o dokončni usodi celovške univerze za izobraževalne vede se bo vključil sam zvezni kancler Franz Vranitzky. To je sporočil namestnik koroškega deželne glavarja Peter Ambrozij. Hkrati je bilo preloženo srečanje med pristojnim ministrom Erhardom Busekom in koroškimi politiki, ki je bilo načrtovano za prihodnji ponedeljek na Dunaju.

Rektor ogrožene univerze za izobraževalne vede univ. prof. dr. Albert Berger je poseg zveznega kanclerja v pogajanja pozdravil. Kot smo že poročali, je Ber-

ger v razgovoru za nas časopis pred nekaj dnevi dejal, da upa na močno in solidarno podporo ne le koroških politikov, predvsem pri prizadevanjih za ohranitev možnosti studija filozofije in pedagogike.

Kot smo poročali, predvideva zadnji predlog ministrstva za znanost in raziskovanje bistveno spremembo dosedanje strukture univerze. V nacrtu je delitev na dve fakulteti: eno s tezišcem na gospodarskih vedah, informatiki in matematiki, drugo pa za jezike, geografijo in zgodovino. Sedanje možnosti studija filozofije in pedagogike pa bi

ukinili leta 1994 oz. leta 1998. Poleg tega naj bi iz sedanje »Univerze za izobraževalne vede v Celovcu« postala preprosto »Univerza Celovec«.

Peter Ambrozij kot tudi bivši rektor celovške univerze Günther Höld sta včeraj ponovno poudarila, da podpirata tako imenovani »Koroški koncept«, ki ga je izdelala celovska univerza skupaj s deželnozborskiimi strankami. Omenjeni koncept predvideva poleg ohranitve obstoječih studijskih smeri, razširitev gospodarskih znanosti, tako da bi univerzo tvorile tri fakultete, ki bi zajele področja humanističnih ved, kulturnih ved ter gospodarskih ved in matematiko.

Ambrozij je v zvezi z razpravo o celovski univerzi spomnil tudi na svojo zahtevo o visokosolski anketi o bodočnosti celovške univerze. Anketa naj bi bila protiuteg sedanjim nacrtom ministrstva za znanost in raziskave, ki so usmerjeni v okrnitev univerze, ne pa v nadaljnji, perspektiven razvoj te visoke sole, je poudarjeno v izjavi predsednika socialdemokratske stranke Ambrozija.

NOVICE

ÖMV - Okoli 300 milijonov silingov izgube!

DUNAJ - Največji avstrijski naftni in kemični koncern ÖMV je leto 1992 zaključil z izgubo v višini 300 milijonov silingov! To je včeraj sporočilo vodstvo koncerna.

»Največjo izgubo - 1,5 milijarde silingov! - je koncern utrpel na področju proizvodnje umetnih snovi, toda tudi cena nafte, ki je ostala pod pričakovanji nizka, je znatno vplivala na neugoden rezultat,« je dejal generalni direktor Schenz. Lanskoletni promet ÖMV je znesel 80 milijard silingov, kar pomeni, da v primerjavi z letom 1991 ni bilo bistvenega povznanja. Schenz je s tem v zvezi že napovedal »znatne redukcije pri osebju«, čeprav je koncern že v letu 1992 znižal število zaposlenih za 900 na 12.500. Slab rezultat pa bodo čutili tudi delničarji, saj je koncern znižal dividendo od 20 na 15 odstotkov. (I.L.)

Štirje koroški umetniki na sejmu umetnosti v Bologni

CELOVEC - Koroški umetniki Kiki Kogelnik, Meina Schellander, Alois Köchl in Valentin Oman razstavljajo svoja dela na velikem sejmu umetnosti "Arte fiera '93" v Bologni. Sejem traja še do 25. januarja, razstava koroških umetnikov (na stojišču Judith Walker) pa je odprta od 10. do 20. ure, v ponedeljek le od 19. ure.

Ustanovitev strokovne šole za varstvo okolja

CELOVEC - V okrajnem mestu St. Veit/Glan (Sentvid ob Glinji) bo dežela Koroška ustanovila prvo strokovno šolo za varstvo okolja. Pristojni deželni referent Hebert Schiller je v zvezi z enoletno strokovno šolo poudaril, da je ta zamišljena predvsem za specializirano izobrazbo strokovnjakov na področju varstva okolja. Doslej je tako specifično izobrazbo nudila samo strokovna šola v Gradcu na Stajerskem. Sentvidski zupan Mock je povedal, da bodo s poukom začeli že 25. februarja letos, predavanja pa bodo ob četrtkih in petkih zvečer ter ob sobotah dopoldne (skupno 15 ur tedensko). Šola se zaključi z diplomom.

Krejci novi predsednik nadzornega odbora AI

DUNAJ - Nekdanji generalni sekretar avstrijske Zveze industrijalcev, Krejci, bo postal novi predsednik nadzornega odbora podzavljene velepodjetja Austrian Industries (AI). O svoji novi funkciji je novo imenovani predsednik dejal, da je položaj velepodjetja kritičen, toda ne brezupen. Glede zahteve po privatizaciji pa je menil, da je njegovo gledanje v tem vprašanju "daleč od vseh fundamentalističnih premislanj". (I.L.)

DUNAJ / POSLANKA ZELENIŠ TOJSIČEVA

Narodnostne skupnosti se ne smejo zapirati

Haiderju so dnevi očitno štet

DUNAJ - Haiderju oz. avstrijski svobodnjaski stranki v Liberalni internacionali so dnevi očitno štet! Ugledni predstavniki LI so namreč pozitivno ocenili najnovejšo izjavo voditelja avstrijskih svobodnjakov, v kateri je ta v razgovoru za dunajsko revijo "News" naznanil, da FPÖ resno razmišlja, da bi sama izstopila iz tega mednarodnega združenja liberalnih strank v Evropi in po svetu. Designirani predsednik Liberalne internacionale, Britanec Steel, je ob Haiderjevi napovedi menil, da v LI trenutno ni nobene skupine, ki bi obžalovala izstop Haiderjeve stranke, saj se je le-ta razvila v "desnopolitično stranko". Haider je v četrtek zvečer na avstrijski televiziji ponovil svojo napoved, hkrati pa ostro napadel LI in jo označil kot "politično neobstoječo organizacijo". (I.L.)

DUNAJ - Terezija Stojic, poslanka Zelenih v avstrijskem parlamentu, je v izjavi za tisk obžalovala prizadevanja Narodnega sveta koroških Slovencev in Enotne liste za ustanovitev narodnostnega parlamenta oz. etnične zbornice za koroške Slovence. »Obžalujem, da se hoče del slovenske narodnostne skupnosti postaviti izven pluralističnega in demokratičnega sistema,« je dobesedno dejala državna poslanka in menila, da bi se koroški Slovenci z ustanovitvijo etnične zbornice sami izobčili oz. ločili od večinskega prebivalstva. Stojiceva s tem v zvezi ostro kritizira zadržanje večinskih strank v preteklosti, saj so raz-

mišljanja o "notranji emigraciji" znak za resignacijo dela narodnostne skupnosti. »K temu je močno prispevalo izobčenje slovenske narodnostne skupnosti v preteklosti iz vseh političnih procesov,« je poudarila.

darila govornica Zelene alternative in poudarila, da se ZAL - »tako kot gradiscanski Hrvati in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem« - zavzema za skupno odgovornost manjšine in večine.

PRIREDITVE

Sobota, 23. januarja 1993

BILCOVS

Gostilna pri Miklavzu: ob 19.30 predavanje Andreasa Pamperla o mirovnem pohodu Dunaj-Sarajvo (z diapozitivni).

SMIHEL-PLIBERK

Farna dvorana: ob 19.30 »Ista Aogin - Zbledele vizije - Verschwommene Visionen« trojezicni recital ob 500-letnici odkritja Amerike v izvedbi gledališke skupine Visje sole za gospodarske poklice v Sempertu pri Senjakobu.

OBIRSKO

Gostilna »Pri Kovacu«: ob 20. uri Smeh v zrcalu - dve komediji Miroslava Vilharja v izvedbi igralske skupine iz Borovlj.

Nedelja, 24. januarja 1993

DOBRLA VAS

Rutar Lido: ob 14.00 - Dia-predavanje Mirko Srienca za društvo upokojencev »Podjuna«.

TINJE / SVOJEVRSTNO KULTURNO DOŽIVETJE

Slikar Kristijan Sadnikar razstavlja v prosvetnem domu v Tinjah

CELOVEC - Odprtje likovne razstave mladega koroškega slikarja Kristijana Sadnikarja v Domu prosvete v Tinjah je bil pravi praznik. Le redko se na kaki vernisazi, tudi starejših in uveljavljenih umetnikov, zbere toliko obiskovalcev. To je bil pravi koroški fenomen, saj smo ob odprtju lahko srečali vsa leta obiskovalcev - od pravih poznavalcev likovne umetnosti pa do ljudi, ki so hoteli le počastiti mladega slikarja.

Kristijan Sadnikar v tinjski galeriji razstavlja oljne slike, večinoma

večjega formata. Umetnik je koncal likovno akademijo v Ljubljani, se prej pa umetnostno solo v Gradcu. K studiju likovne umetnosti sta ga spodbujala vodja tinjskega doma rektor dr. Jože Kopeinig in koroški pisatelj Janko Messner. Oba je mladi slikar seveda tudi povabil na svojo prvo samostojno razstavo. V Sadnikarjevem likovnem izrazu je, kar je nekoliko nenavadno, a ne v tem primeru, spregovoril gledališki režiser Peter Militarov. Ta mladega umetnika zelo dobro pozna in ga doživlja ob večkrat-

nem sodelovanju ob izdelavi in poslikavi scen za dramske uprizoritve, pri čemer mu je bil vzor lani umrli scenograf Sasa Kump. Sadnikar razstavlja predvsem krajinske slike. Njegova crta je v večini primerov izražena s širokim copicem, barve so tople, žive in optimistične. Obiskovalec ima velike možnosti lastne razlage njegovih slik. S tem je nevsiljiv, širok, izrazno svoboden.

Koroška slovenska likovna scena je dobila novega umetnika, ki bo zagotovo se večkrat opozoril nase. (H.V.)

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec	* Grabštanj	* Rožek	* Šmihelj/Pliberk
* Beljak	* Hodiše	* Selo pri Škocijanu	* Št. Ilj
* Bekštanj	* Kotmara vas		* Št. Primož
* Bilčovs	* Labot	* Svatne	* Struga
* Bistrica ob Zilji	* Loče	* Šteben	* Tinje
* Brnca	* Ločilo	* Šentilj	* Velikovec
* Borovlje	* Miklavčevo	* Šentjakob	* Vernberk
* Čajna	* Področca	* Škocijan	* Vrba
* Galicija	* Podgorje	* Šmarjeta v Rožu	* Železna Kapla
* Globasnica	* Psinja vas		
* Goselna vas	* Podklošter	* Šmohor	* Žrelec

NOVICE

Sedem tisoč let
star kit na vrtu

BUENOS AIRES - Družina Gonzalez iz Argentine ze nekaj časa deli svoj vrt s 7.000 let starim kitom. Da imajo sestanovca so se zavedali, ko so si hoteli na vrtu urediti bazen, pri kopanju pa so našli na fosilne ostanke 20 metrov dolgega kita. Takoj so obvestili najbližji naravoslovni muzej in znanstveniki so si prili paleontološko najdbo tudi ogledati. In tam se je tudi vse končalo, saj muzej nima denarja, da bi kita preselil v La Plato, kjer bi ga dali na ogled občinstvu. Družina Gonzalez pa bo za sedaj ostala brez bazena, saj so jim prepovedali, da bi kopali naprej...

Rekordna torta
za kitajsko novo leto

BANGKOK - Ob kitajskem novem letu so nekateri tajski kuharji kitajskega rodu spekli ogromno torto, ki tehtala kar 7 ton in merila šest metrov v premeru. Kuhali in pekli so kar 40 ur in sicer v 20 pečicah, vse skupaj pa jih je veljalo 20 tisoč dolarjev. Torto bo razrezala princezinja Sakri Sirindam.

Skočil z mosta
na jogije...

TEL AVIV - Kraj, ki ga je izbral, je bil videti kar se da primeren: nadvoz nad zelo prometno avto cesto, tripasovnico, po kateri dan in noč vozijo tovornjaki. Ko pa je 45-letni Bene Braj skočil z namenom, da si vzame življenje, je padel na tovojnjak, ki je prevažal jogije, tako da so mu je namera izjalovila. Moskega so nato odpeljali v umobolnico.

200 tisoč dolarjev
za rešitev kostanja Anne Frank

AMSTERDAM - Marsikdo bi lahko mislil, da je dvesto tisoč dolarjev za rešitev enega samega drevesa odločno preveč: nihče pa ni kritiziral odločitve amsterdamskega občinskega sveta, ki je sklenil nameniti to vsoto za rešitev 150 let starega kostanja, ki raste za hišo Anne Frank in o katerem je deklica večkrat pisala v svojem dnevniku. Drevo je močno prizadela nafta, ki se je po naključju razlila po vrtu in prepojila zemljo. Sedaj jo bodo morali odstraniti, vendar ni niti tako gotovo, da se bo drevo rešilo. Kostanj je predstavljal za Anno Frank simbol svobode in zunanjega sveta, ki ji je bil prepovedan v času, ko se je z družino skrivala pred nacisti. V svojem dnevniku, ki so ga prevedli v 55 jezikov in prodali v 20 milijonih izvodov, je Anna Frank večkrat opisala spremembe letnih časov, ki jim je lahko v krosnji starega kostanja. Tudi danes si obiskovalci hiše-muzeja v Amsterdamu skoraj vedno ogledajo tudi drevo, ki raste za hišo.

ADAMANSKO MORJE / NAFTNI MADEŽ SE VEČA

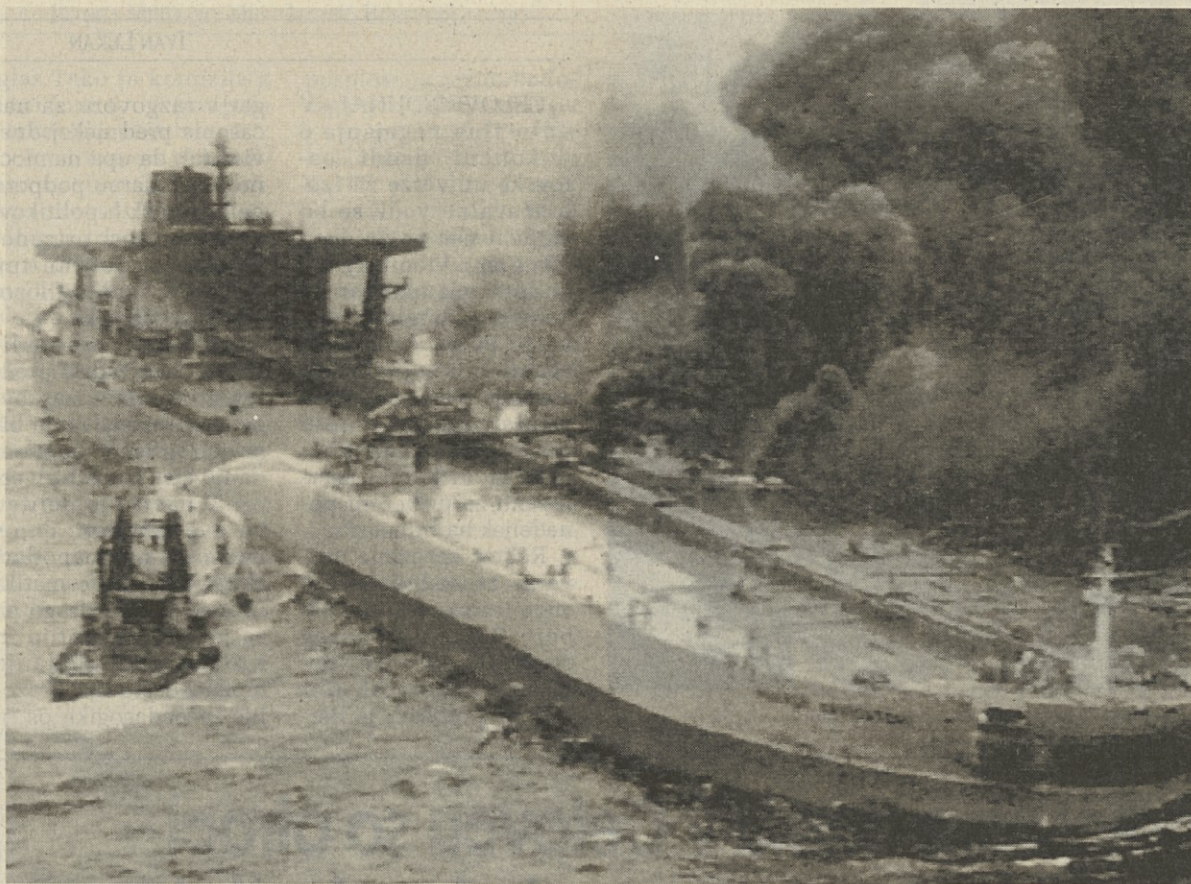
Iz ure v uro večje razsežnosti
ekološke nesreče pri Sumatri

Vsi upajo, da požar ne bo prizadel drugih cistern sodobnega tankerja
Tajska se je za sedaj oddahnila, razliti je pa skrbi malezijske oblasti

SINGAPUR - Glasnik broderske družbe v Singapuru registriranega tankerja Maersk Navigator, ki je po četrtkovem trčenju z nekim tankerjem brez nadzorstva in v plamenih severno od Sumatre, je moral včeraj priznati, da nafta, ki se izteka v morje, ne zgori, kot so to optimistično navajali v četrtku.

Helikopterji so včeraj ugotovili, da je naftni madež dolg več kot tri kilometre, širok pa 200 metrov. Ekološka škoda bo torej večja kot so prvotno računali. K sreči se madež se vedno nahaja kakih 50 milj od severne obale Sumatre, tako da izvedenci upajo, da se bo razgradil preden bo dosegel obalo. Kljub slabim vestem pa so se na Tajskem oddahnili, madež namreč miruje, ker se je poleglet zimski severozahodni monsun.

V Maleziji pa si ne delajo utvar, če bi se monsun ponovno dvignil, bi veter naftni madež brzkone z Andamanskega morja potisnil v Malajski preliv in bi lahko dosegel malezijsko obalo z nepredvidljivimi posledicami za tamkajšni ekosistem. Po vsemu sodi pa oblasti skrbijo predvsem posledice, ki bi jih jih imel tamkajšnji turizem. Za severno obalo Sumatre, kjer v bistvu

Vlačilec ob gorečem »supertankerju« Maersk Navigator v Adamanskem morju pri Sumatri (Telefoto AP)

ni turističnih objektov, se nihče ne meni razen naravovarstvenikov. Vsekakor pa vsi upajo, da bo narava sama poskrbela, saj se v morje izliva le nafta iz ene od 12 cistern tankerja, ki je iz Omana na Japonsko prevažal kar 189.000 ton surove nafte. Vse dosejanje izkušnje ob podob-

nih razlilih so protislovne, tako da je surova nafta se vedno popolna neznanica. Nekje se razgradi z bliskovito naglico, tako da v bistvu ni kratkoročnih posledic, druge pa so posledice katastrofalne. Izkušnje ob razlilih v tropskih morjih so v glavnem spodbudne, ker visoka temperatura in

tropsko sonce pospešita razgraditev. Tudiposledice na organizme v tropskih morjih so po vsemu sodeč manj dramatične kot v morjih zmernega pasu. Katastrofa pa je težko popravljiva, ko nafta doseže obalo, ker tanki sloj nafte uniči koralne in skoraj vse na obalo vezane organizme.

Nihče si ne upa niti pomisliti, kaj bi se zgodilo, če bi skoraj neizbežno eksplozije na gorečem tankerju prizadele se druge cisterne. Ze res, da je Maersk Navigator sodoben tanker, ki so ga zgradili po najodobnejših predpisih, a če ne bodo čimprej ukrepali, se lahko zgodi najhujše.

ZDA / OFENZIVA

Nikotin našli
tudi v krvi
nekadilcev

Pasivno kajenje škodljivo

NEW YORK - V krvi vsakega Američana, pa naj bo to strastni kadilec ali dosleden nekadilec, je po vsej verjetnosti prisoten nikotin. To vsaj izhaja iz prvih rezultatov širokopotezne akcije ameriškega zveznega raziskovalnega centra CDC, ki pri 23000 Američanih preverja učinke aktivnega in pasivnega kajenja na človeški organizem. Ugotovitve niso spodbudne, saj so v krvi vseh dosedaj pregledanih (800 oseb) ugotovili prisotnost nikotinskih spojin, in sicer v razponu od 0,1 do 65 nanogramov (en nanogram je ena milijardinka grama) na mililiter krvi. Pri aktivnih kadilcih so ugotovili v povprečju od 10 do 15 nanogramov nikotinskih spojin, nižje vrednote pri nekadilcih, višje pa pri strastnih kadilcih. James Pirkle, eden od raziskovalcev je navedel, da so rezultati raziskave stoddostno zanesljivi, saj se pri iskanju nikotinskih ostankov v človeškem organizmu poslužujejo najodobnejših tehnologij. Pri prejšnji raziskavi z manj sodobnimi aparati so le med redkimi nekadilci zaznali prisotnost nikotinskih spojin, kar 20 do 30 odstotkov nekadilcev ni imelo v krvi ostankov nikotina.

Te prve rezultate so objavili le dva tedna po objavi poročila Ustanove za varstvo naravnega okolja EPA, ki trdi, da v ZDA zaradi pasivnega kajenja letno umre vsaj 3 tisoč oseb zaradi pljučnega raka. To je seveda sprožilo ostre proteste ameriške tobačne industrije, ki zahteva nesporne znanstvene dokaze za take trditve. Po besedah Jamesa Pirklea skuša sedanja raziskava dokazati, da so trditve ustanove EPA pravilne. Za sedaj se omejujejo na preverjanje prisotnosti nikotinskih spojin v človeškem organizmu, kasneje bodo poskušali dokazati, da tudi te minimalne količine ogrožajo zdravje nekadilcev. Trenutno ni povsem jasno, kako bo na to ofenzivo odgovorila ameriška tobačna industrija, ki je že pred leti razumela, da se ji na domačem trzišču slabo pise in je zato svoje napore preusmerila predvsem na izvoz. Ker je v industrijsko razvitem zahodnem svetu v teku podobna ofenziva kot v ZDA, so se sedaj preusmerili v nekdanje komunistične države in v tretji svet.

GENOVA / ZA SEDAŠNJE NEZNANI VZROKI NESREČE

Eksplozija razdejala
stanovanjsko poslopje

GENOVA - Huda eksplozija je v noči na petek popolnoma razdejala zadnja nadstropja desetnadstropnega stanovanjskega poslopja v Genovi. Čeprav so na kraj nesreče takoj prihiteli gasilci in

tudi mestni redarji in policija, za sedaj se niso ugotovili za kaj je slo: domnevajo, da je bila eksplozija plina, vendar sledi ni bilo mogoče potrditi to domnevo. Zadnja nadstropja hiše so močno

poškodovana, tako da je prava sreča, da je bilo pri tem samo sedem ranjenih in se ti niso v smrtni nevarnosti. Hišo so lani obnovili: predelali so streho in obnovili fasado, kar seveda ni v zvezi z včeraj-

šnjo eksplozijo. Gasilci so celotno poslopje izpraznili in izselili številne družine, ki v njem bivajo. Stanovalci se bodo lahko spet vselili, ko bo jasno, da nosilna struktura hiše ni bila poškodovana.

NEMČIJA / IZ EKOLOŠKEGA ZORNEGA KOTA ELEKTRIČNI AVTI NISO POVSEM NEDOLŽNI

Izdelovalci avtomobilov kritično gledajo
na dosedanji razvoj električnih avtov

Nemskim inženirjem se električni avtomobili ne zdijo božji dar; pravijo, da bi bilo bolje izpopolniti motor z notranjim izgorevanjem - Vprašanje polnitve akumulatorjev

MICHAEL BIRMAN

mi motorji. Eden izmed razlogov je ta, da avto s klasičnim motorjem med cakanjem pred semaforji, ko motor teče v prostem teku, se vedno "kuri" bencin ali dizelsko gorivo, medtem ko električni avto tedaj ne porabi prav nič energije. Toda ta energetska prednost električnih avtomobilov v primerjavi s klasičnimi avtomobili povsem skopni, kadar gre za zmogljivost na dolgih voznjah in pri večjih hitrostih na odprti cesti. Glede oddajanja izpušnih plinov je prednost na strani električnih avtomobilov, vendar le tedaj, če elektrika prihaja kot v Nemčiji iz ene

tretjine elektrarn na lignit, ene tretjine nukleark, ene četrtine iz elektrarn, ki kurijo trdi premog, ostanek pa iz taksnih, ki elektriko generirajo drugače, npr. hidroelektrarn. V deželi, kakršna je Norveška, kjer kar 99 odstotkov električne energije proizvedejo hidroelektrarne, bi bila prednost električnih avtomobilov pred klasičnimi se večja, pravijo Oplovi inženirji. Nemski projektanti se pri Oplu v zasnovi svojih bodočih avtomobilov torej ne opirajo prvenstveno na električno energijo. Povsem drugače razmišljajo pri Oplovi maticni družbi

General Motors, ki namerava sredi 90-tih let zaceti serijsko proizvodnjo sportnega avtomobila impact. Pri Oplu pravijo, da sami raje gledajo na "veliko sliko", na kateri so upoštevani mnogi dejavniki - npr. proizvodnja, uporaba in reciklaža - in ki skuša uravnovesiti stvari, ki v avtomobilski industriji na videz niso združljive, tj. ekologijo in ekonomijo. Zato so inženirji pri Oplu prepričani, da bencinski in dizelskim motorjem nikakor se ni zaklenkal ekološki zvon. Motorji z notranjim zgorevanjem po njihovem mnenju se omogočajo gospodarnjšo porabo goriva.

"Dvojček" je prototip, s katerim pri Oplu preiskujejo zamisel o avtomobilu z dvema različnima motorjema, ki bi ju voznik glede na okoliščine izmenično uporabljal. Med voznjo na kratkih razdaljah v mestu bi za pogon skrbel elektromotor, zunaj mesta pa bi ga na dolgih razdaljah zamenjal motor z notranjim zgorevanjem. Oplovi inženirji opozarjajo, da prav kalifornijski primer kaže, kakšne so težave, če se oklepa enega samega koncepta. Po predpisih te ameriške zvezne države je za pogon avtomobilov, ki nimajo motorja z notranjim zgorevanjem, moč uporabljati samo akumulatorje.

Električni avtomobili niso božji dar za okolje, pravijo nemški inženirji

MILAN MEDEN - ALEKSANDER BAJT

Vsem, ki so tako prosvetljeni, da vedo, kakšne so optimalne tehnološke odločitve, in gospodarske nasploh, priporočam, da se preselijo v gospodarstvo, ustanovijo svoja podjetja in vanja vložijo kapital. To nam je najbolj potrebno in bo Slovenijo najhitreje ustavilo med gospodarsko najbolj razvite dežele. Če bi v preteklosti to storili z vsemi planerji in podobnimi strokovnjaki za razvoj, bi nam bilo zdaj precej lažje.

PASADENA - Sonda Magellan, ki že od avgusta 1990 kroži okrog Venere, je že sestavila močno znanstveno panoramo velikanškega sveta novih "zemljepisnih" značilnosti, ki jih bo v naslednjih desetih letih treba poimenovati. Pristojna ustanova U.S. Geological Survey je pozvala svetovno javnost, naj pomaga izbrati kakih stiri tisoč novih imen. "Postni nabiralnik" za predloge so Laboratoriji za reaktivni pogon v Pasadeni, ki vodijo misijo Magellan. Za dokončno potrditev imen je pristojna Mednarodna astronomska zveza (IUE). Po pravilih IUE pridejo za Venero nove značilnosti v postev zenska imena - mitoska, stvarna ali izmišljena (edina izjema so tri starejša poimenovanja: Maxwell Montes, Alpha Regio in Beta Regio). Ni moč uporabljati imen iz političnega in vojaškega sveta in iz glavnih svetovnih verstev, pa tudi ne imen stvarnih ljudi, ki so se živi oziroma so preminili pred manj kot tremi leti. (E.J.)

domači sport

DANES

Sobota, 23. januarja 1993

ODBOJKA

MOSKA C-1 LIGA
20.30 v Standrežu: Valprapor Imsa - Vivil Villa Vicentina

ZENSKA C-1 LIGA

20.00 v Vidmu, Ul. del Pioppo: Cus Udine - Koimpex; 20.30 v Trstu, sola Suvich: Bor Tombolini drinks - Fontane Treviso

MOSKA C-2 LIGA

18.00 na Opcinah: Sloga - Bor; 20.30 v Gorici, Slovenski športni cenetr: Olympia CDR - San Vito

ZENSKA C-2 LIGA

18.00 v Casarsi, Ul. Roma: Banear - Sokol Indules; 20.30 v Huminu, Ul. Campo: Al Fungo - Kmečka banka

MOSKA D LIGA

19.00 v Sovodnjah: Soca Sobema - Rojalese

ZENSKA D LIGA

18.00 v Cedadu, Ul. Udine: Asfir - Bor Friulexport; 20.00 v Rivignanu, Ul. Ungaretti: Danone - Koimpex

1. MOSKA DIVIZIJA

20.00 v Marianu, Ul. Cavour: Intrepida - Valprapor Vini Pintar; 20.30 v Locniku: Caldini - Olympia; 20.30 v Musi: Mossa - Soca Valprapor

1. ZENSKA DIVIZIJA

15.30 v Trstu, Zandonai: Oma - Kontovel; 17.00 v Pierisu: Pieris - Olympia; 18.00 v Dolini: Breg Union Beton - Altura

DECKI

15.30 v Trstu, na 1. maju: Bor Furlani - Sloga

DEKLICE

17.30 v Nabrezini: Sokol - Ricreatori

NARASCAJNIKI

15.30 v Trstu, sola Morpurgo: Nuova Pallavolo - Sloga

KOŠARKA

MOSKA B LIGA

21.15 v Anconi, Ul. V. Veneto: Stamura - Jadran TKB

MOSKA D LIGA

20.30 v Briscikih, dom Ervatti: Kontovel - Arte Bittesini

PROMOCIJSKA LIGA

18.30 v Trzicu, Ul. Rossini: Pom - Dom Simek; 20.00 v Nabrezini: Sokol Warm - Breg

1. MOSKA DIVIZIJA

16.00 na Proseku: Prosek - Virtus

DRŽAVNI KADETI

18.00 v Briscikih, dom Ervatti: Bor Radenska - Servolana; 18.00 v Trstu, Ul. Locchi: Stefanel - Kontovel

DEZELNI KADETI

15.30 v Dolini: Breg - Ferroviario

NARASCAJNIKI

15.30 v Nabrezini: Sokol - Ferroviario B

DECKI

16.00 v Briscikih, dom Ervatti: Polet - Don Bosco B

MINIBASKET

17.30 v Trstu, na 1. maju: Bor - Ferroviario

NOGOMET

UNDER 21

16.00 na Opcinah, Ul. Alpini: Opicina - Breg

DEZELNI MLADINCI

15.30 na Proseku: Primorje - San Canzian; 16.00 v Trstu, Ul. Felluga: San Luigi - Juventina

POKRAJINSKI MLADINCI

14.30 v Bazovici: Zarja - Chiarbola

ROKOMET

MOSKA C LIGA

20.00 v Roveretu: Mori Rovereto - Kras Trimac

NAMIZNI TENIS

ZENSKA A LIGA

18.00 v Zgoniku: Kras - Scordia

MOSKA B1 LIGA

18.00 v Zgoniku: Kras - Villazzano

ZENSKA C LIGA

18.00 Kras - Azzurra

MOSKA D2 LIGA

16.00 v Fossalonu, Trg Chiesa: Sakura - Kras

ZENSKA PROMOCIJSKA LIGA

18.00 v Zgoniku: Kras B - Kras A

JUTRI

Nedelja, 24. januar 1993

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventina - Flumignano; 14.30 v Fiumicellu, Ul. Libertà: Pro Fiumicello - Primorje

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Bazovici: Zarja - Mossa; 14.30 na Proseku: Vesna - Piedimonte

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Ronchisu, Ul. Galetti: Ronchis - Kras; 14.30 v Zompicchi, Ul. Pozzo: Zompicchia - Primorec; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Medea; 14.30 v Dolini: Breg - Fincantieri

KOŠARKA

MOSKA D LIGA

11.00 v Trstu, sola Suvich: Bor Radenska - Jesolo

PROMOCIJSKA LIGA

15.00 v Trstu, sola Suvich: Scoglietto - Cicibona

Plasteredilizia

1. MOSKA DIVIZIJA

11.00 v Briscikih, dom Ervatti: Polet - Ferroviario

DEZELNI MLADINCI

11.00 v kraju Santa Maria la Longa: Dentesano - Dom

NARASCAJNIKI

9.00 v Trstu, sola Suvich: Bor Radenska - Don Bosco

PROPAGANDA

9.15 v Briscikih, dom Ervatti: Jadran - Sgt; 16.00 v Briscikih, dom Ervatti: Kontovel - Scoglietto

ODBOJKA

MLADINKE

11.00 na Opcinah: Koimpex - Cus; 11.00 v Trstu, sola Visentini: Altura - Breg

DEKLICE

9.00 na Opcinah: Koimpex - Oma; 9.30 v Trstu, na 1. maju: Bor Friulexport - Sant'Andrea

NARASCAJNICE

12.00 v Trstu, sola Visentini: Virtus - Kontovel

SMUCANJE

CICIBANI

9.00 v Piancavallu: slalom, nastopajo tudi naši smučarji

Tri Drvaričeve postavke kot recept za uspeh drevi v Anconi

Vprašljiv je nastop Merlina

IGOR CANCIANI

Košarkarska prvenstva in prvenstva na sploh nosijo v sebi dve lastnosti, eno izredno pozitivno drugo pa izredno negativno: ekipe in posamezniki nimajo dovolj časa, da se pretirano veselijo uspehov tako kot tudi jim ne preostane časa, da bi se preveč zamisljali nad neuspehi.

To vodilo naj bi veljalo tudi za košarkarje Jadrana, ki so preteklo nedeljo visoko izgubili s prvouvrščeno Faenzo, ampak so se morali kmalu preusmeriti na naslednji dvoboj, se pravi na drevisnje srečanje v Anconi, pozno zvečer (ob 21.15).

Kot pravi Janez Drvarič v tej ligi ni nepremagljivih moštev in vsakih ima sleherna postava priloznost, da lahko pripravi večje ali manjše presenečenje. Tri temeljne postavke, na katerih se trener Drvarič nanasa pred drevisnjo tekmo so kolektivnost, povečana stopnja entuziazma v igri (kar pomeni, da je treba nekoliko povišati stopnjo borbenosti v obrambi in povišati tempo izvajanja napada) ter seveda agresivnost, saj je to element v katerem so jadrancovci vedno prednjačili.

O nasprotnikih je že vse znano, vsi pomnimo, da so košarkarji Jadrana TKB na prvem srečanju v Trstu zamudili enkratno priloznost, da bi jih premagali, dejstvo pa je, da imajo Riccardi, Flumini, Mancini in vsi ostali trenutno kar 16 točk v razpredelnici.

Ključ drevisnje tekme bo kot običajno v dobri obrambi in v izvajanju protinapada in zgodnjega napada, saj je to orožje, ki je jadrancovcem omogočilo suvereni zmagi proti San Marinu in proti Mestrini. Trener Drvarič pa ima seveda prav, ko pravi, da je treba ob vsem tem nekoliko premakniti os napada in več vztrajati s podajami in z igro pod košema, saj si nobena ekipa ne more privoščiti, da bi igrala in zmagovala izključno na osnovi deleza, ki ga prispevajo zunanji igralci.

Zato, da bi ne bilo vse v redu, se je na četrtkovem treningu poskodoval Umberto Merlin, ki si je zvil gleženj, v danem trenutku njegov nastop ni še gotov, v primeru, da Merlin ne bo odpotoval v Ancono, bo njegovo mesto prevzel mladi Jan Gregori.

KOŠARKA

Mladinci Bora z dobro obrambo presenetili Santos

Santos Autosandra - Bor Radenska 62:78 (31:36)

BOR RADENSKA: Cupin 8 (1:2), Porporati 14 (4:4), Giacomini 12 (8:10), Samec 19 (5:6), Grbec 25 (4:5), Vidali, Verri, Bandi, Palmisano.

TRENER: Martini; TRI TOCKE: Cupin in Grbec.

V zaostali tekmi so borovci so borovci presenetili, saj so igrali brez Simoncih in Debeljuha. Vodili so od vsega začetka, ob odmoru pa imeli pet točk prednosti. V 25' so ze vodili z 38:47, a v 32' je bilo le se 55:58. Hitro zatem pa so naši ponovno prevzeli vajeti igre v svoje roke in brez težav izpeljali tekmo do konca. S consko obrambo so borovci močno omejili nasprotnike. Dobro je igral Alan Porporati, v protinapadu pa Giacomini in Grbec (U.A.)

MINIBASKET

TURNIR »G. OBER-SNEL«

RCT - Bor 12:37

BOR: Kemperle 2, Stanic 8, Krizmančić 9, Peric, Kralj 16, Dolhar 6, D. Požar 8, Rebuta, Zanon, L. Požar, trener Vecchiet.

Borovci so uspešno začeli na tem turnirju in povsem zasluženjo premagali mostvo Ricreatorija. Za borbenost in poštenost si vsi zaslužijo pohvalo.

Università Popolare - Bor 9:54

BOR: Kralj 8, Cosmo 4, Stanic 18, Dolhar 6, Peric, D. Požar 8, Sadlowski 4, Rebuta, Hrovatin 6, Mahnič, trener Vecchiet.

Z zelo dobro obrambo so si Borovi najmlajši prislužili že drugo zmago na tem turnirju.

ODBOJKA / NAŠE ŠESTERKE V DEŽELNIH PRVENSTVIH

Zadnji moški derbi prvega dela na Opčinah obeta izenačenost

Slogaši so vsekakor favoriti - Olympia proti San Vitu - Popravni izpit za kmečko banko - Zelo važna tekma za Sočo Sobema proti Rojaleseju

V moški odbojkarški C-2 ligi bo drevi na sporedu se tretji derbi slovenskih ekip med Slogo in Borom. Ta derbi bi verjetno moral biti se najbolj izenačen, saj se obe ekipi borita za obstanek.

Na papirju so favoriti slogaši, ki točki tudi krvavo potrebujejo na svoji poti proti obstanku v ligi. Borovci pa se jim bodo upirali po svojih močeh in skušali osvojiti vsaj set, kot nam je pritrtil Borov podajac Dean Furlani: »Prav gotovo je Sloga favorit, toda mi se bomo zagrizeno vrgli v boj. Zato pričakujem lepo in izenačeno tekmo, tako da bi prišla na svoj račun tudi publika, ki bo verjetno precej številna.« Borovci se bodo potrudili se toliko bolj, ker je ta tekma tudi poslovilna za trenerja Seppija, ki bo od ponedeljka naprej med tednom v Milanu zaradi službenih obveznosti. Med tednom so imeli borovci nekaj težav, saj je zbolel Ruttar, Ceresari je imel težave z zobmi, Caputi pa s kolenom. Njihov nastop je torej se vprašljiv. Na drugi strani pa je tudi Sloga imela težave s poskodbami. Edi Božić si je namreč pretegnil mišico in cel teden ni treniral. Danes pa bo morda le na igrišču: »Zelo si želim igrati, saj je tekma zelo pomembna. Moramo zmagati z gladkim izidom. Vsak izgubljen set je za nas majhen neuspeh.« V primeru Božičeve odsotnosti bo verjetno na centru igral Cisolla, na krilu pa Kralj. Upamo seveda, da bo tekmi sledilo tudi večje

število gledalcev, kot jih je običajno prisotnih.

Slogasem lahko v boju za obstanek v tem kolu pomaga tudi Olympia CDR, ki igra na domačem igrišču proti San Vitu, ki ima na lestvici le dve točki več od Sloge. Na papirju so Goricani absolutni favoriti, zato jim zmaga v tem kolu ne bi smela uiti. Trener Petejan pa je kljub temu nekoliko zaskrbljen. Cel teden namreč ni treniral najboljši tolkač Simon Terpin zaradi težav z zobmi in njegov nastop je vprašljiv. Poleg tega pa je bila prisotnost drugih igralcev na treningih slaba. Manjkali pa so prav tisti, ki bi morali biti nosilci igre. Petejan je zato razočaran in je rekel, da bodo danes igrali tisti igralci, ki so pokazali večjo zagrizenost in voljo.

V zenski C-2 ligi ima Sokol Indules svoj popravni izpit v Casarsi proti zadnjevrščenemu Benearju. Po slabem nastopu v prejšnjem kolu pričakujemo seveda reakcijo igralcev. Z izjemno poskodovane Saske Perot bodo tokrat vse igralke na razpolago trenerja Jeronica. Nasprotnika seveda ne gre podcenjevati, saj je v prejšnjih nastopih že ušel kakšen set tudi boljšim ekipam. Jeronica pa je vsekakor optimist, saj so igralke že na prijeteljski tekmi proti Gemoni pokazali določen napredek. Prav prvouvrščena Gemona pa je danasnji nasprotnik goriske Kmečke banke. Ta ekipa odločno cilja na napredovanje. Delo v

Bor Tombolini v tekmi s šesterko Fontane TV za ohranitev 3. mesta Za Valprapor Imsa »derbi« z Vivilom

Dekleta Koimpexa čaka v Vidmu proti Cus važna tekma za obstanek

Tako ali drugače bodo vse tri nase sesterke, ki nastopajo v državnih odbojkarških ligah, danes zvečer pred težko preizkusnjo.

Najbolj atraktivno bi moralo biti tokrat srečanje deklet Bora Tombolini drinks doma proti Fontanam iz Villorbe pri Trevisu. Obe ekipi imata namreč enako število točk in zaostajata (skupaj z Moglianom) sele za dve točki za vodilno dvojico Camst - Marzola. Fontane je že nekaj let ena boljših sesterk v tej ligi, zato njena visoka uvrstitev sploh ne preseneca, medtem ko so se borovke pri vrhu znasle povsem nepricakovano, saj je ekipa startala v prvenstvo korenito pomlajena. Če se hočejo plave po dveh januarskih spodrslihajih se obdržati pri vrhu, je zmaga tokrat nujna. Prejšnji teden so plave z zmago proti Lasseju pri Vicenzi menda že dokončno uresničile svoj minimalni cilj - obstanek v ligi, tako da lahko odslaj igro zdaj povsem brezskrbno, upati je le, da to ne pomeni tudi nemotivirano. Zal se je med tednom na treningu teje zvila gleženj Gustinijeva, ki letos res nima sreče, prej jo je

namreč mučila rama. Ko je nekajkrat le stopila na igrišče, je bil njen delež vselej opazen. Vsekakor pa se njena odsotnost ne bi smela poznati, če bodo standardne igralke igrala na običajnem nivoju.

Pred izredno pomembno preizkusnjo stoji Koimpex, ki mora na gostovanju v Vidmu pri Cus nujno zmagati, sicer bi se povsem vpletel v boj za obstanek. Zdaj je to tudi edini cilj ekipe. S tem ciljem se je treba sprijazniti tudi, če so bila začetna pričakovanja povsem drugačna. Zal ekipa tudi tokrat ne bo zaigrala v popolni postavi. Cus je gotovo slabši, a ima na svoji strani nevarno orožje - servis. Na teza, ki se bodo morebiti pojavile pri sprejemu, je treba reagirati mimo, saj v ostalih elementih nasprotnik ne bi smel biti boljši.

Valprapor Imsa bo igral doma proti Vivilu iz Ville Vicentine. Gre za pravi derbi, saj je med družtvoma rivalnost precejšnja. Valpraporovci so po porazu proti San Giustini na treningu se resneje poprijeli za delo in zato lahko v Standrežu pričakujemo dobro igro.

NAMIZNI TENIS / V ŽENSKI A LIGI

Čar tekme s Scordio je le v dvobojih naših deklet s Kitajko Fenovo

Fantije v B1 ligi proti Villazzanu za zmago

Drevi ob 18. uri bo Kras Corium startal na gotovo zmago. V drugem povratnem kolu zenske namiznoteniške A lige se bo v Zgoniku srečal s postavo Scordie, ki nima niti minimalne možnosti, da ostane v najvišji ligi. Nasa gotovost zmage izhaja iz gostovanja na Siciliji, kjer so se domačinke predstavile kot povsem nedorasle nasprotnice našim prvotigasicam. Izkazalo se je tudi, da niti visoko kotirana tujka Ju Zhi Fen st. 7 ne more prinesiti družtvu zmage, če nima ob sebi kolikor toliko solidnih igralcev. Fen nima te sreče. Car drevisnje predstave v najvišji italijanski ligi bo dalo le srečanje naših deklet s Kitajko.

Moska B1 liga

Prvouvrščena postava Krasa Activa se bo srečala se z zadnjim od sedmih nasprotnikov v ligi. Gostovala bo pri Cassa Rurale Villazzano starim znancem iz nižjih lig. Vsekakor se bodo Sercejevi varovanci potrudili, da obdržijo vodilno pozicijo napram četrtemu Villazzanu, ki pa ima le eno zmago manj od naših fantov. Z velikim zanimanjem pričakujemo novico o izidu med Krasovim mostvom, ki ga sestavljata drugokategorijna Ch-

Aduť Krasa Christian Mer-

ristian Mersi in Igor Milic (st.29) ter Marjan Milic in nasprotniki iz Villazzana Parisi, Marchiori, Suster - vsi druga kategorija.

Ženska C liga

Po dobrem začetku prvega dela prvenstva se nadejamo, da bo Krasova postava uspešna tudi v drugem povratnem kolu, se zlasti, ker so prvo srečanje z Azzurro izgubile z borih nekaj točk razlike posameznih setov.

Mlade Krasove igralke Katja in Vanja Milic ter Erika Radovic bodo imele tokrat prednost domačega igrišča in seveda vso podporo zvestih navijačev. Pozicije gostje in

Krasa so na lestvici skoraj izenačene.

Deželne lige

Po daljšem premoru se nadaljujejo prvenstva promocijske lige. Med štirimi konkurenčnimi ekipami, ki nastopajo v zenski vrsti si bosta stali nasproti za zaleno mizo postavi Krasa B proti Krasu A. Deska Krasova ekipa, ki jo sestavlja Gorazd Milic in Janez Grom bo gostovala pri prvouvrščeni ekipi Sacura iz Grazeza.

Od 26. do 29. t.m. se bo v Bormeju odvijal turnir za mladinske deželne reprezentance. Igre Bormea bodo imele tudi mednarodno obeležje. Poleg nekaterih reprezentanc iz Severne Italije bodo prisotne tudi reprezentance iz prostora Alpe Adria. Organizator, deželna Namiznoteniška zveza, pričakuje udeležbo iz nad 100 tekmovalcev iz 18 dežel, ki imajo pravico do nastopa. Reprezentanco FJK bo vodil deželni selektor Matjaz Serčer in Butelli Cristiana.

Pretekli teden je deželni selektor v ta namen sklical tudi miniaturne desetih igralcev in postavil mosko in zensko ekipo. V zenski sta tudi dve igralci Krasa, Katja in Vanja Milic in Gambinijeva Rangers Videm. Mosko vrsto nase dezele bodo predstavljali Ceppi in Radini, oba Fincantieri Trst, in Banariol San Giovanni iz Vidma (J.J.)

SOLE / DIJAŠKO PRVENSTVO

Odbojkarice liceja Prešeren v finalu pokrajinske faze

V polfinalu premagale vrsto Zoisa

V finale pokrajinske faze odbojkarškega turnirja za zenske v okviru Dijaškega prvenstva sta se uvrstili šesterki znanstvenih licejev Prešeren in Galilei. Polfinalne tekme so bile včeraj v telovadnici sole Galilei. Izidi: Prešeren - Zois 2:0 (15:4, 16:14); Galilei - Sломšek 2:0 (15:5, 15:8).

Datum finala se ni določil. Postavi naših sol: PRESEREN: Cok, Zadnik, Azman, Pernarcich, Mamolo, Gruden, Flego, Pitacco, Spacal in Cerne. ZOIS: A. in M. Faimann, M. Milic, I. Vidali, Gregori, Ferluga, Mauri, Bogatec, Kosmina in Mezgec. SLOMSEK: Antonić, Radetti, Vodopivec, Kutin, Zivec, Orlic in Cossutta.

Narascainice: derbi gladko borovkam

Bor Friulexport - Koimpex 3:0 (15:4, 15:3, 15:3) BOR FRIULEXPORT: Bogatec, Orel, Sternad, Tomaselli, Ruzzier, Flego, Furlani, F. in K. Mezgec, Rogelja, Sadlowski.

KOIMPEX: Kocjancic, Kalc, Sossi, Marucelli, Cibi, Ban, Criti, Furlan, Ferluga, Kete, Dagostini.

Derbi je bil povsem enosmeren, saj je bila tehnicna razlika med ekipama prevelika. Borovke so zaigrale homogeno in učinkovito in brez pravih nihanj, kar je za igralke te starosti zelo pozitivno, slogasice pa se jim, kljub poštenosti, niso mogle resneje upirati. Zelo zadovoljen z igro borovk je bil po tekmi tudi tehnični vodja našega mestnega društva Uco Jurkic, ki pa je več pričakoval od slogasice. Borovke so se edina ekipa, ki v prvenstvu ni izgubila niti seta, zdaj pa nestrpno pričakujejo dvoboj s Cusom, za katerega kaže, da je njihov najnevarnejši nasprotnik. (E.M.)

Koimpex - Altura: 3:0 (15:9, 15:13, 15:7) KOIMPEX: Ban, Canziani, Criti, Criti, Grgic, Kalc, Kocjancic, Marucelli, Sossi, Stor, Strajn.

Mlade igralke Koimpexa so tokrat zaigrale nekoliko slabše kot znajo, tako da je bila tekma s tehnicne plati manj zanimiva. Največjo težo so na tem srečanju imeli servisi, tu pa so bile slogasice boljše. (INKA)

NARASCAJNIKI

Bor Furlani - Pallavolo TS 1:2 (5:15, 15:9, 9:15) BOR FURLANI: Bosari, Jančar, Lunazzi, Krmec, Mikolj, Savarin, Seppi.

Igralci Pallavola so se borovcem oddolžili za poraz iz prvega dela, treba pa je reči, da so plavi tokrat spet nastopili v okrnjeni postavi. Igra ekip v tem prvenstvu temelji na servisu in na izkoriščanju nasprotnikovih napak. Tako lahko tudi razumemo razplet v prvem setu. Plavi so v drugem setu po plitvem začetku (0:6) odločno reagirali in razmeroma brez težav niz osvojili, s tem pa tudi dragoceno točko. Tretji niz je bil izenačen z napakami na obeh straneh, na koncu pa so bili gostje boljše.

VRSTNI RED PO 6. KOLU: Pallavolo 13 (6 tekem), Bor Furlani 12 (6), Rozzoll (5), Sloga (6), Nupva Pallavolo 0 (6).

TENIS / ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE

Garner in Jones junaka dneva

MELBOURNE - Če je po eni strani res, da od »preživelih« favoritov tu na odprtem teniskem prvenstvu Avstralije resnično navdušuje le Jim Courier, je tudi res, da so bili v ospredju pozornosti včerajšnjega petega dne tega turnirja, ki steje tudi za veliki slam, nekateri njegovi manj poznani rojaki. To velja to za stiriindvajsetletnega Chrisa Garnerja, 220. igralca na jakostni lestvici ATP, ki je premagal Todda Witskena, potem ko je ta v prvem kolu premagal 9. nosilca Nizozemca Richarda Krajicka. Toda se bolj je presenetil že 29-letni Kelly Jones z zmago proti Wheatonu. Jones je na računalniški lestvici sele 447., Wheaton pa je pred tem tu v Melbourneu z izločitvijo Changa pokazal izvrstno formo. Tako Garner kot Jones sta se na osrednji turnir prebivalja skozi kvalifikacije in menda ni potrebno poudarjati, da bosta v osmini finala enega od turnirjev za veliki slam nastopila prvic. Njuna pot bo sedaj zelo zahtevna. Garner se bo namreč pomeril s sedmim nosilcem Kordo, Jones pa z 11. Forgetom, ki je včeraj zmllel domaćina Morgana. Veliko težje sta se do zmage dokopala Spanec Bruguera in Nemec Stich.

Nekaj izjav: Courier: »Nikoli ne pogledam semaforja, ki kaže hitrost servisov. Bojim se, da bi pri 200 km na uro začel pretiravati v želji, da doosem se večjo hitrost. Pred leti sem na turnirju v Indian Wellsu zahteval odstranitev te naprave, zdaj pa je spet vse po starem.«

Forget: »Res sem se oddahnil, ko sem izvedel, da bom proti Morganu igral jutraj, ko je hladneje. Toda bolj kot vročine se bojim vetra.«

Medvedev: »Res me jezi to, da sem dvoboj s Kordo izgubil zato, ker se je zogica dotaknila mreže. Sicer pa pretiranih razlogov za tarnanje nimam, saj sem res igral slabo.«

Korda: »Konec je bil res zalosten, toda vseeno sem zadovoljen, ker sem zmagal slabi igri navkljub. Prvic letos nisem serviral kot zmorem. Upam, da bom v prihodnjih dneh serviral boljše.«

V ženski konkurenci ni bilo presenečenj. Včerajšnji izidi

Moski - 3. kolo: Forget (Fr-st.11) - Morgan (Avstral) 6:2, 6:2, 6:2; Korda (Čes-st.7) - Medvedev (Ukr) 6:4, 4:6, 6:4, 7:6 (7:5); Bruguera (Sp-st.15) - Siemerink (Niz) 7:6 (7:5), 4:6, 6:3, 3:6, 9:7; Courier (ZDA-st.1) - Raoux (Fr) 6:4, 6:3, 6:4; Garner (ZDA) - Witsken (ZDA) 6:1, 6:1, 4:6, 4:6, 6:4; Stich (Nem-st.14) - Stoltenberg (Avstral) 5:7, 6:4, 7:6 (7:0), 4:6, 6:1; Jones (ZDA) - Wheaton (ZDA) 0:6, 6:3, 6:4, 6:2.

Michael Stich ni imel lahkega dela (telefot AP)

Ženske - 3. kolo: Tauziat (Fr-st.12) - Dahlman (Fin) 6:2, 6:1; Porvis (Av) - Demongeot (Fr) 6:1, 6:2; G. Fernandez (ZDA) - White (ZDA) 7:6 (8:6), 3:6, 7:5; C. Martinez (Sp-st.6) - Oremmmas (Niz) 6:3, 4:6, 6:4; Sabatini (Arg-st.3) - Kimberley Po (ZDA) 6:2, 6:3; Halard (Fr) - Garrison (ZDA) 6:4, 7:5; Pierce (Fr-st.10) - Davenport (ZDA) 6:3, 6:0; Seles (Jug-st.1) - Fendick (ZDA) 6:1, 6:0.

V nadaljevanju 3. kola so ponoči in danes jutraj po našem času igrali se naslednje dvoboje: Antonitsch (Avb) - Edberg (Sve); Mandtsdorf (Izr) - Samporas (ZDA); Fromberg (Avstral) - Costa (Sp); Black (Zim) - Ferreira (J.Afr); Washington (ZDA) - Stark (ZDA); Volkov (Rus) - Boetsch (Fr); Porwik (Nem) - Graf (Nem); Capriati (ZDA) - Zvereva (Blr); Zrubakova (Slk) - Sanchez (Sp); MJ Fernandez (ZDA) - Sawamat-su (Jap).

KOŠARKA / EVROPSKO KLUBSKO PRVENSTVO

Scavolini dobil italijanski derbi

Premagal je Knorr - Poraz Benettona

PESARO - Italijanski derbi 8. kola evropskega klubskega prvenstva A skupine med Scavolinijem in Knorrom so po izenačenju in trdi tekmi osvojili kosarkarji iz Pesara. Pete Myers (20 tock), Carlton Myers (17) in Magnifico (15) so bili najboljši strelci pri gostiteljih, odločilen za zmago pa je bil American Workman, ki je dosegel odločilne točke v ključnih trenutkih. Pri bolonjskem moštvu je bil kot običajno najboljši Predrag Danilović (26 tock). Dobro sta igrala tudi Moretti (19) in Coldebella (14).

Scavolini je s to zmago na vrhu lestvice skupno z Limogesom in Paokom, ki sta se prav v tem kolu spoprijela med seboj, zmagali pa so Francozi.

Knorr pa je na 4. mestu skupno z zagrebško Cibono, ki je v tem kolu tesno, toda zaslužen odpravila Joventut iz Badalone. Junak zagrebskega srečanja je bil nedvomno Radulović, ki je dosegel kar 31 tock, od le-teh celo 6 »trojk«.

Dobro sta zaigrala se Nakic (16) in Žuric (15). Pri Joventutu, ki se je po tem porazu dokončno poslovil od četrtfinala, je bil najboljši Villacampa s 23 točkami. Na tej tekmi so odločale prav »trojke«, saj so jih Zagrebčani dosegli kar 10 in si tako tudi

priigrali minimalno prednost, ki so jo nato ohranili do konca srečanja.

V B skupini je bil derbi tega kola v Madridu, kjer je domači Real nadigral Skansijevo moštvo Benettona. Italijanski kosarkarji so na tem srečanju povsem odgovodali in že dejstvo, da so v prvem polcasu dosegli bornih 19 tock, jasno kaže, da je vsa ekipa iz Trevisa imela crn dan. Res je, da je zaradi komaj prebolele gripe Kukoć igral le v drugem polcasu, to pa gotovo ni opravilo za tako slabo predstavo.

Pri gostiteljih, ki so zaigrali zelo zbrano in motivirano, saj jih je bodrilo več kot 10.000 navijačev, so vsi zelo dobro igrali, odlikovala pa sta se Birjukov z 22 točkami (6:6 za 2 točki in 3:5 za 3 točke) in Sabonis, ki je dal sicer le 9 tock, imel pa je kar 19 skokov. Bil pa je, kot običajno, odličen pri »odpiranju« protinapada z dolgimi podajami.

V tej skupini je Zadar doma zaslužen premagal zadnjevrstenci Malines, toda tudi po tem uspehu ostajajo Hrvatje odrezani od boja za uvrstitev med prvo četverico.

Srečanje v Zadru ni bilo za kosarkarske sladokusce. Igrali sta pač ekipi s spodnjega doma lestvice. Od posamez-

nikov naj omenimo razpoloženega Sarlijo, ki je dal 18 tock, prav toliko pa jih je pri gostih dosegel Varner.

V tej skupini je brzko ne ostalo le pet ekip v boju za prva stiri mesta. Tu so se nepremagani Real Madrid, Benetton in Orthez ter Bayer in Olympiakos.

Skupina A
IZIDI 8. KOLA: Limoges - Paok 60:58, Cibona - Joventut 84:81, Scavolini - Knorr 83:80, Makabi prost.

VRSTNI RED: Limoges, Paok Solun in Scavolini Pesaro 10, Knorr Bologna in Cibona Zagreb 8, Makabi Tel Aviv in Joventut Badalona 4.

PRIHODNJE KOLO (28.1.): Cibona - Makabi, Joventut - Scavolini, Knorr - Limoges, Paok prost.

Skupina B
IZIDI 9. KOLA: Pau - Estudiantes 71:68, Real - Benetton 83:51, Olympiakos - Bayer 79:63, Zadar - Maes Pils 77:67.

VRSTNI RED: Real Madrid 16, Benetton Treviso in Pau Orthez 12, Bayer Leverkusen 10, Olympiakos Pirej 8, Zadar 6, Estudiantes Madrid 4, Maes Pils Malines 2.

PRIHODNJE KOLO (28.1.): Olympiakos - Real Madrid, Benetton - Maes Pils, Bayer - Pau Orthez, Estudiantes - Zadar.

NOVICE

IAAF: dokončni »ne«

za nagrade posameznikom

DZAKARTA - Na včerajšnji seji mednarodne atletske zveze (IAAF) so dokončno sklenili, da ne bodo dajali denarnih nagrad posameznikom za nastope na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah. Odločitev je bila pričakovana, saj, tako trdijo mozeje iz IAAF, bi morali biti atleti ponosni, da zastopajo svojo državo na tako pomembnih tekmovanjih.

Na seji mednarodne atletske zveze, ki ji je predsedoval Italijan Primo Nebiolo, so tudi sklenili, da bodo državnim atletskim zvezam dodelili kar 7, 5 milijonov dolarjev (približno 11 milijard lir) za pripravo in za nastop na SP in OI.

Sammer k Borussi Dortmund

DORTMUND - Inter je odstopil Borussii iz Dortmundu svojega igralca Matthiasa Sammerja. Vest je včeraj sporočil predsednik nemškega kluba Gerd Niebaum, ki pa ni hotel povedati, koliko denarja so odsteli Interju za ta prestop.

Futreja ni v reprezentanci

LA VALLETTA - Paula Futreja ni v portugalski reprezentanci, ki bo igrala proti Malti. Tako se je odločil zvezni trener Portugalske Carlos Queiroz, potem ko je na včerajšnjem treningu reprezentance poslal z igrišča Futreja, ker ni pokazal nobene volje do dela.

Futre je pred dnevi prekinil vsako sodelovanje s svojim klubom, Athleticom iz Madrida, in verjetno je prav spor z madridskim klubom vzrok za tako obnašanje tudi v reprezentanci.

»V reprezentanci potrebujem motivirane nogometase, brez psiholoskih težav. Tekma z Malto ne bo lahka. Maltežani so se namreč enakovredno upirali Italiji,« je dejal selektor Queiroz.

Nuna iz Neaplja piše pesmice za Maradono

CASTELLAMARE DI STABIA (NEAPELJ) - Stefania Iorio, nuna iz Nepalja, je že dolgo let navijačica Napolija in si zelo želi, da bi si cimprej ogledala prvenstveno tekmo Bianchičevega moštva. V svoji celici si med molitvijo nuna Stefania odrga nekaj casa za sestavljanje pesmic za nogometno ekipo Napolija in predvsem za Maradono.

»Mislim, da je sport sijajno sredstvo za dialog z mladimi. Večkrat sem se prav o sportu in predvsem o nogometu pogovarjala z mladino in prepirana sem, da bi bilo veliko manj težav z mami, če bi se mladina bolj ukvarjala s sportom,« pravi nuna Stefania.

Najboljši trije skupaj

OSAKA - Vsi trije dobitniki olimpijskih kolajin iz Barcelone na 110 metrov z ovirami se bodo ponovno pomerili na mednarodnem dvoranskem atletskem mitingu na japonskem. Zmagovalec Mark McKoy (Kan), dobitnik srebrne olimpijske kolajne Tony Dees in tretjevrstenci iz Barcelone, Jack Pierce, (oba ZDA) bodo nastopili na 60 metrov z ovirami na atletskem mitingu Yomiuri Chitose, ki bo 11. februarja. Na mitingu so potrdili udeležbo tudi stiri dvoranski svetovni rekorderji, in sicer skakalec ob palici Sergej Bubka (Ukr), rekorderka na 60 metrov Merlene Ottey (Jam), skakalka v daljavo Heike Drechsler (Nem) in ameriški skakalec v daljavo Mike Conley. (Reuter)

Prvi turnir na Hrvaškem

BRIONI (Morel) - Danes bo po 50 letih v tem mondenem letovišču mednarodni turnir v golfu, ki bo hkrati prvi tovrstni turnir na Hrvaškem. Na njem bo sodelovalo okoli 50 tekmovalcev iz šestih hrvaških, dveh avstrijskih in starih slovenskih klubov (Bleda, Lipice, Gradu Mokrice in Rogaske Slatine) ter italijanski in nemski igralci golfa, ki bodo nastopili posamezno.

Končina v Italiji

VIDEM (Morel) - Jutri bo v Brazzanu pri Vidmu poulični tek na 12.400 metrov dolgi progi, na katerem pričakujejo prek 100 tekacev in tekacic iz Evrope in Afrike. Teka se bo udeležil tudi ljubljancan Srečko Končina, ki je po krajsi boleznii okreval. Upa, da bo na svojem drugem nastopu na tem teku zmagal. Leta 1990 je bil namreč drugi, za Kenijcem Mietom.

Deseterobojec Thompson odslej pri Peugeotu

LONDON - Dvakratni olimpijski zmagovalec v deseteroboju, Britanec Daley Thompson, se je preusmeril v avtomobilizem. 34-letni atlet, ki je podpisal pogodbo s podjetjem Peugeot, bo tekmoval na dirkah za Pokal Velike Britanije. Vodja ekipe voznikov Peugeotta Mick Lindford je povedal, da na Thompsonsa resno računajo, saj je zelo dober voznik. Daley Thompson v avtomobilskih krogih ni povsem neznan, saj je že tekmoval na 500 km dolgi tekmi na dirkališču v Silverstonu. (AFP)

Zahtevajo hitrejšo igro

TOKIO - Predsednik mednarodne namiznoteniske zveze (ITTF) Ichiro Ogimura je pozval igralce in funkcionarje tega sporta po celem svetu, naj naredijo vse, kar je v njihovih močeh, da bi ta igra postala hitrejša in popularnejša. Na majskem srečanju 160 članov svetovne namiznoteniske zveze bodo predstavili dveletno studijo, kako izboljšati igro namiznega tenisa. Eden izmed predlogov pravi, da bi znižali številno točk za zmago ene igre z 21 na 11, drugi predlog je, da bi menjali servis po vsaki točki, in ne sele po dotedanjih petih. Predvidevajo tudi spremembe v materialih, iz katerih so izdelani loparji. Z vsem tem želijo tudi povečati zanimanje televizije za ta sport.

O spremembah, ki jih bodo letos samo preizkusali, se bodo dokončno odločili na konferenci ITTF leta 1995, veljati pa naj bi začele dve leti kasneje. (Reuter)

SMUČANJE / ŽENSKI SMUK ZA SP

Chantal Bournissen pred presenetljivo Zelenskajo

HAUS (AVSTRIJA) - Svicarka Chantal Bournissen je včeraj osvojila svojo drugo sezonsko zmago v smuku. Prvic si je Svicarka prismucala prvo mesto v Lake Louiseju.

Bolj kot podvig Burnissenove velja omeniti padce številnih smučark na tej progi, ki je najdaljša v prvenstvu. Najhuje jo je skupila Američanka Hilary Lindh, ki so jo morali odpeljati v bolnišnico, kjer so jo pridzali zaradi poškodbe v kolenu.

Tudi Kanadčana Kate Pace je padla na istem odseku proge in si pri tem poskovala roko, blizu cilja pa sta padli se Avstrijka Barbara Sedler in Američanka Megan Gerety, ki pa sta dobili le nekaj prask po telesu.

Zaradi številnih padcev je bila včerajšnja tekma kar nekajkrat prekinjena.

Verjetno najzadovoljnejša po včerajšnjem smuku ni bila zmagovalka, Svicarka Bournissenova, temveč Rusinja Varvara Zelenskaja, ki je povsem nepricakovano osvojila drugo mesto. Lahko bi celo zmagala, če bi smučala z enakim tempom tudi na spodnjem delu proge.

Naj omenimo se, da je bila Slovenka Mojca Suhadolc 30.

VRSTNI RED SMUKA: 1. Bournissen (Svi) 1:42, 64, 2. Zelenskaja (Rus) 1:42, 70, 3. Ginther (Av) 1:42, 86, 4. Seizinger (Nem) 1:43, 11, 5. Zeller (Svi) 1:43, 21, 6. Renoth

(Nem) 1:43, 56, 7. Ertl (Nem) 1:44, 00, 8. Lee-Gartner (Kan) 1:44, 05, 9. Vogt (Nem) 1:44, 12, 10. Haas (Av) in Merle (Fr) 1:44, 17, 30. Suhadolc (Slo) 1:45, 97.

SKUPNI VRSTNI RED SMUKA ZA SP: 1. Seizinger (Nem) 340, 2. Bournissen (Svi) 258, 3. Häusl (Nem) 190, 4. Lee-Gartner (Kan) 179, 5. Merle (Fr) 175.

SKUPNI VRSTNI RED ZA SP: 1. Wachter (Av) 749, 2. Merle (Fr) 609, 3. Seizinger (Nem) 583, 4. Maier (Av) 420, 5. Vogt (Nem) 379, 6. Schneider (Svi) 370, 7. Bournissen (Svi) 354, 8. Lee-Gartner (Kan) 320, 9. Wiberg (Sve) 319, 10. Coberger (N. Zel) 300, 11. Häusl (Nem) 299, 12. Ertl (Nem) in Eder (Av) 294.

Chantal Bournissen - letos drugič uspešna (telefot AP)

NOGOMET / C. ZVEZDA, PARTIZAN IN VOJVODINA USTANAVLJAJO NOVO ZVEZO

Veliki klubi kopljejo NZS grob

BEograd - Crvena zvezda, Partizan in Vojvodina tudi uradno niso več člani Nogometne zveze Srbije. Včemesecni spor med NZS in klubi je izbruhnil zaradi izbora novega predsednika Nogometne zveze Jugoslavije, njegove korenine pa so, po vsej verjetnosti, mnogo globlje. Osnovni razlog je želja klubov, da bi pri bistvenih odločitvah upoštevali tudi njihova stališča, ne pa zgolj kombinacij birokratov iz majhnih nogometnih centrov. Zato so tudi ustanovili lastno organizacijo - Nogo-

metno zvezo Republike Srbije. Za razliko od prejšnje nogometne organizacije, se vedno obstoječe Nogometne zveze Srbije, naj bi imeli glavno besedo v novi zvezi klubi in ne več občinske, pokrajinske in druge zveze. Le-te so prava legla propadlih politikov, ki so se skrili za nogometno zaveso.

Najbolj znana imena jugoslovanskega nogometa so soglasno podprla zamisel o ustanovitvi nove organizacije, med njimi tudi Miljan Miljanić, ki bo avtor programske usmeritve oziroma

tisti, ki bo risal svojo vizijo strokovnega dela in razvoja v Republiki Srbiji. Skupščino nove zveze bo predstavljalo 63 članov, med katerimi jih bo 53 zastopalo klube, po pet mest pa bodo imeli sodniki in trenerji. Iz zveznih lig bo delegiranih 21, za preostale klube pa bo preostalo 32 mandatov, kar pomeni, da bodo imeli večino tako imenovani mali klubi.

»Srbski posli« je najnovejše dogajanje v no-

gometu Zvezne republike Jugoslavije komentiral eden znanih televizijskih komentatorjev. Medtem ko kakovost najbolj popularnega sporta vrtoglavo drsi navzdol zaradi odhoda velikega števila odličnih nogometašev v tujino in nenastopanja na mednarodnih tekmovanjih, se nogometni birokrati borijo za oblast in celo ogrožajo težko vzdrževani status Nogometne zveze Jugoslavije v FIFA.

»Z osnutkom statuta nove organizacije bomo seznanili vse klube po

Srbiji,« je izjavil Zarko Zečević, generalni sekretar Partizana. »Ves čas si bomo prizadevali za ohranitev legitimnosti NZJ, ki ne sme biti ogrožena en sam trenutek. Če bo odziv pozitiven, bomo februarja sklicali vsesrbski nogometni zbor v Beogradu, da bi NZJ lahko še pravocasnio izvolila svoje osnovne organe in ohranila svoje članstvo v FIFA.«

Predstavniki treh največjih klubov v ZR Jugoslaviji obljubljajo velike spremembe za začetek novega sistema tekmo-

Skakalci danes spet za točke

V Predazzu

PREDAZZO - Smučarski skakalci se bodo na veliki skakalnici v Predazzu v dolini Fiemme danes pomerili na tekmi za posameznike, jutri pa bo na sporedu moštveno tekmovalje. Na startu bo 69 tekmovalcev, manjkali bodo samo predstavniki držav nekdanje Sovjetske zveze.

Na četrtkovem treningu so bili slovenski skakalci nekoliko slabši, včeraj pa so Petek, Gostisa, Franc, Kladnik in Jekovec skakali vedno boljše. Petek je v treh serijah za trening skočil 111, 115 in 114 metrov, Gostisa 107, 111 in 115 metrov, Kladniku pa se je najbolje posrečil tretji poskus, v katerem je dosegel 116 metrov. Franc je v drugi in tretji seriji skočil 106 in 108 metrov, Jekovec pa je v najdaljšem poskusu do skočil pri 102 metrih. Prepričljivo najboljši so bili Japonci. Akira Higasi je s 122 metri dosegel največjo daljavo dneva.

V Predazzu bo nastopil tudi zmagovalec lanskega pokala Toni Nieminen. Na treningu je skočil le 106 metrov. Tekmovalje na 120-metrski napravi, na kateri je Franci Petek pred dvema letoma postal svetovni prvak, se bo začelo ob 12.30 uri. (J.M.)

Slalom: J. Košir v prvi jakostni skupini

VEYSONNAZ - Danes in jutri se bodo alpski smučarji v francosko govorečem delu Svice se zadnjič pred svetovnim prvenstvom na japonskem pomerili na tekmah svetovnega pokala. Za točke v smuku, slalomu in kombinaciji, dekleta pa bodo medtem v istih disciplinah nastopila v Hausu v Avstriji.

Danes bodo na progi L'Ours tekmovali smučarji. Na uradnih treningih je bil dvakrat najhitrejši Svicar Franz Heinzer, enkrat pa Italijan Peter Runggaldier. »Na trdem umetnem snegu ima veliko možnosti za zmago Runggaldier,« meni Heinzer. To bi bila prva italijanska zmaga v smuku po slavi Kristiana Ghedine pred tremi leti v Areju na Svedskem.

Po šestem smuku bo jutri na sporedu sedmi slalom sezone, v katerem bo po daljšem času v prvi petnajsterici spet nastopil slovenski tekmovalček. Jure Kosir je 14. na startni listi, ob odsotnosti poškodovanega Accole pa bo startno številko nocoj izbral kot trinajsti. »Verjetno bom izbral kar štirinajstico, bila naj bi srečnejša od trinajstice,« nam je malo za salo, malo zares povedal po telefonu. (A.D.)

GORICA / SAXING TIME 93

Jazz v priljubljenih zvokih saksofona

V torek, 26. januarja prvi koncert v gledališču Verdi

ALES WALTRITSCH

Saksofonu, glasbenemu instrumentu, ki se v zadnjih casih vsepovsod uveljavlja, je posvecena letošnja izvedba goriskih srečanj z jazz glasbo. Naslov niza starih koncertov, ki se bodo odvijali na odru gledališča Verdi v Gorici z začetkom ob 21. uri in katere bo popeljal tudi spoznavni večer s predstavitev številnih videov posnetkov in drugega zgodovinskega materiala, je Saxing time 93.

Prireditev, katere glavni namen je ob nudi vrhunskih jazz koncertov tudi predstavitev priznanih mednarodnih glasbenikov v Gorici, poteka tudi letos v organizaciji združenja Kappa Vu iz Vidma pod pokroviteljstvom odbornistva za kulturo goriske občinske uprave.

Revijo Saxing time 93 bo v torek, 26. januarja v gledališču Verdi otvoril cikaski kontralt saksofonist Steve Coleman. Zelo talentiran in tehnično zelo popolen glasbenik se bo tokrat predstavil v triu zasedbi, spremljala ga bosta namreč kontrabasist Reggie Washington in bobnar Gene Lake. Colemanova glasba je pravzaprav zmes jazz z ostalimi tipičnimi glasbenimi zvrstmi temnopoltih Američanov.

Na odru Coleman zelo rad improvizira, jazzovski podlagi uspešno dodaja nianse funkyja, bluesa, rapa in free-jazza, rezultat vsega tega pa so sveži, včasih tudi precej trdi, a nesporno moderni zvoki.

Goriska jazz srečanja se bodo nadaljevala v torek, 2. februarja v Vencanemskem socialnem središču v Ul. Baiaumonti. Tu bo znani glasbeni kritik Claudio Donà, ob sodelovanju saksofonista Maurizia Caldure in s predstavitev zaključne jam-session prisotnih glasbenikov na kratko podal videozgodovino jazz.

Koncerti se bodo nadaljevali v Verdijevem gledališču, in sicer v torek, 9. februarja, ko bodo gledalci lahko poslušali sax Steva Grossmana, ki bo nastopil z ameriško-italijansko zasedbo, v kateri so se Andrea Pozza (klavir), Luciano Milanesi (kontrabas) in Billy Brooks (bobni).

Kvartet Steva Lacyja, ki je morda najbolj zveneče ime celotne prireditve, bo nastopil v ponedeljek, 22. februarja: poleg Lacyja bodo igrali se Steve Potts (sax kontralt), J. J. Avenel (kontrabas) in John Betsch (bobni).

Niz koncertov Saxing

time 93 pa bo v ponedeljek, 1. marca zaključil kontraltist Bobby Watson, katerega bo spremljala skupina Horizon, in sicer Terrel Stafford (trobenta), Edward Simon (klaviature), Esslet O. Esslet (kontrabas) in Victor Lewis (bobni).

Po srečanju z italijanskimi jazzmani in nizoma posvečenima trobentni in klavirju se nam torej letos v Gorici ponuja iz-

vrstna priloznost, da spoznamo se enega, morda najbolj toplega in cutnega izmed temeljnih glasbil te, vedno bolj priljubljene glasbene zvrsti.

Na sliki (foto Studio Reportage) saksofonist Bobby Watson, ki bo v ponedeljek, 1. marca zaključil kratek goriski niz Saxing time 93, ki je posvečen jazz glasbi v izvedbi saksofona.

TRST / DEBATNA DEJAVNOST

Zanimiva večera SK

Prvi večer bo namenjen Bosni, drugi istrski glasbi

DAMIANA OTA

Po uspelem srečanju z bodocim slovenskim veleposlanikom v Argentini in avtorjem druge zbirke satirčnih vinjet Francom Jurijem, ki je zaznamovalo zatek sodelovanja Slovenskega kluba s krožkom Istria, se na prihodnjem torkovem večeru ponuja nova priloznost za razgovor o najaktualnejših vprašanjih. Tokrat bosta gosta kluba dva casnikarja, in sicer Aleksander Mlac, posebni poročevalec RTV Slovenija iz Bosne, in Sergio Canciani, prav tako posebni poročevalec iz vojnih območij bivše Jugoslavije za tretjo mrežo RAI. V torek, 26. t.m., ob 20.30, bo torej govor o dogodkih, ki ze dalj časa zaskrblyuče prerasčajo v vprašanje mednarodnih razsežnosti.

Oba gosta bosta posredovala svoja ziva pričevanja o vojnih dogodkih se posebno v Sarajevu oz. v Bosni in Hercegovini. Aleksander Mlac je poročal za slovensko radijsko in televizijsko postajo prav med obleganjem Sarajeva: delal je v zelo težkih pogojih in večkrat posiljal svoja poročila s pomočjo radioamaterjev, ker drugih zvez z

"zunanjim svetom" ni bilo. Sergio Canciani, tržaški Slovenec, ki je začel svojo casnikarsko pot pri Radiu Trst A, je kot posebni poročevalec TG3 prispeval, da je sirsa italijanska javnost spoznala jugoslovansko vprašanje, okoliščine, ki so privedle do sedanjega tragičnega vojnega stanja.

Ze teden dni kasneje, točneje v torek, 2. februarja, bo na vrsti drugi večer, ki ga v skupni zamisli ponujata Slovenski klub in krožek Istria.

Tudi tokrat bo osrednja pozornost na novi knjižni izdaji: konec decembra je namreč izšla pesmarica z notnimi in besednimi zapisi in krajšo spremeno raziskavo ljudskih pesmi severne Istre, s katero se pod naslovom "Predi predi hci moja" predstavlja javnosti Dario Marušić, eden najboljših istrskih ljudskih godcev, zbiratelj dragocenega glasbenega izročila istrskega prostora. Ob predstavitvi knjige, ki bo priloznostno v Krizu, v kleti pri Tretjakovih, bodo poleg avtorja sodelovali se duo godcev Pisciacci in strokovni raziskovalci ljudske glasbe.

BENETKE / ILUSTRACIJE ZA OTROŠKE KNJIGE

Ob razstavah odslej tudi šola

Na pobudo ustanove Bevilacqua La Masa so ustanovili mednarodno šolo

JASNA MERKU

Pod pokroviteljstvom ustanove Bevilacqua La Masa so decembra v Benetkah organizirali 3. bienalo otroške ilustrirane knjige. Kot je ob odprtju pripomnil kritik Livio Sossi, ni naključje, da se to dogaja prav v mestu, kot so Benetke z bogato tradicijo na področju tiskane knjige. Leta 1469 je npr. ze delovala tiskarna, pri kateri je sodeloval slavni Aldo Manuzio: se danes rabi mo times crke, ki so nastale po njegovi zamisli.

Razstavljalci 3. bienale potrjujejo vlogo ilustracije kot vzgojnega sredstva, ki zna spodbujati v opazovalcu miselne sposobnosti. Ustanova Bevilacqua La Masa je pod svoje okrilje vzela številne mlade umetnike, ki so zdaj poznani sirom po svetu.

Lelo Luzzati crpa svoje figure iz teatralnega univerzuma podob. Njegov učenec in prijatelj Stepan Zavrel je v svojih delih posredno spojil srednjeevropsko grafično tradicijo z latinsko domiselnostjo, sam je pa vzgojil in spodbujal k avtonomiji umetniškega izraza celo generacijo ilustratorjev, ki so na razstavi prav tako prisotni, kot so npr.: Fulvio Testa, Cino in Linda Al-

berti, Nicoletta Costa ali Alessandra D'Este (na sliki njena ilustracija iz knjige Zimska pravljica, ki jo je izdala založba ZTT).

Roberto Innocenti je v svojih zimskih pejsajih spojil koralnost sredozemskega Bruegla z izrazno močjo flamskih slikarjev. Pisani Altanov svet označuje sintetična grafična govorica in zivi barvni kontrasti. Poleg

omenjenih, razstavlja se Flavio Costantini, Sergio Toppi, Cecco Mariniello, Nadia Pazzaglia, Mario Gomboli, Valeria Della Valentina, Greta Cencetti. Novo leto se obeta se posebno plodno, saj je ustanova Bevilacqua La Masa v sodelovanju z Mednarodno grafično solo poskrbela tudi za Mednarodno solo ilustracije s sedežem v Benetkah.

ZGODOVINOPISJE

Raoul Pupo: Julijska krajina - neretorični prikaz enega najbolj spornih obdobj sodobne tržaške zgodovine

MARTA VERGINELLA

Trst je mesto, ki posveča svoji preteklosti izjemno pozornost, skorajda večjo, kot jo izkazuje svoji sedanjosti. V Trstu namreč ne manjka domoznancev, krajevnih zgodovinarjev, ki obujajo lepe stare case in ki prisegajo na čistokrvno italijanskost mesta. V tej kopici historiografskih in polihistorijskih del le redkokdaj zasledimo studijo, ki se loteva tržaške preteklosti z neretoričnega in nacionalistično obremenjenega stališča. Povedati je sicer treba, da se je v povojnem obdobju tržaskemu historiografskemu prisustvu odločno postavila ob rob skupina zgodovinarjev, ki je s svojim strokovnim delom iskala posredovati Trstu ne le vzgibe, temveč tudi posledice retoričnega in pristranskega tolmačenja tržaške preteklosti. V njo sodi zgodovinar Raoul Pupo, avtor knjige Julijska krajina - Podo-be in vprašanja (Venezia Giulia. Immagini e Problemi. Editrice Goriziana 1992), ki je izšla prejšnji mesec v Gorici. Knjigo bogati serija

V vojni vihrji je tudi istrska kmetica zavihnila zastavo upora - posnetek je iz Pulja.

fotografij, ki jih je v italijanskih, slovenskih, avstrijskih in ameriških arhivih zbral Roberto Spazzali.

Pupo obravnava zadnje leto druge svetovne vojne in prva povojna leta v Trstu in Julijski krajini z gledišča zgodovine dolgega trajanja. Družbena, ideološka in narodnostna nasprotja, ki jih je fasistični režim nasilno zatrl, pravi, so izbruhnila z neverjetno silo v zadnjem vojnem letu in niso pojenjala niti v prvih povojnih casih. Avtor se torej loteva najbolj spornega obdobja sodobne tržaške zgodine, ki se vedno buri duhove, zdaj na eni, zdaj na drugi strani. Tudi zato, ker so stvilne dosedanje zgodovinske studije zaradi svoje tendencnosti dovoljevale, in celo spodbujale politične spekulacije tistih, ki se v Trstu hranijo z nacionalistično mrznjo.

Pupo je za osvetlevalje zgodovinskega dogajanja med letom 1944 in 1954 uporabil ze objavljeno literaturo, a tudi dokumentacijo, ki je v zadnjih letih na ogled v italijanskih, britanskih in ameriških arhivih. Zal pa mu niso bili vpogled, kot tudi ne ostalim zgodovinarjem, dokumenti, ki jih hranijo slovenski in hrvaški arhivi.

Priključitev Trsta, Primorske in Istre nemškemu Reichu je leta 1944 prinesla v Trst ponovo nadvlado nemškega sveta in na novo ozi-vela konflikt med gospodarskimi in nacionalnimi interesi mesta. Tržaški vodilni razred je kljub dotedanji zvestobi fasizmu in italijanstvu ponudil svojo razpoložljivost novim nemškim oblastnikom. Verjetno je slo tudi, trdi avtor, za obrambno dejanje, ki pa je bilo vsekakor odsev težav, ki so nastopile po prvi svetovni vojni, ko se je moral tržaški podjetniški razred vključiti v sirsi italijanski gospodarski prostor. Za ohranitev vodilne vloge so bili tržaški podjetniki pripravljeni pakirati s komer koli. In ce je obnašanje tržaške vodilne elite postalo model vedenja tudi za ubrano prebivalstvo, potem je dovolj razumljivo, da je tržaški srednji sloj dejavno sodeloval z okupatorjem.

V takem okolju so italijanski antifasisti, ki

so poudarjali nujnost nacionalne obrambe pred nacisti, ostali le pesčica brez vsakršnega sirsega konzenza. Za Pupa so tudi dovolj pomenljivi spori, ki so nastali zaradi nasprotujočih se nacionalnih stališč med italijanskim in slovenskim odporstvom. Italijansko odporstvo so v Julijski krajini osibila se posebno razhajanja med tistimi, ki so se navdusili za jugoslovansko partizanstvo in tistimi, ki so hoteli ohraniti privilegiran odnos z italijanskim antifasizmom.

Ob prihodu jugoslovanske vojske v Trst, Gorico in Istro so politična, družbena in nacionalna nasprotja dosegla svoj višek. Konec vojne ni prinesel v te kraje konec nasilja, nasprotno zacelo se je obdobje povojnega obračunavanja. Prihod jugoslovanske vojske v Trst je bil namreč osvobodilski le za del Trsta, za slovensko prebivalstvo in dele tržaškega proletariata. Za večino Italijanov je prihod jugoslovanske vojske pomenil prihod novega okupatorja. Jugoslovanskim oblastem je slo zato, da bi Trst priključile ostalemu jugoslovanskemu ozemlju. Dosledno s tem nacrtom so v casu, ko jugoslovanske uprave skušale obračunati zlasti s predstavniki mestnega antifasističnega odbora (CLN), ki se je v mestnem okviru pojavil kot direktn tekmecek jugoslovanskih oblasti.

Povojno nasilno obračunavanje ni zajelo le kolaboracionistev, ugotavlja Pupo, prizadelo je prav tiste antifasiste, ki niso soglasali z revolucionarnim prevzemom oblasti in s priključitvijo Trsta ter ostalih delov Julijske krajine k Jugoslaviji.

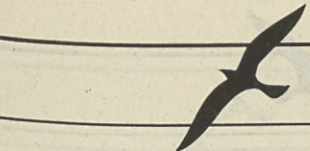
Povojno nasilje ni zrastle namreč le iz ideoloških nasprotij, bilo je toliko bolj krvavo, ker se je zasedrlo na rodovitna tla nacionalistične mrznje. Internacionalizacija tržaškega vprašanja, dolocitev Morganove crte, razdelitev obmejnege ozemlja na cono A in cono B se zdalec niso pomirile povojnega političnega dogajanja, ki je cedalje v večji meri sililo v politično in nacionalno polarizacijo. Vezni med zalndjem in mestom so se nasilno prekinile. Tr-

st se je locil od Istre, Gorica od Vipavske in Soske doline.

V knjigi je opaziti v avtorjevem pisanju tancico obzalovanja, za kar sta Trst in Gorica takrat izgubila. Izrazitejša sentimentalna nota je medtem očitna v didaskalijah izpod peresa Fulvia Anzellottija, ki dopolnjujejo skrbno izbrane fotografije. Ob tem lahko pripomnimo, da je težko pri osvetlevalju polpretekle zgod-

Junija 1945 so bili v Trstu prepričani, da od takrat dalje ne bo več nikakršnih težav z javno uporabo slovenščine. Na sliki prvo povojno veselje tržaških slovenskih otrok.

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: od 25. do 30. t.m. ob 21. uri in 31.t.m. ob 18. uri (Ovalna dvorana) Strniša - Zlatar-Frey: Zabe. V izvedbi Koreodrame Ljubljana. Cena vstopnic je 1000 SIT.

26., 27. in 28.t.m. ob 20. uri (Stihova dvorana) Leticija in Lustrek. Cena vstopnic je 500 SIT.

3. in 9.2. ob 20. uri (Stihova dvorana) Ob letu osorej. Cena vstopnic je 500 SIT.

28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G.Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Gostujejo solisti: Pusar-Jeric, Cioromila, Elenko, Kaludov, Trajanov, Pivoarov. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT.

NAPOVEDUJEMO: 21.2. ob 18. uri, 22.2. ob 19. uri in 23.2. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W.Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21.2. in 22. 2. je na voljo le se nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19. uri Henrik Ibsen: Peer Gynt. Zadnja predstava!

Ob 20. uri (Mala drama) Luigi Pirandello: Clovek s cvetom v ustih. Za izven (konto).

Cenjene obiskovalce obveščamo, da so vse predstave W. Allen: Zaigraj se enkrat. Sam. v mesecu januarju, razprodane. Vstopnice za predstave v februarju bodo na voljo od 30. januarja, ko bodo objavili tudi razpored predstav za mesec februar. Rezervacij ne sprejemajo.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 E.Kishon: Bil je skranjec (za izven in konto).

V PRIHODNIH DNEH: 25.t.m. ob 19. uri A.P. Cehov, T. Brasch: Platonov. Za abonma mladinski I..

26.t.m. ob 18. uri in 30.1. ob 19.30 uri Z. Petan: Don Juan in Leporella (za izven in konto). V zanimivem dvojezičnem projektu igrata gosta Stanislava Bonisnega in Johannes Pump.

Informacije vsak dan med 10. in 12. uro in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

DANES: ob 20. uri Prometej brez skodelice. V izvedbi eksperimentalnega gledališča Rezares. Za izven. Tel. 061/312-860.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 20. uri Aldo Nicolai: Dragi pokojniki, blagi moške. Nastopa Polona Vetrh.

V PRIHODNIH DNEH: 29..t.m. in 4.2. Gavran: Moz moje zene.

Prodaja vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovskovem salovu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 21. uri (Mali oder) Kabaret 20. stoljetja: Isadora, koreodramski projekt. Primabalerina Maja Serbljenović Turcu razkriva življenje in smrt prve moderne plesalke Isadore Duncan.

V PRIHODNIH DNEH: 25. in 26. t.m. ob 19.30 Shakespeare: Hamlet.

Informacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

MINORITSKA CERKEV

DANES: ob 20. uri Grum-Zlatan Frey: Dogodek v mestu Gogi.

JUTRI: ob 20. uri Grum-Zlatar-Frey: Dogodek v mestu Gogi.

SNG OPERA

V PRIHODNIH DNEH: 30. in 31. t.m. Gajkovski: Hrestac.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

SLG Celje razpisuje abonma za Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, redni abonenti SLG Celje imajo 10 odstotkov popusta.

Sporod: Frayn: Hrup za odrom (Mestno gledališče Ljubljansko), Vitrac: Volkodlak (PDG Nova Gorica), Molieri-Rozman: Tartif (Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana), Nicolai: Hamlet v pikantni omaki (Slovensko stalno gledališče Trst), Molieri: Svatha po sili (Drama SNG Ljubljana), Cooney: Zbeži od zene (Presernovo gledališče Kranj), Nicolai: Blagi pokojniki, dragi moške (Drama SNG Ljubljana), Molieri: Namisljeni bolnik (SLG Celje).

Vpis abonmajja od 11. do 29. t. m. vsak delavnik med 9. in 11. uro. Tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 uri R. Cooney: Zbeži od zene.

JUTRI: ob 19.30 R.Cooney: Zbeži od zene.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISCE

DANES: ob 20. uri bo v Solkanu na sporedu R.Vitrac: Volkodlak v izvedbi PDG Nova Gorica. Za abonente iz Postojne, Idrije in izven.

KRŠKO

KULTURNI DOM

DANES: ob 19.30 Molieri: Namisljeni bolnik. Gostovanje SLG Celje.

LJUTOMER

DOM KULTURE

JUTRI: ob 19.30 Marjan Marinc: Srečka. V izvedbi Gledališke skupine KUD Ljutomer.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 17.00 bo v gledališču Rossetti na sporedu srečanje z gledališkim kritikom in profesorjem filozofije in jezika na univerzi v Bologni, ki sta ga organizirala Avstrijski konzulat v Trstu in bančni zavod Cassa di Risparmio iz Trsta pod naslovom »L'insostenibile leggerezza del maschio: anatomia del seduttore«, ki se nanasa na predstavo Anatol Athurja Schnitzlerja.

GLEDALISCE MIELA

V organizaciji Zadruga Bonaventura bodo

predvajali serijo filmov v izvirniku posvečenih velikemu režiserju Petru Brooku, današnjemu direktorju Mednarodnega centra za gledališke raziskave v Parizu. Vstop prost.

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m., ob 18.00 in 20.00 : »Marat/Sade« Igrajo Glenda Jackson, Patrick Magge, Ian Richardson.

NAPOVEDUJEMO: 2. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »The Mahabharata« Igrajo Bruce Myers, Vittorio Mezzogiorno, Andrzej Seweryn.

16. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »King Lear« Igrajo Paul Scofield, Cyril Cusack in Patrick Magee.

Koroška

CELOVEC

HISA UMETNIKOV

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 25. t.m., ob 20.00 - Predavanje univ. prof.dr. Rudolf Neuhauser: Meyerhold in ruski avantgardni teater (v nemščini).

DUNAJ

BALLHAUSPLATZ

DANES: ob 15.00 in 18.00 - Zaključno zborovanje »Avstrijci proti sovratstvu do tujcev in razizmu« .

TINJE

DOM PROSVETE

JUTRI: ob 14.30 - 1. Srečanje zbirateljev rudnin pod geslom »Bogastvo rudnin na Koroškem«. Predavatelja Valentin Letner in Anton Krammer.

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 26. t.m., ob 19.30 - Predavanje škofa Helmuta Krätzla »Dunaj: Ali nas vera omeji ali nas osvobodijo?«

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

TEOLOSKA FAKULTETA

JUTRI: ob 10. uri koncert glasbene skupine iz Zuricha Mountain Silence. Vstopnine ni. Informacije na tel 061/555-800.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. ob 22. uri Marc Ribot & Shrek. Newyorški aktivist in organizator benefita za Bosno Marc Ribot , heroj lanske letošnje Druge godbe, bo nastopil s skupino Shrek. Ob njih se v klubu obeta orlo balkaniada, na sceno pa bo stopil tudi veliki Yakuzu. Na voljo so fotografije in obsirno press gradivo. Tel. 061/113-282.

MARIBOR

UNIONSKA DVORANA

DANES: ob 19.30 uri (Unionska dvorana) (za abonente in izven) Rossini: Stabar Mater, v izvedbi mariborske Opere.

JUTRI: ob 19.30 uri (Unionska dvorana) (za abonente in izven) Rossini: Stabat Mater. V izvedbi mariborske Opere. Informacije na tel. 062/211-461.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIH DNEH: 28. t. m. ob 20. uri koncert Akademskega pevskega zbora Maribor.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVELA

DANES: ob 20. uri koncert zbora I cantori del friuli iz Vidma (vokalni abonma in izven). Vstopnina je 400 SIT, abonenti imajo 20% popusta.

ILIRSKA BISTRICA

KLUB MKNZ

JUTRI: koncert skupine Asexuals iz canade. Informacije na tel. 067/81-326.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 25. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo Kvartet Fiesole.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminiem; 29. in 30. aprila koncert Giorgio Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 1. februarja, ob 21. uri celovecemi koncert Francesca Guccinija.

GLEDALISCE VERDI-MILJE

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 22. uri bo na sporedu koncert skupine Microgroove, ki ga predstavlja Globogas. Po koncertu se bo večer nadaljeval z glasbo D.J. do 0.30.

COLUGNA (Videm)

GLEDALISCE LUIGI BON

DANES: ob 20.45 koncert rock skupin Abdia, Radio Baghdad, i Dodi e i Monodi, Bohemien Flambes z naslovom »Di no alla droga« .

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

FRANCOSKI KULTURNI CENTER V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. ob 16.30 in 18. uri Bouillon de culture (vodi Bernard Pivot) in Carateres (vodi Bernard Rapp).

Center je odprt od 8. do 19. ure. Tel. 061/224-883.

KLUB K 4

V PRIHODNIH DNEH: 25. t.m. ob 21. uri Ekskalibur. Predstavitev in demonstracija tehnike Ekskalibur, ki jo vodi skupina EGA. Video, glasba, ples.

Vroči telefon Kluba K4 061/113-282.

GRNOMELJ

MLADINSKI KULTURNI KLUB

DANES: Rock recital bivšega basista Don Mentoni banda, Aleksa Basa iz Celja.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 17.00 bo v gledališču Rossetti na sporedu srečanje z gledališkim kritikom in pro-

fesorjem filozofije in jezika na univerzi v Bologni, ki sta ga organizirala Avstrijski konzulat v Trstu in bančni zavod Cassa di Risparmio iz Trsta pod naslovom »L'insostenibile leggerezza del maschio: anatomia del seduttore«, ki se nanasa na predstavo Anatol Athurja Schnitzlerja.

GLEDALISCE MIELA

V organizaciji Zadruga Bonaventura bodo predvajali serijo filmov v izvirniku posvečenih velikemu režiserju Petru Brooku, današnjemu direktorju Mednarodnega centra za gledališke raziskave v Parizu. Vstop prost.

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m., ob 18.00 in 20.00 : »Marat/Sade« Igrajo Glenda Jackson, Patrick Magge, Ian Richardson.

NAPOVEDUJEMO: 2. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »The Mahabharata« Igrajo Bruce Myers, Vittorio Mezzogiorno, Andrzej Seweryn.

16. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »King Lear« Igrajo Paul Scofield, Cyril Cusack in Patrick Magee.

Koroška

CELOVEC

HISA UMETNIKOV

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 25. t.m., ob 20.00 - Predavanje univ. prof.dr. Rudolf Neuhauser: Meyerhold in ruski avantgardni teater (v nemščini).

DUNAJ

BALLHAUSPLATZ

Ring - Heldenplatz

DANES: ob 15.00 in 18.00 - Zaključno zborovanje »Avstrijci proti sovratstvu do tujcev in razizmu« .

TINJE

DOM PROSVETE

JUTRI: ob 14.30 - 1. Srečanje zbirateljev rudnin pod geslom »Bogastvo rudnin na Koroškem«. Predavatelja Valentin Letner in Anton Krammer.

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 26. t.m., ob 19.30 - Predavanje škofa Helmuta Krätzla »Dunaj: Ali nas vera omeji ali nas osvobodijo?«

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

Zaradi lažje razporeditve naprosajo, da obiske skupin vnaprej pravocasno sporočite na tel. številko 061/213-024.

LUTKOVNO GLEDALISCE

DANES: ob 11. in 17. uri S. Makarovic: Gal med lukami. Za izven.

JUTRI: ob 18. uri Z.Florian: Tobija. Za izven. LGL in TV Slovenija, Mladinska redakcija, razpisujeta otroški lutkovni klub: Studio Cepetavcek. Vabijo otroke med osmim in devetim letom starosti na advicijo, ki bo v LGL, DANES, 22. 1. od 17. do 20. ure, v Veliki dvorani.

Informacije ob sredah, četrtkih in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 16. uri Sobotno popoldne za otroke odpade.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

DANES: ob 9. uri Levstik-Jovanovic-Partlji: Martin Krpan. Zaključena.

Ob 16. uri Golia-Partlji: Srce igrack. Za izven.

JUTRI: ob 16. uri Golia-Partlji: Srce igrack. Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po tel. 061/312-860.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 17. uri Kuzeck in muca v izvedbi LS US.

VITESKA DVORANA KRIZANK

JUTRI: in 31.t.m. ob 17. uri Kuzeck postružek na obisku. V izvedbi gledališca Jaz in Ti. Prodaja vstopnic: Festival Ljubljana, tel. 061/228-544 oz. uro pred predstavo na prizorišču.

OPERA IN BALET SNG

V PRIHODNIH DNEH: 30.t.m. ob 11. uri. Cipci: Sneguljica. Tel.061/331-945.

DOMŽALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

V PRIHODNIH DNEH: Vesele zimske počitnice od 1. do 5.2. od 8.do 14. ure. Organizirano počitniško varstvo za otroke nižjih razredov.

Modelarska delavnica - izdelava zmaja. 1.2. in 3.2. od 13. do 15. ure. Za otroke od 1. do 4. razreda.

Racunalniški tecaj - od 1. do 5.2. od 9. do 10.30 ure za otroke 1. do 4. razreda, od 11. do 12.30 ure za otroke od 1. do 8. razreda.

1. in 2.2. od 10.30 do 12.ure.

Gledališko lutkovna delavnica na temo Pike Nogavičke z naslovom Pika Strumf gre na počitnice. Namenjeno otrokom od 2. do 5. razreda . Organizira društvo SMO (Starsi-Mladi-Otroci) ob pomoči Napredka Trgovine, d.o.o. Informacije od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure po telefonu 711—875.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

DANES: ob 16. uri Marie Kubanova- Matjaz Loboda: Oh, te princeze, gostovanje Lutkovnega gledališca iz Ljubljane. Informacije na tel. 066/73-571.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 26. t. m., ob 10.30 Andersenova pravljica »Cesarjeva nova oblacila«, ki jo je za SSG v verzih napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Marjan Kravos, kosmumi Marija Vidau, komponist Miran Kosuta, svetovalec za magijo Vikj. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagovič, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korosec.

GLEDALISCE CRISTALLO

JUTRI: ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Kraljica na zrnu graha v izvedbi gledališke skupine La Contrada.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/ Venezia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Svedsko steklo - razstavlja 12 vodilnih švedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALERIJA

Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, palstik in grafik Jožeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za študente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blegiškega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18.ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

MESTNA GALERIJA

Do 8. februarja bo na ogled retrospektivna fotografska razstava z naslovom Pariski fotograf Veno Pilon, avtorja dr. Staneta Bernika, ki jo je galerija pripravila v sodelovnju s Pilonovo galerijo iz Ajdovscine. Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

GALERIJA KOMPAS, SLOVENSKA 36

Na ogled je razstava najnovejših slik akademškega slikarja Jožeta Slaka.

JAKOPICEVA GALERIJA

26. t.m. ob 12. uri okrogla miza z naslovom Priprava novega zakona o var

Prleška srebrnica oblakov na soncu življenja

Slovenci imamo že več kot devetdeset let svojega KRALJA

V knjigi Prlekija Franceta Steleta je zapisana tudi ta misel Frana Ksavenja Meska: »Dezela, cudovita kakor iz lepih sanj - tista moja domovina tam doli, nase Slovenske gorice. Dezela polna naravnih lepot, ne sicer

divjih, ne s svojo veličastnostjo manecih kakor visoke gore, ne, preprostih in idiličnih skoraj. A je prav zaradi tega s tem mehkejšo poezijo ozarjena in tem priscrnejše govori srcem. In polna nadzemskih, drugosvetnih skrivnosti,

polna carovnij, prepolna vere v carodejstvo in v vse mogoče nadsвете moci ...«

Nikar ne recite, da se vam podira svet! Vonj odmaknjenosti od vsakdanjosti je prisluskovanje tihega ihtenja, ki v zimskem jutru prebuja

roso spomina. Ko svetloba zaobjame vinorodno gričevje in gre luna v zaton, se sonce dobrosrčno nasmiha jutru. Izza okna vsrkajoče koprene prihaja vonj pomladnega zelenila. Se je čas do pomladi. Pa vednar idila, ki udarja skozi samotno, gre v umirjenost clovekovega zimovanja. Spoznanje in toplina sta drugačna, kot je hip vrženega zraka v veselje. V ljudeh, ki domujejo v Prlekiji, je zasidranost stoletij bivanja in ravnodušnosti, vendar ne proti vsemu, kar jih obdaja. Morda gre ritual rojstva v obratno smer?

Dva Abrahama ne moreta imeti večje cene, kot jo ima zelenilo otrostva. So to samo besede zrelosti ali pa igra spomina? Na koncu stoletja otroci besed vržejo kovance v vodo in si zazelijo novih cekinov. Je razmišljanje v tem, da so cekini dobili patino že na začetku oblaka svetlobe? Nikakor ne! Usoda je neminljiva spremljevalka spoznanja.

Prosim. Cemu smo sploh zbrani? Zakaj vas tako nestrno poslušamo? Bi morda nekaj povedali, morda odgovorili na vprašanje, kje je čas, v katerem smo prisotni. Ali pa smo samo dvignili in spustili ramena ter rekli: »Zelo

visoko smo, vendar se bojimo, da ne bi pogoreli.«

Clovek se igra z ognjem toliko časa, dokler se dodobra ne opece. Samota je ranocelnik življenja. Kaj je lepšega kot bivati v hišnici petinpetdesetletne ljubezni. Ne. Nisem se zmotil. Popolnoma pravilno sem zapisal število 55. Svet se je za dva cloveka sele začel rojevati. Toda to ni tisti svet, ki ga obdaja reinkarnacija, temveč svet, ki je odmaknjen od nas, kot je odmaknjen življanska crta na roki do sredinca med prsti. Na prvi pogled je to zelo malo, pa vendar več kot vek in koraki na tihi spremljevalki zemlje.

Ne bom vas spraševal, zakaj sta tukaj? Zakaj živita v tej hišici? Kaj vama pomeni samota? Je odmaknjenost od ljudi in urbanega okolja? Zakaj sta brez elektrike, radia, televizije, vodovoda... vendar nekaj je v tem. Živimo in živijo!

Mamika Ursika je rodila enajst otrok. Pisatelj Stanko Janežič je dejal, da v Prlekiji, in se to ne povsod, »mati« zveni trdo, »mama« premehekko, najbolj ljubljeno bitje je moč prepoznati le kot mamiko. Mamika. Morda je v Prlekiji tako, in se to ne povsod:

Prijazno staro okno Kraljeve domačije.

Vse fotografije Loni Kos

Mamika. Le katera beseda se bolj toplo zveni kot mamika. V Prlekiji je mamika najbolj ljubljeno bitje.

V bukovem gozdiču se prepletata življenjski zgodbi samotarjev, ki skupaj z naravo odmerjata svoj čas.

RECEPT

Krompirjev narastek

SESTAVINE:

600 g krompirja, 150 g čebule, sol, poper, cesen, peteršilj, paradiznik, 100 g pečene slanin, 150 g pečenega mesa (ostanki pečenke), maslo za pekač, 1 dl smetane, 1 dl mleka, 6 jajc

CAS PRIPRAVE IN PEČENJA: 50 do 60 minut

Olupljen krompir narežemo na rezance in prepražimo skupaj z narezano slanino. V drugi ponvi prepražimo sesekljano čebulo in narezano pečeno meso. Dodamo cesen, sol, poper in na kocke narezan paradiznik. Na koncu dodamo se prepražene krompirjeve rezine s slanino in dobro premešamo.

Pekač namastimo z maslom. Jajca stepemo, dodamo mleko in smetano, solimo in dobro premešamo. Polovico zmesi vlijemo v pekač, dodamo krompirjevo maso ter prelijemo s preostalim jajčnim prelivom. V pečici pečemo 20 - 25 minut. Ponudimo takoj, se vroče, in izdatno potrešemo s sesekljanim peteršiljem.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Omlete s suhimi gobami

SESTAVINE:

4 jajca, 1 dl sladke smetane, 1 žlica črne moke, sol, mleti muskatni cvet
Za nadev: 25 g suhih jurčkov, 1 dl sladke smetane, 3 žličke črne moke, pol čebule, krebujlica, peteršilj, sol

Suhe gobe poparimo z malo vrele vode in pustimo, da se prepojijo. Moko zmešamo s smetano, drobno nasekljano čebulo in peteršiljem, dodamo malo suhe krebujlice in vse skupaj zmešamo z namočenimi gobami; posolimo in pokuhamo, da se zgosti.

Za omlete zmešamo jajca s smetano in moko ter dodamo sol in mlet muskatni cvet. Tik pred uporabo lahko v moznarju ali terlniku stolcemo cel muskatni cvet. Zmes nekaj časa stepamo in nato iz nje spečemo 4 omlete. Namazemo jih z nadevom, jih prepognemo in ponudimo. (Neva Miklavcic Predan)

PO ZRAKU

S helikopterjem v službo

IZTOK IVANCIC

Skupina ljubiteljev letenja in tehnike je na ljubljanskem letalisku Brnik prejšnjo soboto izvedla enega prvih testnih poletov s helikopterjem EXEC 90, ki so ga po sistemu »kit« izdelali sami.

Polet se je sicer končal nekoliko hitreje in trse, kot si je izkušeni testni pilot želel, toda do zdaj so opravili šele pet od predvidenih petnajstih ur testnega letenja. Program, po katerem dela skupina letalskih navdušencev, je usklajen z navodili ministrstva za promet in zveze, kar seveda zagotavlja kakovostne rešitve. Po zagotovitvi sestavljalcev bodo začetne težave kmalu resili.

Pilot, ki je v soboto preizkusil helikopter, meni, da bo ta zaradi lahkega upravljanja primeren za solanje pilotov in za turistično letenje. Če pa zelite na poti v službo izvajati akrobacije, je bolje, da si omislite prevozno sredstvo, ki vam bo dopuščalo nekoliko bolj grobe manevre (recimo gorsko kolo).

Helikopter, ki meri v dolžino manj kot 7 m, ima vodno hlajeni motor boxer s 150 konjskimi močmi. Prazen tehtata 450 kg, v njem pa je prostora za dve osebi. Z njim lahko poletite 3000 m visoko, najvisja točka, s katere se lahko vzletite, pa je 2100 m nad morsko gladino. S polnim rezervoarjem lahko z dvosedez-

nikom preletimo do 300 km. Če ste se v razdalji usteli in vam je v 60-litrski posodi zmanjkalo goriva, se lahko ustavite na kaki Petrolovi crpalci. Gorivo z oktanskim stevilom, višjim od 95, bo ustrezalo. Super ali pa evropski zeleni torej.

Sestavne dele za helikopter izdeluje ameriška tovarna Rotor way. Na dom vam jih dostavijo za 50 000 dolarjev. Če k tej vsoti pristujete se nadaljnjih 13 000 dolarjev in približno 1200 ur dela, ki jih boste potrebovali od odpiranja tovarniškega paketa do vziga motorja, boste po opravljenem izpitu, ki ni vstet v znesek, lahko odleteli v službo. Srečno!

Helikopter EXEC 90 na Brniku

Foto: Iztok Ivancic

MALE ŽIVALI

Notranji zajedalci

JOZE VIDIC

Pasji mladici se največkrat okužijo s pasjimi glistami (Toxocara canis) se v maternici preko posteljicnega krvotoka. S trdno ovojnico zasčiteni jajčeca se namreč sproščajo med brejostjo in »pripotujejo« v mladice, ki v tem primeru ze okuženi pridejo na svet. Mladic dobi gliste tudi tako, da lize ali pa je okužene predmete. Jajčeca namreč lahko živijo na prostem, v razpokah in preprogah tudi več kot eno leto.

Pasje gliste imenujemo tudi bic mladicev in niso redki primeri, ko okužen mladiček pogine zaradi močnega množičnega prodiranja teh notranjih zajedavcev. Pogost vzrok za to je mehanično zaprtje crevesja, ki ga povzroče »zavozlane« odrasle gliste. Okuženi mladici imajo povešen in napihnjen trebuh, so otožni, mirni in neješci. Pri močnih invazijah otesajo z glavo in opletajo hodijo (gliste izločajo živčni toksini) in kasljajo (med svojim razvojem od jajčeca do odraslega parazita glista »potuje« tudi skozi pljuca v sapnik in v crevesje, kjer zajedaja). Glistavi mladici hujšajo in dobijo nesvetleco ter nasršeno dlako.

Pogojno je pasja glista nevarna tudi ljudem, vendar se v cloveskem organizmu nikoli ne razvije v odraslega zajedavca, pač pa se lahko jajčeca preko

sten krvnih zil »naselijo« v jetrih, pljucah, ledvicah, v očeh in drugje. Tu se obdajo z ovojnicjo ali pa več mesecev potujejo in povzročajo različna vnetja. Na srečo so v Sloveniji tovrstne okužbe pri ljudeh zelo redke.

Pri odraslem psu, ce ima le-ta gliste, navadno ni posebnih kliničnih znakov. Diagnozo postavi veterinar, ki opravi mikroskopski pregled iztrebkov. Enkratnega negativnega izvida se ne pomeni, da pes ni okužen. Zato je treba pregled večkrat ponoviti ali pa preventivno odpravljati zajedavce.

Na trgu je veliko različnih preparatov za odpravljanje glist in drugih notranjih zajedavcev. Izredno učinkovita je recimo bio-

vermin pasta domačega proizvajalca (Krka), ki je v posebnem injektorju in jo lahko natančno doziramo na kilograme telesne teže. Pasto, ki je za pse zelo dobrega okusa, lahko damo mladimcem že, ko so stari 14 dni, pozneje pa jo dajemo do starosti treh mesecev vsaka dva tedna, do enega leta starosti pa vsak mesec. Odrasle pse preventivno zdravimo nekajkrat na leto.

Vedno več psov živi z ljudmi v tesni simbiozi. Nujno potrebno je, da je naš stirožni prijatelj zdrav. Zato moramo notranje zajedavce resno obravnavati in jih seveda redno odpravljati. Tako bo božanje psa bolj brezskrbno.

JUTRI

24. januarja

24. januarja leta 1852 je na Dunaju umrl Jan Kollar, Slovák, ki je bil protestantski pastor in profesor arheologije.

Danes, ko je njegova domovina uresničila stoletni sen in postala - po zgledu svoje bližnje sorodnice Slovenije - samostojna in suverena država, je prav, da se ga spomnimo. Nenazadnje je imel svoj delež tudi pri narodnem preporodu Slovencev.

Jan Kollar se je rodil v protestantski družini leta 1793 v kraju Mosovce na Slovenskem. Solal se je v Bratislavi in na univerzi v Jeni. Bil je pastor med Slovaki v Pesti, nato pa je dobil profesuro na Dunaju, kjer je do smrti predaval slovansko arheologijo.

Ze med studijem v Jeni je odkril, da so bila sirna področja takrat povsem nemških dežel nekoč poseljena s slovanskim prebivalstvom. Utrdil se je v prepričanju, da gre za enotno ljudstvo, ki ga sestavljajo razna plemenja. Tako je postal utemeljitelj panslavistične ideje. Kakor so se deli nemškega naroda poizkušali združiti v močno celoto, tako je videl tudi prihodnost slovanskih narodov v državni enotnosti.

Svoje ideje je med drugim ubesedil v sonetnem ciklu Hci Slave, v katerem je kot okvir uporabil popotovanje po nekdanj slovanskih dezelah in Dantejevo vizijo pekla in nebes.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.10	Radovedni Tacek: Očala, ponovitev
09.30	Povodnjak in makov skrat, 2/3 del lutkovne igrice
09.45	Zlata ribica: Pismo, 5/7 del, ponovitev
10.20	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike, ponovitev
11.05	Rimske počitnice, ameriški film, (CB), ponovitev
13.00	Porocila
13.05	Tednik, ponovitev
13.05	Sova, ponovitev
15.00	Popolna tujca, 14/28 del ameriške nanizanke, VPS 1500
15.25	Woody Allen: Skratna roza Kaira, am. film, VPS 1525
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.10	Zivljenjske preizkušnje, 13., zadnji del angleske poljudnoznanstvene serije, VPS 1710
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3 x 3
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.00	Utrip
20.20	Tvariete, VPS 2025
20.20	Bagdad Cafe, 15., zadnja epizoda am. naniz., VPS 2130
21.45	Olimpijski krogi Barcelona '92
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2155
22.38	Sport
22.38	Sobotna noč
22.55	Videooc, VPS 2235
00.05	Svetovne glasbene nagrade, 2. del, VPS 2345
01.20	Video strani

SLOVENIJA 2

08.25	Jakec in carobna lučka, 15/26 del angleske risane nani-zanke, ponovitev
08.35	Denver-poslednji dinosaver, 12/20 del ameriške nani-zanke, ponovitev
09.00	Zgodbe iz skolkje, ponovitev
09.50	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke, ponovitev
11.20	Haus: SP v alpskem smučanju, smuk, (Z), prenos
12.15	Veysonnaz: SP v alpskem smučanju, smuk, (M), prenos
13.30	Operne zgodbe: Falstaff, 3. oddaja
17.40	Sportna sobota: Evropska liga v kosarki, (M): Real - Be-netton, posnetek iz Madrida
19.00	Dobro tekl, Kuharski nasveti Paula Bocuseja, 20/22 del
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Churchill, 3/4 del angleske dokumentarne serije
21.00	Slovenski magazin
21.30	Poglej in zadeni
22.30	Slike iz Secuana: Svila, 6. del dokumentarne oddaje
22.45	Sova
22.45	Znaki zodiaka: Tehnica, 7/12 del nemske nanizanke
00.50	Dan obračuna, ameriški film
	Video strani

KANAL A

10.30	Astroloska napoved
10.40	RIS, risanke in spoti
11.00	Modra strela, ponovitev filma
18.55	Napoved sporeda in vreme
19.00	Sreeni Luka, 6. del ameriške risanke
19.30	MCM
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Afrika skozi glasbo in ples, dokumentarni film
21.05	Cebulno polje, ameriški akcijski film
23.10	Dnevnoinformativni program, ponovitev
23.25	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
23.40	Video Grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.55	Astroloska napoved
02.00	Erotična uspavanka
02.20	Erotični film
04.00	Video strani

KOPER

18.00

Globus

RAI 1

6.50	Film: Marocco
8.15	La sporca dozzina
9.00	Film: Flipper contro i pirati (pust., ZDA '64)
11.00	Variete: Stelle domani
11.50	Nan.: Mio zio Buck
12.20	Vreme, dnevnik Check
12.20	Up in izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobili-ste TG Ena - Avto
14.45	Sobotni sport
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Disney club
18.00	Vesti in loto
18.15	Zdravi in lepi
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme in dnevnik
20.25	Sportne vesti
20.40	Variete: Saluti e baci
23.00	Nocni dnevnik
23.15	TG1 Posebnosti
24.00	Dnevnik 1 in vreme
0.35	Zanimivosti o filmu Lettera da Parigi
0.50	Film: Bird (dram., ZDA '88, r. C. Eastwood)

RAI 2

6.10	Cuore e batticuore
7.00	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti
10.05	Film: Donne verso l'ignoto (pust., '51)
12.00	Aktualno: Scrupoli
13.00	Dnevnik
13.20	Dribbling in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.35 Santa Barbara
15.20	Aktualno: Videl bos
15.50	O TV filmu La scalata
16.10	Izzrebanje lota
16.15	TGS Parquet, vmes IP v odbojki, 17.45
17.45	kosarka, nato Hunter
19.35	Vreme in dnevnik
20.15	Sportne vesti
20.30	Film: Doppio identikit (krim., ZDA '92)
22.05	Detto tra noi: Kronike v živo
23.30	Dnevnik in vreme
23.45	Senza scrupoli
1.00	Nocni sport

RAI 3

6.30	V kioskih
6.45	TGR O kmetijstvu
9.55	SP v smučanju: biatlon, 11.25 zenski, 12.15 moški smuk, 13.30 skoki
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Samo za sport
18.00	Sportni tednik: Scusa-te l'anticipo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Aktualno: Insieme, 20.15 Lo dico al TG 3
20.30	Film: Se non è uno sconosciuto (dram., ZDA '89, i. A.B. Gish)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Magazine 3

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35	Nad.: Marilena, 9.45 General Hospital, 10.35 Anche i ricchi piangono, 11.00 Ines, 11.45 Celeste, vmes (10.30) TG 4 vesti
12.40	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri
15.00	Rubrika o lepoti
16.00	Nad.: Amanda, 16.50 Febbre d' amore
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: Lui, lei l' al-tro (vodi M. Balestri)
18.00	Nad.: La signora in ro-sa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	TV film: Il magistrato (dram., Avstral. '89, i. F. Nero, 2. del)
22.30	V parlamentu in TG 4
23.20	Film

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton
9.05	Aktualno: Sabato 5
10.30	Nan.: Arnold
11.00	Aktualno: Antepima
11.30	Nadate: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.35	Kviz: Lingo
14.00	Aktualno: Arca di Noè, 15.00 Amici
16.00	Variete: ore 12
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Il principe cerca moglie (kom., ZDA '88, r. J. Landis, i. Ed-die Murphy, A. Hall)
23.10	Nan.: Casa dolce casa
23.40	Proza: La meravigliosa arte dell'inganno (i. Bastrici), vmes (24.00) TG5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Variete: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
16.30	A tutto volume
17.00	Nan.: Ultraman
17.30	Variete: Mitico
18.00	Nan.: MacGyver
19.00	Kultura
20.00	Karaoke, vmes (19.30) Studio sport
20.30	Film: Coraggio, fatti ammazzare (krim., ZDA '83, r.i. Clint Eastwood, S. Locke)
22.40	Film: Spogliamoci senza pudore (kom.)
0.30	Odpri studio

TMC

7.00	Euronews
9.00	Rubrika: Snezni plan-et (pon.)
10.00	Nan.: Chopper One
10.30	Rubrika o motorjih
11.20	SP v smučanju: zenski smuk, 12.15 moski
13.30	Sport Show
14.00	Kosarka NBA
16.00	Nogomet: Pokal VB
18.20	Strike: Ribolov na ek-ranu
18.55	Gamesmaster
19.25	Vremenska napoved
19.35	Vesti: TMC News
20.00	Nanb.: Maguy - La te-lefonata
20.30	Film: Due uomini e una dote (kom., ZDA '74, r. Mike Nichols, i. Jack Nicholson, War-ren Beatty)
22.10	Film: Arizona Campo 4 (dram., ZDA '78, r. Mel Stuart, i. George Kennedy)
0.10	Film: Il serpente di fuoco (dram., ZDA '67, i. Peter Fonda, Susan Strasberg)
1.40	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
11.15	Gremo v kino
11.30	Nadajevanka
12.00	Glasba in show
12.30	Borsaffari
13.10	Nanizanka
13.40	Aktualno: USA Today
14.00	Nad.: Aspettando il domani, 14.30 Il tem-po della nostra vita
15.30	Dezelni programi
17.30	Sette in allegria
19.00	Nan.: I Gambell, 19.30 L'uomo di Atlantide
20.30	Film: Zorro il cavalie-re della vendetta (pu-st., It. '70, i. Charles Quiney)
22.15	Nan.: Mike Hammer
22.15	Filmske novosti
23.30	Film: La cuccagna (kom., It. '62)

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Dok.: Explorer
17.30	Rubrika: Mavrica
18.00	Cinquestelle
19.00	Vecerne vesti
19.30	Posebnosti TG
20.00	Nan.: Anna e il suo re
20.30	Opera: 1492 Epopeya
22.00	Nan.: Barney Miller
22.30	Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
Kronika in komentar
Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O, ameriska tv nanizanka
13.50	Sojenje neznanim storilcem, italijanski film
15.35	Carobna svetilka: Po-pajeva dogodivscine, risanka
	Nenavadni tjujenj, an-gl. mladinski film
17.00	Koncert pianista D. Sguorosa - F. Chopin
17.45	Mali koncert - Volodja Balzalorsky, violina
18.00	Globus
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Harry O, ameriska tv nanizanka
20.30	Charlie Bubbles, an-gleski barvni film; igrajo: Albert Finney, Colin Blakely in drugi; režija: Albert Finney
21.50	TV dnevnik
22.00	Stanje stvari, v studiu
	Lorenzo Josa
23.00	Vohna, ameriska na-nizanka
23.50	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Dopoldanski spored, ponovitve oddaj
10.30	Jules in Jim, pon. fil-ma
15.35	Bagdadski tatic, angle-ski film
15.30	Jaz in ti
15.35	Ko so zivali zapustile gozd
16.00	Otroski Wuriltzer
17.00	Mini cas v slikah
18.05	Slika Avstrije
18.30	Grad ob Vrbskem je-zeru
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	Stavimo, da...
22.05	Zlata dekleta: Stiri na kavcu
22.30	Warriors, ameriski ak-cijski film
00.05	Duhovi, it. komedija z Sophio Loren in V. Gassmanom
01.45	Porocila, Ex Libris
01.55	Tisoc mojstrovin

Avstrija 2

11.20	Haus: Smuk, zenske
	Wengen: Smuk, moski
15.00	Ali imate radi klasiko?
16.00	Porocila iz parlamenta
17.00	Ljuba družina
17.45	Kdo me hoče: Zivali iscejo dom
18.00	Sport
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Televizijska igra
21.55	Cas v sliki
22.30	Peter Veliki, zadnji del ameriske nads. s
	Hanno Schygullo
00.00	Roznata nanizanka: Ljubezenski napoj
00.30	Porocila/Ex libris
00.40	Tisoc mojstrovin

Hrvaska 1

08.05	TV koledar
09.00	Dobro jutro, Hrvaska
10.30	Oddaja za otroke
11.30	Magija, ponovitev 3. dela
12.00	Porocila
12.05	Moc in slava, 9. del
12.35	Duhoviti dvorec, po-novitev 6., zadnjega dela
13.05	Vi in vas video, pon.
14.00	Porocila
14.05	Pozdravi iz domovine
14.35	Beverly Hills,90210
16/23	del amer. naniz.
16.00	Porocila
16.15	Televizija o televiziji
18.00	Porocila
18.05	TV razstava: Hrvaska naivna umetnost
18.20	Santa Barbara, 308. del amer. nadaljev.
19.05	V začetku je bila be-seda
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.00	TV tednik
20.20	Sovrazni rudnik, ame-riski film
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaska 2

	Video strani
	TV koledar
	Sport
16.30	Rokomet-prvenstvo Hrvaske, Z, prenos
	1. polčas
19.30	Dnevnik 1
20.00	TV tednik
20.20	Crno-belo v barvah: V avtobusu, 20/51 del angleske humoristične nanizanke
	Diplomiranec, ame-riski barvni film
00.00	Hit-depo
02.30	Horoskop

Madžarska

06.10	Dobro jutro
08.20	Verski program
08.30	Spored za otroke
12.00	TV magister
13.30	Wuriltzer
14.05	Condorcet, 33.del fran-coskega filma
16.05	Popoldne z Disneyem, ameriski film
18.15	Barometer, politični show
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik
21.00	Cakam te pri tebi za večerjo, ameriski film
22.45	Zvezdniki
23.40	Paradise, ameriski film
01.10	Dnevnik

SATELIT

SUPER
6.30 Poslovne novice; 7.00 The mix; 8.00 Porocila; 8.30 Financial; 9.00 Super Shop; 10.05 Mix; 14.00 Youthquake; 14.30 Eco record; 15.00 Travel magazin; 15.30 Beyond tomorrow; 16.00 Sport; 16.30 Focus; 17.00 Scena; 17.30 Absolutely live; 18.30 Videofa-shion; 19.00 Filmska matineja; 20.15 Dick Tracy (krim., ZDA 1946); 21.30 Filmski magazin; 22.30 High Aspications; 23.00 Scena; 23.30 Hong Loose; 24.00 The terror (srh., ZDA 1963); 1.30 The Mix; 2.00 China News Europe.

SKY ONE

7.00 Nevami zaliv; 7.30 Elephant boy; 8.00 Fun factory; 13.00 Bar-naby Jones; 14.00 Rich Man, Poor Man (ZDA, i. Nick Nolte); 15.20 Greenacres; 16.15 Risanke; 17.00 The Dukes Of Hazard; 18.00 Rokoborba; 19.00 Beverly Hills 90210; 20.00 Uk Top 40; 21.00 Ne-rešene skrivnosti (vodi Robert Stack); 22.00 Cops I; 22.30 Cops II; 23.00 Ameriška rokoborba; 24.00 Saturday Night Live.

EUROSPORT

9.00 Ski Report; 10.00 Mednarod-ni motošport; 11.00 SP v smučanju: smuk (Z); 11.20 SP v smučanju (M); 13.30 Smučarski skoki; 15.00 EP v hitrosnem dir-sorju; 18.00 Euroscores; 18.05 SP v smučanju; 20.00 Smučarski skoki; 22.00 Boks; 23.00 Euroscor-es; 24.00 Kickboks.

SCREENSPORT

6.30 Nogomet; 7.00 Golf; 8.00 Odbojka na plazi; 9.00 Hokej na ledu; 10.00 Ameriški nogomet; 12.00 Mednarodni šport; 12.30 Kosarka NBA; 13.00 Kickboks; 14.00 Kosarka NBA; 16.00 EP v dvoranskem hokeju; 18.00 Dirke na ledu; 18.30 Go; 19.30 Tajski kickboks; 20.30 Boks; 21.30 Rally Pariz-Dakar; 23.30 Boks; 1.30 Ameriški nogomet; 3.30 Kosarka; 4.00 Kegljanje; 5.00 Kosarka.

MTV

8.00 Awake On The Wild Side; 11.00 The Big Picture; 11.30 US Top 20; 13.30 XPO; 14.30 Video; 16.30 Boz 2 Men Special; 17.00 Uol; 18.00 The Real World; 18.30 The Big Picture; 19.00 Braun Euro-pean Top 20; 21.00 Saturday Ni-ght Live; 21.30 MTV Sports; 22.00 The Soul of MTV; 23.00 Parlyzone; 1.00 Video; 3.00 Nočni video.

SKY MOVIES

7.00 Pregled programa; 8.40 En-tertainment Tonight; 9.00 1941; 11.00 A Town's Revenge; 11.30 Tales From The Darkside; it All Comes Out in The Wash; 12.00 Tales From The Darkside: Big-low's Last Smoke; 12.30 The Per-fect Date; 13.00 Original Intent; 15.00 Primo Baby; 17.00 Kiss Shot; 18.50 White Fang; 20.40 Entertaiment Tonight; 21.00 The Godfather Part 3; 24.00 King Of The Kickboxers; 1.40 Eruption.

MOVIE CHANNEL

6.30 The Idol; 8.00 Hell's Island; 11.35 Watco; 14.00 The Ad-ventures Of Nellie Bly; 15.50 Leadbelly; 18.00 Puss In Boots; 19.30 Xposure; 20.00 Robin Hood; Prince Of Thieves; 22.25 9 1/2 Ninjas; 24.00 Days Of Thunder; 1.50 Glory; 3.55 Man Of Passion.

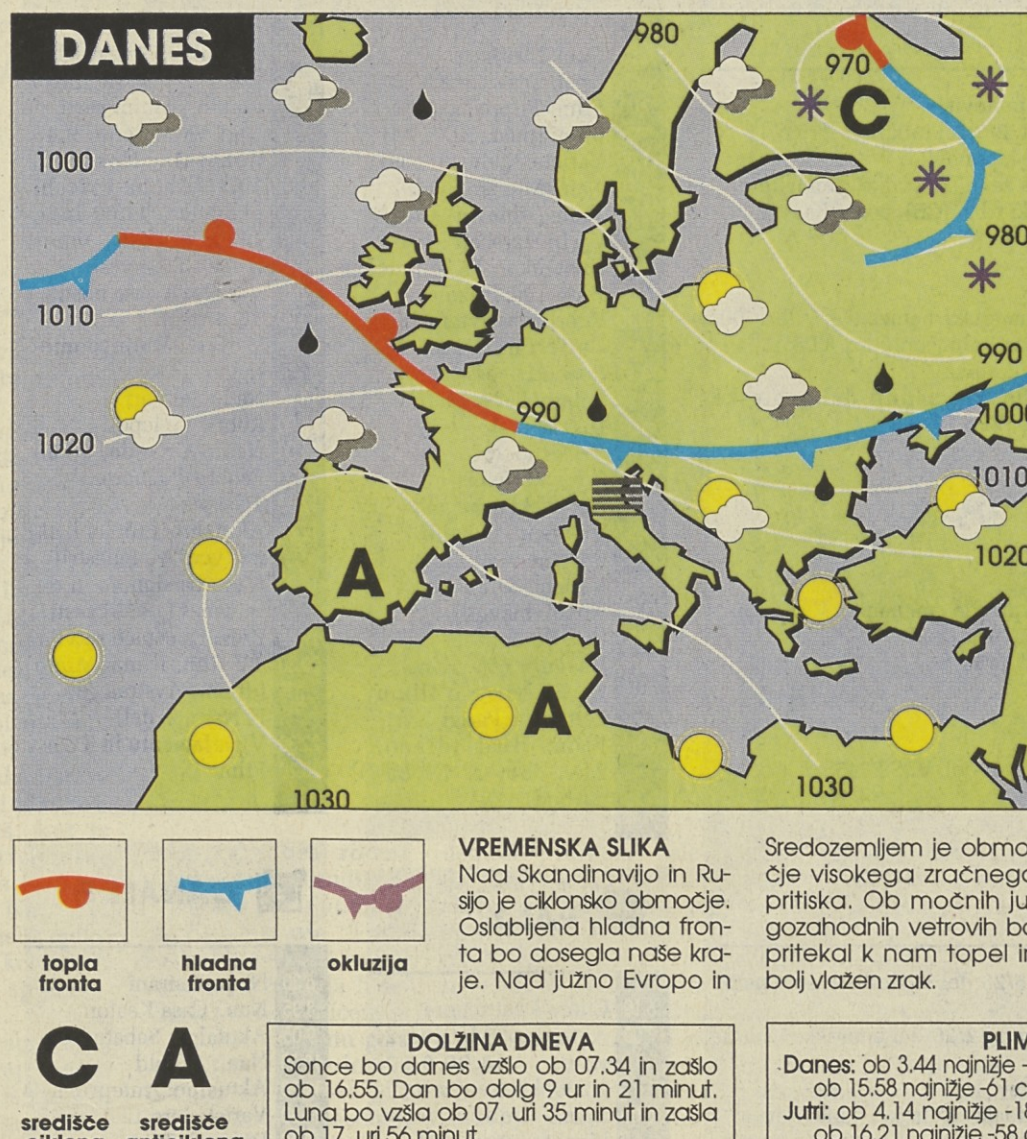
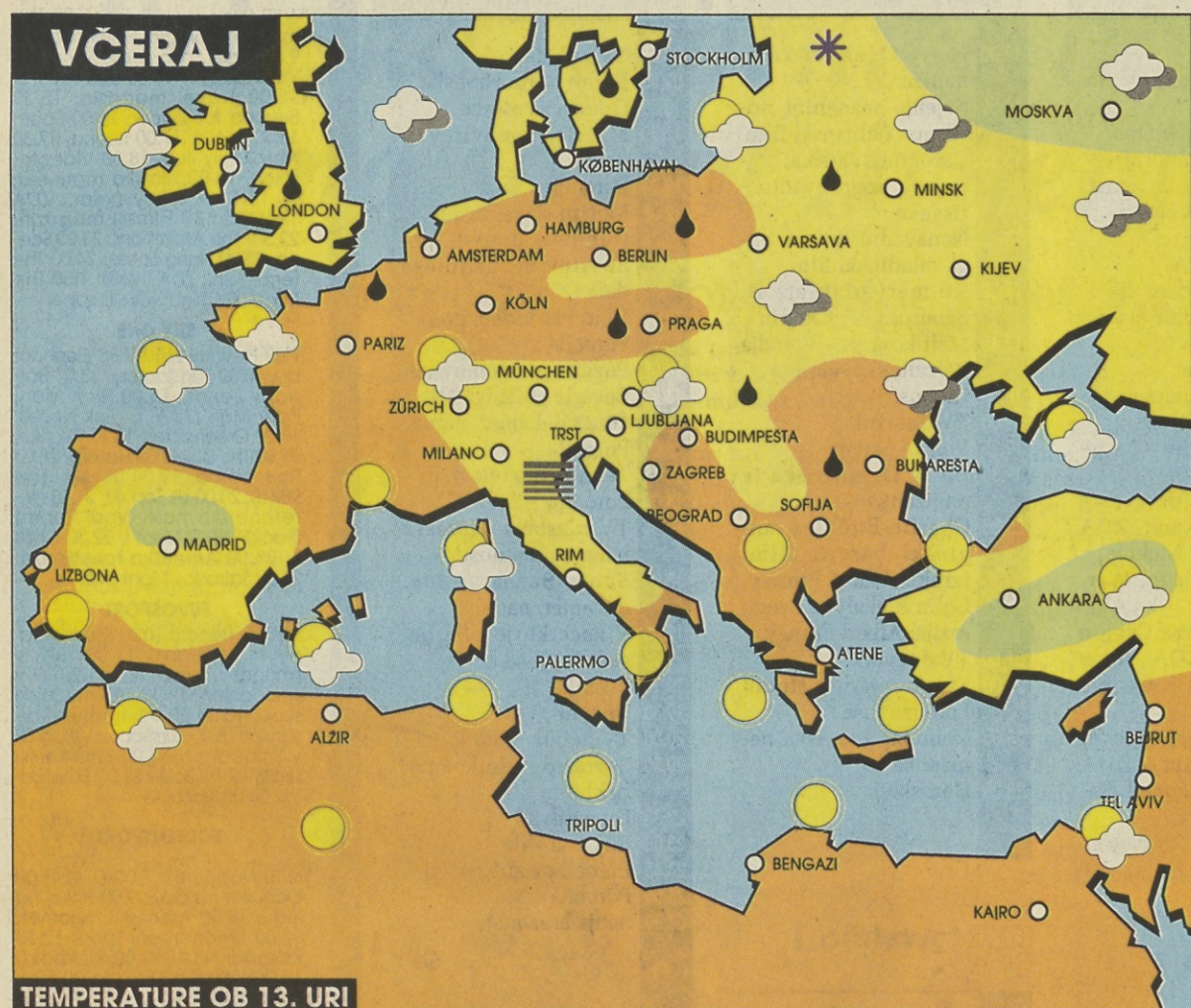
PRO 7

6.15 Serije: Lassie, 6.35 V kraljestvu divjih živali; 7.20 Tisoc milj prahu; 8.10 Fant z druge zvezde; 9.05 Dolina upanja (vestern, 1967); 10.40 Najbolj nori rally na svetu (kom., ZDA 1976); 12.35 Mash; 13.05 Booker; 13.55 V kraljestvu divjih živali; 14.45 Clo-vek z druge zvezde; 15.35 Starsky in Hutch; 17.20 Zadnji dnevi Pom-pejev (it.-sp. 1959); 19.00 Show Billa Cosbyja; 20.00 Porocila; 20.15 Hudicevka (kom., ZDA 1986, i. Meryl Streep); 22.10 Black Rain (krim., ZDA 1989; i. Michael Douglas); 0.25 Vohljaca; od 1.15 do 6.15 Porocila; 1.25 Angel; 2.10 T.J. Hooker, Porocila.

SAT 1

6.05 Ponovitve; 7.30 Risanke in igre; 10.30 Gospodarski forum; 11.00 Kolo sreče; 11.40 Devuska kraljica (zgod., ZDA

EVROPA / OSLABLJENA FRONTA NAD ALPAMI

TEMPERATURE

PO SVETU

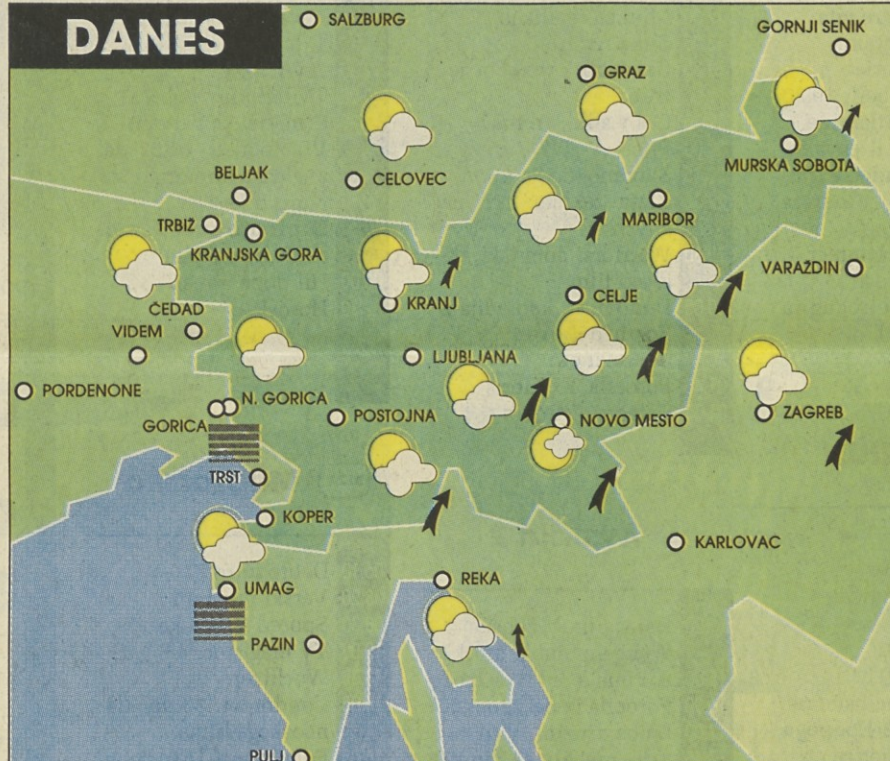
HELSINKI	2/3
OSLO	2/7
STOCKHOLM	3/5
KØBENHAVN	5/7
MOSKVA	-1/-1
BERLIN	10/13
VARSAVA	5/9
LONDON	10/12
AMSTERDAM	10/11
BRUSEL	11/11
BONN	11/12
FRANKFURT	12/12
PARIZ	10/12
DUNAJ	2/13
MÜNCHEN	6/11
ZÜRICH	2/9
ŽENEVA	-2/9
RIM	0/13
MILAN	1/11
BEOGRAD	-1/11
NICA	15/15
BARCELONA	1/15
BUKAREŠTA	-1/12
CARIGRAD	4/6
MADRID	-3/14
LIZBONA	8/16
ATENE	4/15
LARNAKA	7/17
TUNIS	8/16
ALŽIR	2/18
MALTA	7/16
JERUZALEM	2/12
KAIRO	12/17

ALPE-JADRAN / DELNO JASNO IN RAZMEROMA TOPLO VREME

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-4/7
TRST	4/7
CELOVEC	-7/2
BRNIK	-4/7
MARIBOR	0/13
CELJE	-5/12
NOVO MESTO	-2/11
NOVA GORICA	-1/3
MUR. SOBOTA	-3/5
PORTOROŽ	2/6
POSTOJNA	0/4
IL. BISTRICA	-2/6
KOČEVJE	-4/10
ČRNOMELJ	-4/12
SL. GRADEC	-5/6
BOVEC	-2/3
RATEČE	-2/8
VOGEL	7/9
KREDARICA	5/5
VIDEM	-1/2
GRADEC	-2/4
MONOSTER	0/8
ZAGREB	-2/14
REKA	5/7

V SLOVENIJI: Delno jasno bo z zmerno oblačnostjo. Na Primorskem bo megla ali nizka oblačnost. V notranjosti Slovenije vetrovno. Najvišje dnevne temperature bodo med 8 in 14 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Ob severnem Jadranu in v severni Italiji bo megla ali nizka oblačnost. Drugod bo delno jasno z zmerno oblačnostjo in vetrovno.

OBLAČNOST

pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

DEŽ/SNEG

pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

VETER

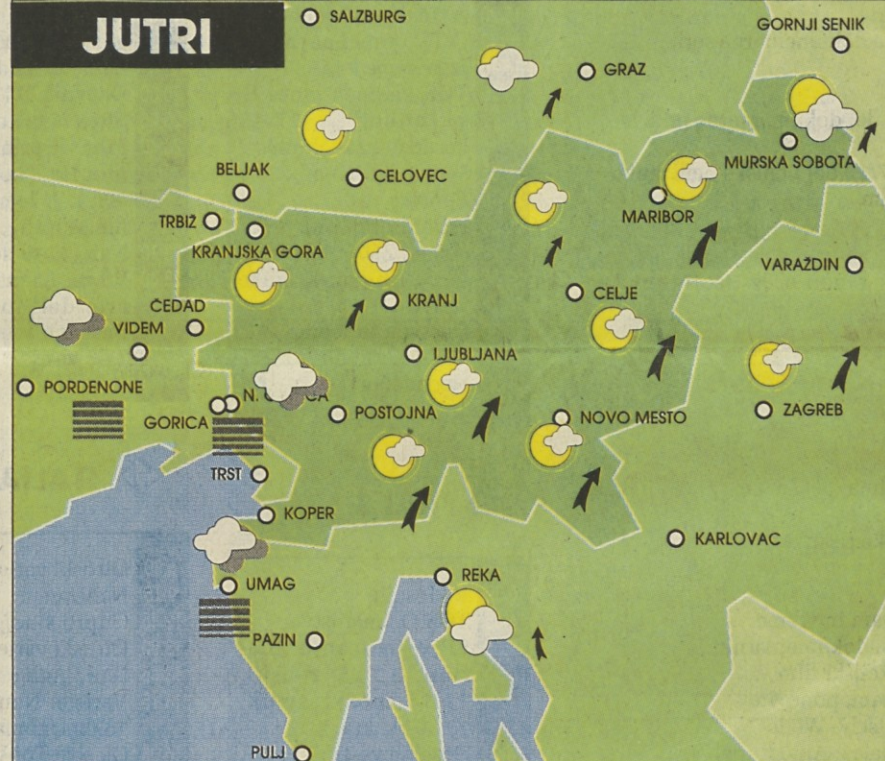
5-10 m/s	nad 10 m/s
----------	------------

NEVIHTE

5-10 m/s	nad 10 m/s
----------	------------

MEGLA

5-10 m/s	nad 10 m/s
----------	------------

V SLOVENIJI: V nedeljo bo na Primorskem se pretežno oblačno in zamagljeno, drugod bo precej jasno, razmeroma toplo in vetrovno.

OBEI: V ponedeljek se bo pooblačilo, občasno bo tudi rahlo deževalo.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	151
Maribor	85
Celje	—
Trbovlje	—
Hrastnik	130
Zagorje	185
Šoštanj	26

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

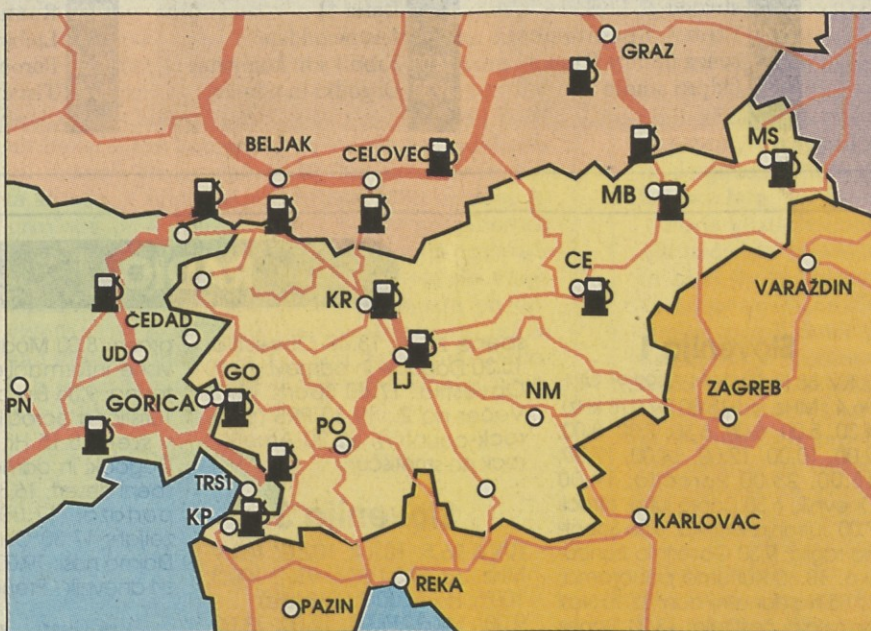
Mura, G. Radgona:	113
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	42
Sava Sentaž:	—
Radeče:	128
Sorba Suha:	104
Ljubljana-Moste:	70
Savinja Laško:	103
Krka Podbočje:	92
Kolpa Radenci:	90
Soča Solkan:	188

HOROSKOP

Piše:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Ta vikend bi si morali privoščiti pravi počitek, tako telesni kot duševni, da pozabite na vse težave, ki vas tarejo v službi!
- BIK 21-4/20-5:** Če se vam bo uspelo naspiti in otresti napetosti, boste v prav dobri fizični kondiciji. Pojdite na sprehod, v družbo, da si nabereite svežih moči za prihodnji teden.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Družina ze na veliko protestira, ker mislite tudi ta vikend posvetiti zgolj službi. Če vas služba preveč obremenjuje, si delo razdelite s sodelavci.
- RAK 22-6/22-7:** Pogovorom v zvezi z nepremičninami ne bo videti ne konca ne kraja. Morda bi bilo pametno, da se o pravnih zadevah posvetujete s svojim odvetnikom.
- LEV 23-7/23-8:** Neki incident vas bo prisilil, da boste začeli nekoliko bolj razmišljati o svojem zdravju. Pojdite na preventivni pregled, da boste bolj mirni.
- DEVICA 24-8/22-9:** Večji del dneva boste posvetili domačim opravkom. Ponovno boste razmišljali o pomembni zadevi v službi, na katero pa ne bi smeli gledati preveč optimistično.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Zakopali se boste v knjige in tam poskusili poiskati rešitev problema, ki vas ze lep čas mori. Vprašajte prijatelje, morda znajo nanj odgovoriti oni.
- SKORPIJON 23-10/22-11:** Imeli boste cel kup sestankov, poslovnih dogovorov in projektov. Če mislite investirati, to le pogumno storite, saj se vam bo investicija izplačala.
- STRELEC 23-11/21-12:** Nekoliko več časa in volje bi morali posvetiti svojem družabnemu življenju. Dolgo je že od tega, kar ste doma nazadnje priredili zabavo. Povabite prijatelje!
- KOZOROG 22-12/20-1:** Komunicirali boste brez težav in za spremembo tudi pogumno razkrili svoja čustva ljubljeni osebi. Vas harmonični odnos s partnerjem bo cutiti tudi v službi.
- VODNAR 21-1/19-2:** Danes boste razpoloženi za vsakršne avanture. Kdorkoli se bo z vami hotel resno pogovoriti, bo »obupal«. Sprosen vikend pa bo za vas prav gotovo dobrodošla sprememba.
- RIBI 20-2/20-3:** Upoštevajte nasvet prijatelja, ki bo položaj veliko bolj in veliko bolj nepristransko ocenil kot vi, kar pa nikakor ne pomeni, da vam samim ni treba pretehtati vseh možnosti.

CESTE / VEČINOMA NORMALNO PREVOZNE

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	Cimolais	Podkloster
Golte	Claut	Bad Kleinkirchheim
Mežica	Piancavallo	Pilberk/Peca
Straz pri Bledu	Zabnice/Ovčja vas	Sloveniji Plajberk
Rogla	Railb	Dobrač
Kanin	Forni Avoltri	Nassfeld/Mokrine
Rahfel-Pameče	Forni di Sopra	Spittal/Goldeck
Soriška planina	Paluzza-Timau	Heiligenblut
Vogel	Paularo	Katschberg
Kobla	Pontebba	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	Pradibosco	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	Prato Carnico	Malniz
Pokljuka	Zoncolan	Avstrija
Rog - Crmošnjice	Sauris	Arberg
Prvine	Sella Chianzutan	Seefeld
Jezersko	Nevejsko sedlo	Kitzbühel
Ulovka	Visarje	Obertraum
Krvavec	Sappada	Zell am See
Crni vrh		Schladming/Planai

- ZASTOJI**
- ZAPRTA CESTA**
- POPRAVILA NA CESTIŠČU**
- POLEDICA**
- SAMO Z ZIMSKO OPREMO**
- ŠPORTNA PRIREDITEV**
- GOSTA MEGLA**
- BENCINSKE CRPALKE 24 UR**

V VREDNOST

Vreme v minulem letu

Suha in zelena zima se nadaljuje. Zadnje omembe vredno količino padavin smo v Sloveniji in njeni okolici zabeležili v dneh okoli 10. decembra. Za novoletne praznike je na Dolenjskem in ponekod na Stajerskem sicer padlo kar precej snega, vendar je toplo vreme sneg hitro stali. Ker je bil sneg suh, je bilo v njem malo vode. Snega je malo tudi v gorah. Na prisojnih legah v Kamniško-Savinjskih Alpah na sneg naletimo sele okoli 2000 metrov visoko, v osončnih legah pa na nadmorski višini 1500 metrov. V Julijskih Alpah je snezna meja nekoliko nižje, na sneg naletimo na 1500 oziroma 1200 metrih nadmorske višine. Na Kredarici je v teh dneh le okoli 150 centimetrov snega. Snežna odeja v gorah tako se ne predstavlja večje vodne zaloge za delo naših hidroelektrarn v pomladnih mesecih. Tudi v minulem tednu je na vreme pri nas vplivalo območje visokega zračnega pritiska s središčem nad severnim Sredozemljem. Slove-

njo je v začetku tedna prešla oslabljena hladna fronta, ki padavin ni povzročila. Prehodi front ob takih vremenskih razmerah imajo v zimskem času to dobro lastnost, da razbijajo temperaturno inverzijo; ozračje se premesha in megla po kotlinah in nižinah vsaj za krajši čas izgine. Megla je bila tudi v minulem tednu pogosta predvsem v Furlaniji, na Primorskem in v Ljubljanski kotlini včeraj ponočno razkrojila. V četrtak je bilo v visjih legah zelo toplo. Na Lisci, 947 metrov visoko, so namerili kar 15 stopinj. Na tem hribu vreme organizirano opazujejo od leta 1985. Od takrat v mesecu januarju se nikoli niso izmerili tako visoke temperature.

Janez Markosek